

**Situația privind modul de implementare a recomandărilor emise de Comitetul Național pentru Supravegherea Macroprudențială
în anul 2024**

și a recomandărilor emise în perioada anterioară, care nu au fost finalizate sau care au un termen permanent pentru implementare

Recomandarea CNSM	Destinatarul	Modul de implementare a recomandării*
<i>Recomandarea CNSM nr. 2/14.06.2017 referitoare la țările terțe semnificative pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital</i> (termen permanent)	BNR	Recomandarea a fost implementată prin efectuarea unor evaluări periodice de către BNR, supuse analizei și deciziei Consiliul general al CNSM, în urma cărora au fost emise: (i) <i>Decizia CNSM nr. D/8/2018 referitoare la identificarea țărilor terțe semnificative pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital</i>; (ii) <i>Decizia CNSM nr. D/2/2019 referitoare la identificarea țărilor terțe semnificative pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital</i>; (iii) <i>Decizia CNSM nr. D/3/2020 referitoare la identificarea țărilor terțe semnificative pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital</i>; (iv) <i>Decizia CNSM nr. D/5/2021 referitoare la identificarea țărilor terțe semnificative pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital</i>; (v) <i>Decizia CNSM nr. D/5/2022 referitoare la identificarea țărilor terțe semnificative pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital</i>. Prin deciziile menționate s-a stabilit că, aferent anilor 2018, 2019, 2020, 2021 și 2022, nu au fost identificate țări terțe semnificative pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital. În anul 2023, pe baza analizei efectuate de BNR, a fost emisă <i>Decizia CNSM nr. D/2/2023 referitoare la identificarea țărilor terțe semnificative pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital</i>, care stabilește faptul că, pentru anul 2023, Republica Moldova este identificată ca țară terță semnificativă pentru sectorul bancar românesc din perspectiva recunoașterii și stabilirii ratelor amortizoarelor anticiclice de capital. Analiza a fost reluată în anul 2024, fiind emisă <i>Decizia CNSM nr. D/3/2024 referitoare la identificarea țărilor terțe semnificative pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital</i>, care stabilește faptul că, pentru anul 2024, Republica Moldova este identificată ca țară terță semnificativă pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital
<i>Recomandarea CNSM nr. 3/14.06.2017 privind îmbunătățirea informațiilor statistice necesare analizelor privind piața imobiliară</i>	BNR, ASF	BNR și ASF au implementat recomandarea CNSM prin elaborarea și derularea unui chestionar privind piețele imobiliare și comerciale din România, care a fost transmis către: (1) instituțiile de credit din România care dețin un rol important pentru sectorul imobiliar, (2) companii nefinanciare care participă în mod direct sau indirect la activitatea pieței imobiliare din România (77 de companii) , (3) societățile de asigurare, fondurile de pensii și de investiții. Rezultatele chestionarului au fost publicate în Raportul asupra stabilității financiare, edițiile I și II din anul 2018 (publicate pe website-ul BNR http://www.bnr.ro/Publicatii-periodice-204.aspx).

		Având în vedere dificultățile întâmpinate de statele membre în colectarea informațiilor, în special a celor aferente pieței imobiliare comerciale, Comitetul European pentru Risc Sistemic a emis <i>Recomandarea din 21 martie 2019 de modificare a Recomandării CERS/2016/14 privind acoperirea unor lacune la nivelul datelor privind bunurile imobile (CERS/2019/3)</i>, care stabilește noi termene limită pentru raportările către CERS privind disponibilitatea indicatorilor. Conform evaluării preliminare a CERS aferentă raportului interimar transmis la 31 decembrie 2019, România a fost evaluată ca fiind conformă în totalitate. În ședința CNSM din 18 decembrie 2020 a fost aprobată <i>Nota CNSM nr.38/2020 privind raportarea către CERS asupra disponibilității informațiilor cu privire la creditele imobiliare rezidențiale</i>, prin care Consiliul general al CNSM a fost informat că Banca Națională a României va transmite către CERS, până la data de 31 decembrie 2020, formularul de raportare cu privire la disponibilitatea indicatorilor prevăzuți în sub-recomandările A și B, conform cerințelor Recomandării CERS/2016/14 (implementată la nivel național prin <i>Recomandarea CNSM nr.3/14.06.2017 privind îmbunătățirea informațiilor statistice necesare analizelor privind piața imobiliară</i>), completată și modificată de Recomandarea CERS/2019/3. Formularul de raportare (<i>Template for the follow-up of Recommendation ESRB 2016_14 for deadline 31.12.2020</i>) a fost transmis la CERS la data de 24 decembrie 2020. În ședința CNSM din data de 15 decembrie 2021, organizată în procedură scrisă, a fost analizată <i>Nota CNSM nr.41/2021 privind raportarea către CERS asupra disponibilității informațiilor cu privire la piața imobiliară comercială</i>, care a avut în vedere prevederile Recomandării CERS/2016/14 privind acoperirea unor lacune la nivelul datelor privind bunurile imobile, cu modificările și completările aduse prin <i>Recomandarea CERS de modificare a recomandării CERS/2016/14 privind acoperirea unor lacune la nivelul datelor privind bunurile imobile (CERS/2019/3)</i>. În Nota menționată se arată că România a îndeplinit prevederile Recomandării CERS cu privire la piața imobiliară rezidențială (sub-recomandările A și B), iar BNR a transmis raportul interimar privind modul de implementare a Recomandării până la 21 decembrie 2019 și raportul final privind sub-recomandările A și B până la 31 decembrie 2020, conform termenelor stabilite. În baza acestor rapoarte, CERS a evaluat România ca fiind conformă în totalitate. Pentru îndeplinirea prevederilor Recomandării privind creditarea imobiliară, BNR a extins lista indicatorilor raportați prin intermediul Centralei Riscului de Credit (CRC) cu cei recomandați de CERS. Pentru îndeplinirea prevederilor sub-recomandărilor C și D (al căror termen de raportare este 31 decembrie 2021), cu excepția celor privind piața fizică (sub-recomandarea C punctul 1 literele a-e și sub-recomandarea D punctul 2 litera a - al căror termen poate fi prelungit până la 31 decembrie 2025) BNR a transmis formularul de raportare către CERS, conform cerințelor Recomandării CERS/2016/14 (implementată la nivel național prin <i>Recomandarea CNSM nr.3/14.06.2017 privind îmbunătățirea informațiilor statistice necesare analizelor privind piața imobiliară</i>), completată și modificată de Recomandarea CERS/2019/3. Conform raportului privind implementarea Recomandării CERS/2019/3, CERS a evaluat România ca fiind conformă în totalitate. În ceea ce privește sub-recomandările C și D, acestea au fost evaluate astfel: - Recomandarea C – conformă în totalitate; - Recomandarea D – conformă în mare măsură, dat fiind faptul că majoritatea indicatorilor recomandați sunt deja disponibili și că se preconizează că indicatorii fizici vor fi disponibili până la 31 decembrie 2025.
--	--	---

		În decembrie 2022, a fost publicată <i>Recomandarea CERS/2022/9 privind vulnerabilitățile în sectorul imobiliar comercial din Spațiul Economic European</i>. Documentul vizează în continuare cele 4 recomandări (A-D), însă sfera și frecvența monitorizărilor au fost ajustate, iar termenele de implementare ale acestora au fost relaxate, astfel: 1. Recomandarea A privind monitorizarea riscurilor sistemice care decurg dinspre sectorul CRE - termen: 31.03.2024 și 31.03.2026; 2. Recomandarea B privind asigurarea unor practici solide de finanțare - termen: 31.03.2026; 3. Recomandarea C privind creșterea rezilienței instituțiilor financiare - termen: 31.03.2026. 4. Recomandarea D privind reglementarea bazată pe activitate se adresează Comisiei Europene pentru a evalua cadrul macroprudențial și legislația la nivelul Uniunii - termen: 31.12.2026. În ședința CNSM din data de 20 iunie 2023 a fost prezentată <i>Nota CNSM/15/2023 privind vulnerabilitățile dinspre sectorul imobiliar comercial</i>, având obiectivul de informare a Consiliului general al CNSM asupra: (i) rezultatelor analizei Comitetul European pentru Risc Sistemic (CERS) privind vulnerabilitățile sectorului imobiliar comercial din Spațiul Economic European, (ii) analizei pieței imobiliare comerciale din România și (iii) recomandărilor emise de CERS în contextul vulnerabilităților identificate și calendarului de punere în aplicare a măsurilor vizate de Recomandarea CERS nr. 9/2022. Pentru îndeplinirea recomandării A cu termen 31.03.2024, BNR a derulat o analiză care a fost înaintată spre aprobare Consiliului general al CNSM în ședința din martie 2024. Analiza este structurată astfel încât să atingă punctele prevăzute de recomandare, respectiv: i) evaluarea poziției ciclice a pieței imobiliare comerciale și ii) evaluarea vulnerabilităților legate de sectorul imobiliar comercial. Întrucât datele cu privire la piața fizică nu sunt disponibile (ex. prețuri, chirii, etc.), în scopul derulării acestei analize, BNR a demarat colaborarea cu o agenție cu expertiză pe piața imobiliară comercială, aceasta din urmă furnizând informații cu frecvență trimestrială, disponibile începând cu T1 2018 (ex. volum investiții, randamente prime, chirii). Formularul de raportare cu privire la modalitatea de implementare a recomandării A din recomandarea CERS/2022/9, având ca termen de raportare data de 31 martie 2024, a fost transmis către CERS la data de 29.03.2024. România a fost evaluată ca deplin conformă cu <i>Recomandarea Comitetului European pentru Riscuri Sistemice privind vulnerabilitățile din sectorul imobiliar comercial din Spațiul Economic European</i>, cadrul de monitorizare a riscurilor sistemice ce decurg din piața bunurilor imobile comerciale fiind considerat adecvat și în continuă îmbunătățire.
<i>Recomandarea CNSM nr. 10/18.12.2017 privind impactul planurilor de finanțare ale instituțiilor de credit asupra fluxului de credite către economia reală</i> (termen permanent)	BNR	Recomandarea a fost implementată prin analizele realizate în anul 2018 (pe baza raportărilor având ca dată de referință 31 decembrie 2017), în anul 2019 (pe baza raportărilor având ca dată de referință 31 decembrie 2018), în anul 2020 (pe baza raportărilor având ca dată de referință 31.12.2019), în anul 2021 (pe baza raportărilor având ca dată de referință 31 decembrie 2020), în anul 2022 (pe baza raportărilor având ca dată de referință 31 decembrie 2021), în anul 2023 (pe baza raportărilor având ca dată de referință 31 decembrie 2022) și în anul 2024 (pe baza raportărilor având ca dată de referință 31 decembrie 2023) cu privire la impactul planurilor de finanțare ale instituțiilor de credit asupra fluxului de credite către economia reală, inclusiv din perspectiva politicii macroprudențiale, care au fost prezentate în ședințele Consiliului general al CNSM. Analizele au relevat evoluția prognozată a creditului acordat sectorului real (atât pe componenta companiilor nefinanciare, cât și pe aceea a gospodăriilor populației) și a gradului de intermediere financiară, gradul total de îndatorare raportat la PIB, dinamica profilului de finanțare și de lichiditate al instituțiilor de credit, impactul planurilor de finanțare asupra indicatorilor de solvabilitate și profitabilitate.

<i>Recomandarea CNSM nr. R/4/2018 privind implementarea instrumentelor macroprudențiale pentru îndeplinirea obiectivelor intermediare cuprinse în Cadrul de ansamblu privind strategia politicii macroprudențiale a Comitetului Național pentru Supravegherea Macroprudențială</i> (termen permanent)	BNR, ASF	BNR realizează analize periodice privind riscurile și vulnerabilitățile identificate la nivelul sistemului financiar și al economiei reale, precum și oportunitatea implementării/ recalibrării/ dezactivării instrumentelor macroprudențiale, care sunt prezentate Consiliului general al CNSM, pentru analiză și decizie. Până în prezent, BNR a implementat următoarele instrumente macroprudențiale: amortizorul de conservare a capitalului; amortizorul anticiclic de capital (CCyB); amortizorul pentru alte instituții de importanță sistemică (amortizorul O-SII); amortizorul de risc sistemic (SyRB); cerințe privind raportul împrumuturi/garanții (LTV); cerințe privind raportul serviciul datoriei/venituri (DSTI) ASF realizează analize periodice privind riscurile și vulnerabilitățile identificate la nivelul celor 3 piețe financiare nebankare supravegheate, precum și oportunitatea implementării instrumentelor macroprudențiale existente. Până în prezent, au fost implementate următoarele măsuri macroprudențiale: (i) la nivelul societăților de servicii de investiții financiare (SSIF): amortizorul de conservare a capitalului (implementat în 4 rate anuale egale de 0,625% din valoarea totală a expunerilor ponderate la risc, în perioada 1 ianuarie 2016 – 1 ianuarie 2019); (ii) în cazul societăților de asigurare: indicii de lichiditate al societăților de asigurare; planul de redresare; Fondul de Garantare al Asiguraților; (iii) în cazul pieței pensiilor private: restricții privind expunerile semnificative; înființarea Fondului de garantare a drepturilor din sistemul de pensii private; (iv) în cazul administratorilor fondurilor de pensii private: limitarea expunerii față de un emitent la 5% din activul net; expunerea față de un grup de emitenți și persoanele afiliate acestora nu poate depăși 10% din activele fondului de pensii private; (v) pentru toate entitățile supravegheate ASF aplică cerințe privind siguranța sistemelor IT.
<i>Recomandarea CNSM nr. R/6/2020 privind diminuarea vulnerabilităților provenind din creșterea deficitului balanței comerciale cu produse agroalimentare</i>	Guvern, BNR	<u>Sinteza măsurilor adoptate de Banca Națională a României (BNR)</u> Contribuțiile prevăzute în Recomandarea CNSM nr. R/6/2020 aflate în sarcina BNR, pentru anul 2020, au fost implementate prin transmiterea către secretariatul CNSM în vederea publicării pe website-ul autorității macroprudențiale naționale a următoarelor informații: i) metodologia pentru identificarea companiilor cu potențial de dezvoltare la nivelul sectorului alimentar (https://www.cnsmro.ro/res/ups/Metodologie-pentru-identificarea-companiilor-cu-poten%C8%9Bial-de-dezvoltare-la-nivelul-sectorului-agroalimentar.pdf) și ii) statisticile privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar de către instituții de credit și IFN, în funcție de codul CAEN, actualizate la martie 2020. Statisticile au fost publicate pe website-ul CNSM în luna august 2020, respectiv mai devreme comparativ cu termenul inițial de diseminare prevăzut de recomandare (decembrie 2020), având în vedere faptul că, în perioada marcată de efectele crizei sanitare Covid-19, accesul la finanțare al firmelor poate fi afectat, iar aceste informații pot fi mai utile în contextul creat de această situație. BNR a actualizat periodic statisticile cu privire la creditarea firmelor din sectorul agroalimentar de către instituții de credit și IFN, în funcție de codul CAEN, acestea fiind publicate pe website-ul CNSM în secțiunea dedicată analizei grupului de lucru CNSM privind diminuarea vulnerabilităților provenind din creșterea deficitului balanței comerciale cu produse agroalimentare (http://www.cnsmro.ro/publicatii/studii-si-analize/grupul-de-lucru-cnsm-privind-diminuarea-vulnerabilitatilor-provenind-din-cresterea-deficitului-balantei-comerciale-cu-produse-agroalimentare/), după cum urmează:

		(i) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință decembrie 2021, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna martie 2022; (ii) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință 31 martie 2022, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna mai 2022; (iii) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință 30 iunie 2022, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna august 2022; (iv) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință 30 septembrie 2022, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna noiembrie 2022; (v) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință 31 decembrie 2022, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna februarie 2023. (vi) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință 31 martie 2023, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna mai 2023; (vii) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință 30 iunie 2023, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna august 2023; (viii) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință 30 septembrie 2023, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna noiembrie 2023. (ix) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință 31 decembrie 2023, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna februarie 2024. (x) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință 31 martie 2024, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna mai 2024. (xi) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință 30 iunie 2024, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna august 2024. (xii) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință 30 septembrie 2024, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna decembrie 2024. (xiii) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință 31 decembrie 2024, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna februarie 2025. De asemenea, BNR a actualizat metodologia pentru identificarea companiilor cu potențial de dezvoltare la nivelul sectorului alimentar, în cadrul unei analize mai ample privind companiile competitive cu capital autohton din sectoare strategice (http://www.cnsmro.ro/res/ups/Material-de-informare-privind-companiile-competitive-cu-capital-autohton-din-sectoare-strategice_v2.pdf). <u>Sinteza măsurilor adoptate de Guvern</u> MF colaborează activ cu autoritățile responsabile (MADR și FNGCMM, FGCR și FCG) pentru evaluarea modului de implementare a recomandării, urmând a fi centralizate semestrial actualizări privind stadiul de implementare a recomandării. Din cele mai recente evaluări transmise de MADR privind adoptarea măsurilor rezultă următoarele: Subrecomandarea I.1. Existența Pactului Ecologic European (PEE) și cu precădere a componentei sale Strategia ”De la fermă la consumator” oferă un cadru adecvat pentru dezvoltarea unor modele de producție bazate pe creșterea valorii adăugate pe întreg
--	--	--

		lanțul alimentar. Tranziția către o economie verde, neutră din punct de vedere al emisiilor de carbon se adresează inclusiv agriculturii și sectorului agro-alimentar care, în continuare, trebuie să furnizeze cetățenilor europeni ”alimente sigure, nutritive, de o calitate înaltă, la prețuri decente” și cu ”impact minim asupra naturii”. Pentru perioada de programare aferentă Planului Strategic (PS) PAC 2023-2027, România va distribui fermierilor din Fondul European de Garantare Agricolă suma de 9.783.148 mii euro plăți directe, către o serie de scheme de sprijin, după cum urmează: - 978.688 mii euro plăți redistributive pentru venit, dedicate fermelor de dimensiuni reduse (1-50 ha), în raport cu structura fermelor din România, și pe care se practică activități agricole de cultivare sau de creștere a animalelor pe terenuri arabile, pajiști și/sau culturi permanente. - 2.447.372 mii euro pentru Eco scheme, dedicate majorității fermelor din România, pe care se practică activități agricole de cultivare sau de creștere a animalelor pe terenuri arabile și/sau culturi permanente. În mod particular, aceste scheme de sprijin se adresează ambiției crescute a Uniunii Europene pentru mediu, aducând beneficii suplimentare pentru resursele naturale (sol, apă, biodiversitate), cât și pentru efectivele de animale utilizate în agricultura națională. - 4.822.415 mii euro pentru plățile care vizează sprijinul de bază pentru venit, dedicate tuturor fermelor înregistrate în sistemul de administrare și control gestionat de APIA și pe care se practică activități agricole de cultivare sau de creștere a animalelor pe terenuri arabile, pajiști și/sau culturi permanente. - 67.200 mii euro pentru plățile care vizează sprijin pentru venit pentru tinerii fermieri, dedicate tuturor fermelor înregistrate în sistemul de administrare și control gestionat de APIA, care practică o activitate agricolă și care îndeplinesc condiția de eligibilitate privind vârsta (40 de ani în momentul instalării ca șef de fermă). Toți fermierii care vor primi plățile directe menționate anterior, în perioada de programare 2023-2027, la fel ca și în perioada de programare 2014-2020 au obligația de a respecta bunele condiții agricole și de mediu, prevăzute în legislația comunitară și națională. De asemenea, bunele condiții agricole și de mediu se respectă de către toți fermierii care solicită și alte tipuri de plăți compensatorii pe suprafață, precum: plăți de agromediu, sprijin pentru zonele defavorizate, precum și sprijin pentru restructurarea/reconversia plantațiilor viticole și prima pentru defrișarea plantațiilor viticole din fonduri europene sau din bugetul național. Condiționalitatea cuprinde cerințele legale în materie de gestionare (SMR) și standardele privind bunele condiții agricole și de mediu ale terenurilor (GAEC). Până în prezent nu s-a realizat o cuantificare a potențialelor certificate verzi pe care fermierii ar putea să le primească, ca urmare a respectării normelor de condiționalitate, cât și a efectelor benefice aduse de activitatea agricolă mai sustenabilă impusă de politica agricolă mai verde, ce are ca scop reducerea poluării din surse agricole. Totodată, intervențiile finanțate din Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală prin PS 2023 - 2027 se vor concentra pe atingerea următoarelor obiective: promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară; consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității; îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric și dezvoltarea zonelor rurale prin investiții de infrastructură la scara mică, ținând cont, în același timp, de ambițiile Pactului Ecologic European. Subrecomandarea I.2. În cadrul PNDR 2014-2020, proiectele de inovare-dezvoltare au fost susținute prin măsura 16 – Cooperare din cadrul PNDR 2014-2020, respectiv submăsurile 16.1 și submăsura 16.1a - Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO), dezvoltarea de proiecte pilot, produse și procese în sectorul agricol și pomicol, participând astfel la atingerea obiectivelor Parteneriatului European pentru Inovare, respectiv creșterea gradului de inovare și digitalizare în sectorul agricol.
--	--	---

		Prin PNDR 2014-2020, agricultura de precizie a fost sprijinită prin intermediul măsurii 4, submăsurile 4.1 – Investiții în exploatații agricole și 4.1a – Investiții în exploatații pomicole. În cadrul acestor submăsuri (4.1-4.1a) agricultura de precizie a fost sprijinită prin achiziția echipamentelor și utilajelor inovative ce conduc la creșterea competitivității fermelor din România și la sustenabilitatea acestora. Printre acestea se numără echipamentele moderne pentru irigat și fertilizat, mașini și utilaje dotate cu GPS, stații meteo, sisteme de avertizare în timp real, sisteme moderne de protecție pentru îngheț și grindină, sisteme computerizate pentru conducerea proceselor de producție etc. Din perspectiva Planului Strategic (PS) PAC 2023-2027, având în vedere importanța inovării în sectorul agricol, agricultura de precizie va ocupa un loc important în viitor. Având în vedere nevoia de a produce mai mult cu mai puțin, agricultura de precizie poate deveni un instrument esențial pentru sustenabilitatea sectorului agricol și pentru creșterea competitivității. Astfel, prin PS 2023-2027 se va continua procesul de finanțare a proiectelor inovative în sectorul agro-alimentar cu atât mai mult cu cât Programul de dezvoltare rurală include un obiectiv dedicat, respectiv obiectivul transversal - Promovarea cunoașterii, inovării și digitalizării în agricultură. Viitoarele direcții de acțiune vor viza modernizarea (economică și tehnologică) a entităților din sectorul cercetării agricole, cât și intensificarea acțiunilor de diseminare a rezultatelor cercetării pentru a sprijini atât producătorii agricoli (de exemplu, prin crearea de varietăți rezistente la secetă sau adoptarea de tehnici de management al apei și al solului mai eficiente), cât și alți actori din lanțul agro-alimentar. Rolul inovării va fi așadar extrem de important în perioada următoare pentru a spori performanța economică a fermelor, a găsi noi forme de colaborare între fermieri și alți actori (lanțuri scurte) și pentru a ajuta comunitățile să se adapteze mai bine la efectele schimbărilor climatice. Subrecomandarea I.3. - În anul 2024 urmare prelungirii Cadrului temporar pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei ca urmare a invaziei Rusiei împotriva Ucrainei până la data de 31.06.2024 a fost aprobată Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.18/2024 privind aprobarea schemei de ajutor de stat IMM PLUS. Componentele schemei de ajutor de stat sunt AGRO PLUS, IMM PROD PLUS, CONSTRUCT PLUS, RURAL PLUS, INNOVATION PLUS. Furnizorul ajutorului de stat este Ministerul Finanțelor, iar atribuțiile de administrare sunt delegate: a) Fondului Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii - S.A. – IFN pentru componenta IMM ROMÂNIA PLUS; b) F.N.G.C.I.M.M. și Fondului de Garantare a Creditului Rural - S.A. - IFN pentru componenta AGRO PLUS; c) F.N.G.C.I.M.M., pentru componenta IMM PROD PLUS; d) F.N.G.C.I.M.M. și Fondului Român de Contragarantare - S.A. pentru componenta CONSTRUCT PLUS; e) F.R.C., pentru componenta INNOVATION PLUS; f) F.G.C.R., pentru componenta RURAL PLUS. Prin schema de ajutor de stat se acordă ajutor de stat sub formă de garanții de stat, în procent de maximum 90% din valoarea finanțării, exclusiv dobânzile, comisioanele și spezele bancare aferente creditului garantat, în conformitate cu prevederile secțiunii 2.1 din Cadrul temporar de criză și de tranziție, pentru unul sau mai multe credite pentru realizarea de investiții și/sau unul sau mai multe credite/linii de credit pentru finanțarea capitalului de lucru.
--	--	--

		Valoarea maximă a finanțărilor acordate unui beneficiar nu poate depăși 5.000.000 lei pentru creditele/liniile de credit pentru finanțarea capitalului de lucru, respectiv 10.000.000 de lei pentru creditele de investiții. Valoarea maximă cumulată a finanțărilor garantate de stat care pot fi acordate unui beneficiar în cadrul schemei de ajutor de stat nu poate depăși 10.000.000 de lei. Pentru sectoarele agriculturii primare, pescuitului și acvaculturii, valoarea maximă cumulată a finanțărilor garantate de stat care pot fi acordate unui beneficiar în cadrul schemei de ajutor de stat nu poate depăși 5.000.000 de lei. Durata maximă a finanțărilor este de 72 de luni, în cazul creditelor de investiții, fără posibilitate de prelungire. În cazul creditelor/liniilor de credit pentru capital de lucru, durata maximă a finanțărilor este de 36 de luni, fără posibilitate de prelungire. Durata garanțiilor acordate nu poate depăși 6 ani pentru creditele de investiții și 3 ani pentru creditele/liniile de credit pentru finanțarea capitalului de lucru. Ajutoarele de stat se cumulează și se acordă în limita echivalentului în lei al sumei de 2.250.000 de euro pe întreprindere, respectiv echivalentul în lei a 280.000 de euro/întreprindere în cazul beneficiarilor din domeniul agriculturii primare și 335.000 de euro/întreprindere în cazul beneficiarilor din domeniile pescuitului și acvaculturii. În cazul UAT-urilor, valoarea ajutorului de stat acordat nu poate depăși echivalentul în lei a 2.250.000 de euro/UAT. - În anul 2024 în baza OUG nr. 18/2024 s-au acordat 1.469 garanții în valoare de 2.406.128,85 mii lei aferente unui volum de credite de 2.692.331,27 mii lei. - În anul 2024 în baza OUG nr. 7/2024, astfel cum a fost modificată și completată prin OUG nr. 121/2024, prin intermediul Fondului de Garantare a Creditului Rural, s-a derulat schema de ajutor de stat "Creditul Fermierului" prin care beneficiarii care își desfășoară activitatea în cadrul agriculturii primare beneficiază de un ajutor de stat format din grant și/sau garanție, nu mai mult de plafonul maxim de 280.000 euro/beneficiar pentru toate ajutoarele de stat acordate în temeiul Cadrului Temporal de criză pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei ca urmare a agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei. Furnizorul schemei de ajutor de stat este Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și derularea schemei este asigurată de Fondul de Garantare a Creditului Rural - S.A. - IFN,. Ajutorul de stat s-a acordat până la 31 decembrie 2024. Garanția acordată în cadrul acestei scheme de ajutor de stat este de până la 100% din valoarea creditului. În anul 2024 FGCR a acordat 769 garanții în cadrul schemei de ajutor de stat "Creditul Fermierului" în valoare de 353.372,86 lei. Totodată, din informațiile furnizate de fondurile de garantare rezultă următoarele evoluții privind garanțiile acordate firmelor din agricultură și industria agroalimentară: <u>Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru IMM (FNGCIMM)</u> La data de 31 decembrie 2023, situația garanțiilor acordate de FNGCIMM SA IFN pentru creditele acordate de finanțatori în favoarea firmelor care își desfășoară activitatea în domeniul agriculturii și în sectorul industriei alimentare se prezenta astfel:
--	--	--

Sursa de finanțare a garanțiilor	Nr. beneficiari	Sold garanții (lei)	Sold credite (lei)
Capitalul propriu FNGCIMM	448	89.272.221	123.588.399
Surse primite în administrare (MADR)	63	105.620.943	106.418.521
Garanții în nume și cont stat	5.990	3.196.751.663	3.855.970.011
Total	6,501	3.391.644.827	4.085.976.931

Fondul De Garantare a Creditului Rural (FGCR)

De la înființare și până la data de 31.12.2024, în cei aproximativ 30 de ani de activitate, fondul a asigurat accesul la finanțare exclusiv sectorului agriculturii, pisciculturii, acvaculturii și industriei alimentare, activitatea concretizându-se în următoarele cifre cheie:

- 130.643– număr garanții acordate
- 21.963,5 mil lei – valoare garanții acordate
- 29.126,8 mil lei – valoare credite garantate

din care:

Surse MADR:

- 123.091– număr garanții acordate
- 13.810,38mil lei – valoare garanții acordate
- 19.986,90mil lei – valoare credite garantate

Plafoane MF (AGRO IMM INVEST, RURAL INVEST, IMM INVEST PLUS,și IMM PLUS):

- 7.552 – număr garanții acordate
- 8.153,11 mil lei – valoare garanții acordate
- 9.139,89 mil lei – valoare credite garantate

Fondul De Garantare a Creditului Rural a participat la elaborarea și implementarea legislației privind accesul la finanțare în sectorul agriculturii, pisciculturii, acvaculturii și industriei alimentare, derulând inclusiv schemele de garantare cuprinse în PNDR 2007 – 2013, în acest sens prin FGCR s-au implementat și se implementează următoarele:

- Legea nr.218/2005 privind stimularea absorbției fondurilor alocate României pentru agricultură, dezvoltare rurală, pescuit și afaceri maritime, gestionate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin instrumente financiare de garantare și creditare, precum și pentru susținerea obiectivelor naționale de politică agricolă, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr.329/2009 privind reorganizarea unor autorități și instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri și respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană și Fondul Monetar Internațional, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr.79/2009 privind reglementarea unor măsuri pentru stimularea absorbției fondurilor alocate prin programul Național de Dezvoltare Rurală pentru renovarea și dezvoltarea spațiului rural prin creșterea calității vieții și diversificării economiei în zonele rurale, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța Guvernului nr.20/2013 privind reglementarea unor măsuri necesare derulării proiectelor cu finanțare nerambursabilă prin Programul Național de Dezvoltare Rurală și Programul operațional pentru pescuit, cu modificările și completările ulterioare;

		- Ordonanța de urgență a Guvernului nr.43/2023 privind unele măsuri pentru dezvoltarea și facilitarea accesului la finanțare al fermierilor, al beneficiarilor PNDR 2014 - 2020, POPAM 2014 - 2020, precum și Planului Strategic PAC 2023 - 2027, pentru dezvoltarea afacerilor în domeniul producției vegetale, zootehnice și acvaculturii; - Schemele de garantare finanțate din PNDR 2007 – 2013/ PAC 2023 - 2027, respectiv schema de garantare pentru agricultură și schema de garantare pentru IMM-uri; - Garanții acordate din sursele puse la dispoziție de către Comisia Europeană pentru înființarea FGCR în anul 1994 și rămase la dispoziția acestuia la închiderea programului PHARE; - Ordonanța de urgență a Guvernului nr.110/2017 privind programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie – IMM INVEST ROMANIA, cu modificările și completările ulterioare; - Ordonanța de urgență a Guvernului nr.24/2022 pentru aprobarea și finanțarea unor programe de garantare în domenii prioritare pentru economia românească, cu modificările ulterioare; - Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2022 privind aprobarea schemei de ajutor de stat IMM INVEST PLUS și a componentelor acesteia – IMM INVEST ROMANIA, AGRO IMM INVEST, IMM PROD, GARANT CONSTRUCT, INNOVATION și RURAL INVEST, cu modificările și completările ulterioare. - Ordonanța de urgență a Guvernului nr.18/2024 privind aprobarea schemei de ajutor de stat IMM PLUS; - Ordonanța de urgență a Guvernului nr.7/2024 privind aprobarea schemei de ajutor de stat "Creditul fermierului", în contextul crizei provocate de agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei, precum și pentru modificarea art. 12 alin. (1) din Legea nr. 218/2005 privind stimularea absorbției fondurilor alocate României pentru agricultură, dezvoltare rurală, pescuit și afaceri maritime, gestionate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin instrumente financiare de garantare și creditare, precum și pentru susținerea obiectivelor naționale de politică agricolă, cu modificările ulterioare. Conform reglementărilor legale, FGCR a încheiat, în baza actelor normative mai sus menționate, convenții cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale/ Ministerul Finanțelor și în baza acestora s-au încheiat convenții cu instituțiile finanțatoare. Sintetic, situația garanțiilor acordate pe surse, la data de 31.12.2024, se prezintă astfel: - În baza Legii nr. 218/2005 s-au acordat 2.033 garanții în valoare de 1.760.631,5 mii lei aferente unui volum de credite de 2.469.502,44 mii lei; - În baza Legii nr. 329/2009 s-au acordat 12.663 garanții în valoare de 2.299.028,96 mii lei aferente unui volum de credite de 3.646.301,57 mii lei; - În baza OUG nr. 79/2009 s-au acordat 2.003 scrisori de garanție în favoarea AFIR pentru garantarea avansului acordat menționat în contractele de finanțare nerambursabilă/actele adiționale încheiate de beneficiari cu AFIR în valoare de 2.981.970,55 mii lei; - În baza OG nr. 20/2013 s-au acordat 180 garanții în valoare de 88.815,34 mii lei aferente unui volum de credite de 127.450,72 mii lei; - În baza OUG nr. 43/2013 s-au acordat 5.510 garanții în valoare de 2.809.003,22 mii lei aferente unui volum de credite de 4.081.220,26 mii lei; - Din sumele alocate Schemelor de garantare finanțate din PNDR 2007-2013 s-au acordat 1.295 garanții în valoare de 1.357.716,28 mii lei aferente unui volum de credite de 2.082.647,85 mii lei; - Din sursele puse la dispoziție de către Comisia Europeană în anul 1994 prin programul PHARE s-au acordat 98.638 garanții în valoare de 2.159.945,92 mii lei aferente unui volum de credite de 4.220.456,57 mii lei;
--	--	---

		- În baza OUG nr. 110/2017 s-au acordat 391 garanții în valoare de 310.237,42 mii lei aferente unui volum de credite de 382.826,81 mii lei; - În baza OUG nr. 24/2022 s-au acordat 588 garanții în valoare de 899.266,39 mii lei aferente unui volum de credite de 1.009.397,50 mii lei; - În baza OUG nr. 99/2022 s-au acordat 5.100 garanții în valoare de 4.528.928,75 mii lei aferente unui volum de credite de 5.045.832,42 mii lei. - În baza OUG nr. 18/2024 s-au acordat 1.469 garanții în valoare de 2.406.128,85 mii lei aferente unui volum de credite de 2.692.331,27 mii lei. - În baza OUG nr. 7/2024 s-au acordat 769 garanții în valoare de 353.372,86 mii lei aferente unui volum de credite de 377.349,39 mii lei Totodată este de menționat performanța activității fondului, dacă se ține cont de faptul că, din volumul total al garanțiilor acordate din sursele puse la dispoziție de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în perioada 01.01.1998 – 31.12.2024, procentul efectiv de risc este la nivelul de 4,5%. Fondul de Garantare a Creditului Rural a precizat că, prin eforturi susținute precum și prin asigurarea unei bune colaborări, disponibilității, flexibilității și înțelegerii reciproce a mecanismelor cu instituțiile finanțatoare, precum și a nevoilor beneficiarilor, produsele de garantare pentru producătorii și procesatorii din domeniul agriculturii prezintă avantaje considerabile, FGCR implementând măsuri de facilitare a accesului la finanțare ce implică conduc la creșterea garanției creditelor acordate beneficiarilor, ca spre exemplu: acordarea garanțiilor în 2 zile lucrătoare de la transmiterea documentației complete de către instituția finanțatoare, aplicarea unui comision de garantare unic de 1,6% pe an din valoarea/soldul garanției (în cazul OUG nr.43/2013), simplificarea documentației transmise de instituția finanțatoare, implementarea unor produse facile pentru micii fermieri, etc. În anul 2024 FGCR s-a implicat în elaborarea actelor normative prin care s-au aprobat și pe care le-a implementat în calitate de administrator al schemelor de ajutor de stat (Ordonanța de urgență nr.18/2024 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr.7/2024), cu mandat special acordat de statul român prin Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Ministerul Finanțelor pentru acordarea de garanții în numele și contul statului. Având în vedere cele de mai sus, precum și recomandarea CNSM către Guvern de a adopta măsuri pentru creșterea rolului fondurilor de garantare prin susținerea firmelor din agricultură astfel încât să conducă la majorarea fluxului de garanții cu peste 5 miliarde lei atât în sectorul agricol cât și al industriei alimentare, FGCR a arătat că, în cursul anului 2024, în calitate de administrator a schemelor de ajutor de stat instituite prin Ordonanța de urgență nr.18/2024 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr.7/2024 că a susținut accesul la finanțarea acordată de instituțiile de credit al operatorilor economici din domeniile agriculturii, pescuitului, acvaculturii și sectorului alimentar. <u>Fondul Român de Contragarantare (FRC)</u> Potrivit Actului Constitutiv, FRC are posibilitatea să acorde contragaranții în favoarea fondurilor de garantare a creditelor pentru IMM-uri. În cursul anului 2023, FRC nu a fost solicitat să faciliteze accesul la finanțare pentru firme din agricultură, sectorul industriei alimentare și/sau comerț cu astfel de produse, întreaga activitate desfășurată în anul recent încheiat fiind subscrisă rolului de garant – agent al statului în programe guvernamentale pentru sprijinirea accesului la finanțare în cadrul Programului IMM Invest Plus – componentele Garant Construct și Innovation, precum și pentru beneficiari
--	--	---

		individuali în cadrul programelor de finanțare derulate de Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse – Student Invest și Family Start. Pentru anul 2024, FRC a stabilit, prin programul de activitate, accelerarea dialogului cu Fondul European de Investiții pentru evaluarea șanselor de acceptare a FRC ca partener în schemele de împărțire a riscului, prin crearea de instrumente pentru contragarantarea garanțiilor oferite de FEI băncilor partenere din România. În acest scop, FRC a demarat un proiect prin care se dorește facilitarea accesului la finanțare pentru întreprinzătorii mici și mijlocii (inclusiv start-up-uri, întreprinderi individuale și persoane fizice autorizate) din zona rurală a României ce au ca obiect de activitate producția locală de diverse bunuri/produse, cum ar fi cele agroalimentare, meșteșugărești, precum și prestarea de servicii diverse. <u>Banca de Investiții și Dezvoltare (BID) a României</u> Înființarea BID oferă o oportunitate de a reevalua modul în care funcționează schemele de garantare în România pentru a aduce mai multe beneficii economiei românești. BID este operațională începând cu anul 2025, iar unul dintre pilonii BID este îmbunătățirea accesului la finanțare pentru IMM-uri, cu intenția de a oferi garanții pentru portofoliul de credite. Schema de portofoliu de împrumuturi BID va beneficia de scutire de capital, având în vedere garanția guvernamentală explicită asupra pasivelor BID și, ca urmare, poate fi preferențială pentru participanții de pe piață. Banca Mondială prin Raportul de evaluare a fondurilor de garantare, recomandă ca BID să preia activitatea următoarelor fonduri: • Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru IMM (FNGCMM). Fondul IMM-urilor trebuie să acorde prioritate garanțiilor actuale pe care le acordă din propriul capital și să se extindă după caz în funcție de condițiile pieței. În viitor, Fondul ar trebui să fie evaluat pe baza utilizării propriului capital, care este în prezent subutilizat. În cazul în care Fondul beneficiază de produse InvestEU, autoritățile ar trebui să asigure complementaritatea cu BID; • Fondul Român de Contragarantare (FRC). Instrumentul de contragarantare va deveni probabil învechit, deoarece instrumentele de garantare de portofoliu oferite de BID vor fi garanții de stat eligibile pentru scutire de capital. În viitor, autoritățile ar putea dori să ia în considerare consolidarea, sub o singură instituție, a garanțiilor pentru persoane fizice; • Funcția de garantare Exim Bank. Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 126/23.10.2024 au fost aduse mai multe modificări mandatului derulat în numele și pe seama statului de către Exim Bank, considerate oportune, având în vedere noul rol al BID ca principală instituție națională de dezvoltare. În cadrul reconfigurat, banca Exim își poate consolida rolul de Agenție de Credit la Export (ECA) pentru a sprijini exporturile românești. Din 30 septembrie 2025, Exim Bank va înceta să acorde noi garanții și produse de finanțare în numele și în numele statului, dar va continua să gestioneze angajamentele existente până la scadența lor finală. Începând cu octombrie 2025, BID va acorda astfel de facilități în condițiile de piață, iar recomandarea este să o facă pe baza practicilor prudențiale bancare și într-un mod mai bine ținut în locul aprobării/avizării curente a acestor operațiuni de către Comitetul Interministerial de Finanțări, Garanții și Asigurări (CIFGA) care permit acumularea de riscuri ridicate pentru statul care gestionează fără expunere pe cont și fără expunere din partea statului.
--	--	--

		Referitor la Fondul de Garantare a Creditului Rural pentru IMM (FNGCIMM) se recomandă ca acesta să rămână o entitate independentă care să opereze scheme de garantare tip portofoliu pentru împrumuturile agricole (care vizează persoane fizice) venite de la Guvernul României. <u>Ministerul Finanțelor</u> Prin aprobarea OUG nr. 18/2024 a fost aprobată Schema de ajutor de stat IMM PLUS, denumită în continuare schema de ajutor de stat, elaborată în baza Cadrului temporar pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei ca urmare a invaziei Rusiei împotriva Ucrainei. În cadrul acestei scheme de ajutor de stat funcționează componenta RURAL PLUS, destinată susținerii întreprinderilor mici și mijlocii, întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie și a întreprinderilor mari din domeniul agriculturii, pescuitului, acvaculturii, sectorului alimentar și comerțului cu produse agricole, piscicole și alimentare, cu excepția tutunului și a băuturilor alcoolice, prin acordarea de facilități de garantare de către stat în mod transparent și nediscriminatoriu pentru creditele acordate de către instituțiile de credit. În baza acestei scheme de ajutor de stat se acordă ajutor de stat sub formă de garanții de stat, în procent de maximum 90% din valoarea finanțării, exclusiv dobânzile, comisioanele și spezele bancare aferente creditului garantat, în conformitate cu prevederile secțiunii 2.1 din Cadrul temporar de criză și de tranziție, pentru unul sau mai multe credite pentru realizarea de investiții și/sau unul sau mai multe credite/linii de credit pentru finanțarea capitalului de lucru. Valoarea creditului garantat de stat și/sau procentul de garantare a creditului vor/va putea fi ajustate/ajustat în vederea încadrării în plafoanele menționate la art. 6 alin. (1), după caz. Pentru creditele/liniile de credit prevăzute mai sus, valoarea maximă a finanțărilor acordate unui beneficiar nu poate depăși 5.000.000 lei pentru creditele/liniile de credit pentru finanțarea capitalului de lucru, respectiv 10.000.000 de lei pentru creditele de investiții. Valoarea maximă cumulată a finanțărilor garantate de stat care pot fi acordate unui beneficiar în cadrul schemei de ajutor de stat nu poate depăși 10.000.000 de lei. Pentru sectoarele agriculturii primare, pescuitului și acvaculturii, valoarea maximă cumulată a finanțărilor garantate de stat care pot fi acordate unui beneficiar în cadrul schemei de ajutor de stat nu poate depăși 5.000.000 de lei. Beneficiarii componente AGRO PLUS din domeniul agriculturii primare, pescuitului și acvaculturii beneficiază de un grant în limita cumulului rezultat din valoarea comisionului de risc, a comisionului de administrare, aferente garanției acordate, pe toată durata de valabilitate a garanției acordate, și nu beneficiază de dobândă finanțată de la bugetul de stat în baza schemei de ajutor de stat. Ajutorul se acordă cel târziu la data de 30 iunie 2024. Ajutorul nu depășește 280.000 de euro pentru fiecare întreprindere care își desfășoară activitatea în sectorul agriculturii primare, respectiv 335.000 de euro pentru fiecare întreprindere care își desfășoară activitatea în sectoarele pescuitului și acvaculturii. Ministerul Finanțelor a elaborat Schema de ajutor de minimis pentru sprijinirea beneficiarilor de ajutor de stat în contextul crizei economice generate de pandemia Covid-19, afectați de creșterea ROBOR, instituită prin H.G. nr. 152/2024. Schema de ajutor de minimis are ca obiectiv acordarea diferențelor de dobândă generate de creșterea ROBOR peste limita aprobată la data emiterii acordurilor de finanțare în cadrul schemelor de ajutor de stat instituite prin OUG 110/2017 privind Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie - IMM INVEST ROMÂNIA, cu modificările și completările ulterioare și OUG 24/2022, privind aprobarea
--	--	--

		și finanțarea unor programe de garantare în domenii prioritare pentru economia românească cu modificările și completările ulterioare. Ajutorul de minimis se acordă sub formă de granturi destinate acoperirii diferențelor dintre dobânda de plată peste cuantumul nominal al acesteia stabilit la data emiterii acordurilor de finanțare în cadrul schemelor de ajutor de stat implementate în contextul crizei economice generate de pandemia Covid-19 instituite prin OUG 110/2017 privind Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie - IMM INVEST ROMÂNIA, cu modificările și completările ulterioare și OUG 24/2022, privind aprobarea și finanțarea unor programe de garantare în domenii prioritare pentru economia românească cu modificările și completările ulterioare. Furnizorul schemei de minimis este Ministerul Finanțelor iar administratorii schemei de minimis sunt Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii - IFN S.A. (FNGCIMM)/Fondulul de Grantare a Creditului Rural – IFN S.A. (FGCR)/ Fondul Român de Contragarantare S.A. (FRC) cărora le sunt delegate atribuțiile de administrare a programului pentru beneficiarii programelor implementate conform prevederilor OUG 110/2017, cu modificările și completările ulterioare și OUG 24/2022, cu modificările și completările ulterioare. Acordurile de finanțare se emit până la data de 30.06.2024 iar plata ajutorului de minimis se efectuează până la data de 31.12.2025. Subrecomandarea I.4. Legislația actuală prevede măsuri de reglementare a constituirii schemei de garantare a finanțărilor acordate de instituții de credit și/sau instituții financiare nebancare pe baza certificatelor de depozit, precum și a constituirii Fondului de compensare a certificatelor de depozit. Aceste mecanisme au urmărit asigurarea accesului fermierilor la finanțări acordate de bănci/instituții financiare nebancare, pe baza certificatelor de depozit emise în contul recoltei depozitate. În prezent se află în curs de analiză modul de participare a Fondurilor de garantare la operaționalizarea funcționării sistemului certificatelor de depozit pentru semințele de consum. Este necesară identificarea elementelor semnificative în cadrul mecanismului certificatelor de depozit și revizuirea legislației specifice pe baza consultărilor cu instituțiile de credit și structurile asociative, printr-o comunicare transparentă și implicare responsabilă a tuturor factorilor implicați. Toate aceste demersuri au ca principal obiectiv asigurarea unui nivel de protecție a utilizatorilor certificatelor de depozit și a bunei funcționări a sistemului de garantare și creditare. În ceea ce privește construcția instituțională a mecanismului certificatelor de depozit, în sensul celor prevăzute în Legea nr. 101/2014 privind măsuri de reglementare a depozitării semințelor de consum și a regimului certificatelor de depozit pentru acestea, din analiza efectuată de MADR în a doua parte a anului 2022 împreună cu operatorii implicați a rezultat că NU ESTE POSIBILĂ, deoarece din textul legii rezultă că: 1. CREDITORII au riscul acoperit prin prevederile art. 32 din Lege, de către fondurile de garantare. Fondurile de garantare și fără acest temei legal au posibilitatea legală să acorde garanții și în prezent pentru creditele capital de lucru acordate de instituțiile finanțatoare pe seama certificatelor de depozit. 2. DEPONENȚII, (alții decât cei care apelează la credite) ar avea riscul acoperit doar dacă ar exista Fondul de compensare pentru certificatele de depozit.
--	--	---

		3. Este necesar ca acele certificate de depozit care intră în circuitul economic să fie garantate, astfel încât să se respecte prevederile art. 31, alin (4) unde legea specifică existența a două categorii de beneficiari în cazul în care cantitățile de semințe înscrise în certificat nu sunt disponibile, respectiv DEPONENTI și CREDITORI. Având în vedere că, timp de 8 ani în care legea a funcționat, operatorii economici prezenți în aceasta nu au avut inițiativa de a înființa Fondul de Compensare, rezultă că parțial prevederile acestei legi nu pot fi aplicabile. Din consultări cu unii membri ai CNSM, cu fermieri, cu proprietarii de depozite și mediul bancar, a rezultat necesitatea modificării Legii nr. 101/2014. Sunt în curs demersuri pentru definitivarea propunerilor de modificare, în sensul operaționalizării unei scheme de garantare, astfel încât să răspundă necesităților fermierilor și depozitarilor de cereale și să asigure credibilitatea mecanismului, precum și deținătorilor de certificate și instituțiilor finanțatoare. Subrecomandarea I.5. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale urmărește implementarea unor măsuri specifice atestării produselor agroalimentare românești, ca o componentă generatoare de eligibilitate pentru acțiunile orientate către piață. În ceea ce privește poziționarea calității produselor agroalimentare românești în contextul european, în concordanță cu politicile europene specifice acestui domeniu, au fost continuate demersurile pentru recunoașterea/atestarea unor noi produse agroalimentare, care să conducă la creșterea numărului acestora în cadrul schemelor de calitate naționale și a sistemelor de calitate europene, astfel devenind mai competitive atât pe piața intracomunitară cât și pe piețele terțe. Mai mult decât atât, produsele cu Indicații Geografice (IG) sunt cuprinse în Anexele la Acordurile de cooperare economică UE – țări terțe, MADR menținând un dialog constant cu serviciile de specialitate din cadrul Comisiei Uniunii Europene. În Planul de activități al MADR pentru anul 2024, au fost formulate obiective specifice care sunt în concordanță cu recomandările din Raportul CNSM, respectiv implementarea legislației europene care reglementează dezvoltarea sistemelor de calitate de tipul Indicație Geografică pentru băuturile spirtoase, produse cu valoare adăugată mare și care pot contribui la o valorificare superioară a produselor agricole, precum și obținerea unor surse de venituri suplimentare pentru bugetul de stat. De asemenea, la MADR sunt întreprinse demersurile specifice pentru recunoașterea ca Indicații Geografice, la nivel european, a tuturor produselor agroalimentare, a băuturilor spirtoase, vinurilor și a produselor vitivinicole aromatizate. Pentru implementarea legislației europene care reglementează dezvoltarea sistemelor de calitate de tipul Indicație Geografică pentru băuturile spirtoase, produse cu valoare adăugată și care pot contribui la o valorificare superioară a produselor agricole, precum și obținerea unor surse de venituri suplimentare pentru bugetul de stat, MADR a elaborat în anul 2022 următoarele acte normative naționale: 1) <i>Hotărârea de Guvern nr. 537/2022 privind stabilirea cadrului instituțional și a măsurilor pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2019/787 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 privind definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea băuturilor spirtoase, utilizarea denumirilor băuturilor spirtoase în prezentarea și etichetarea altor produse alimentare, protecția indicațiilor geografice ale băuturilor spirtoase, utilizarea alcoolului etilic și a distilatelor de origine agricolă în băuturile alcoolice, și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 110/2008;</i>
--	--	---

		2) <i>Ordinul nr.132/2022 privind aprobarea Procedurii de verificare a documentației de înregistrare a unei indicații geografice și dobândire a protecției băuturilor spirtoase, a Procedurii de declarare a opoziției la nivel național și a procedurii de transmitere la nivelul Comisiei Europene a cererii de înregistrare a indicației geografice a băuturilor spirtoase, în vederea dobândirii protecției la nivelul Uniunii Europene, precum și a Regulilor specifice privind modelul și utilizarea logoului național;</i> 3) <i>Ordinul nr. 213/2022 pentru aprobarea Regulamentului privind recunoașterea organismelor de certificare a băuturilor spirtoase și supravegherea activității acestor organisme;</i> 4) <i>Ordin nr.379/4/33 al MADR/MS/ANPC privind modificarea și completarea Anexei la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, ministrului sănătății și al președintelui Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor nr.1541/1219/433/2014 privind aprobarea Normelor tehnice de producere, etichetare și punere în circulație a băuturilor alcoolice fermentate, altele decât berea și vinul, destinate consumului uman ca atare.</i> Întrucât la data de 13 mai 2024, a intrat în vigoare Regulamentul (UE) 2024/1143 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind indicațiile geografice pentru vin, băuturi spirtoase și produse agricole, precum și specialitățile tradiționale garantate și condițiile opționale de calitate pentru produsele agricole, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1308/2013, (UE) 2019/787 și (UE) 2019/1753 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1151/2012, fiind în curs de publicare Regulamentele delegate de aplicare a prevederilor acestui regulament, MADR va întreprinde demersurile aferente elaborării legislației secundare la nivel național. Ca urmare a intrării în vigoare a Regulamentului (UE) nr. 2024/ 1143, actele normative ce urmează a fi elaborate/abrogate/modificate/completate sunt: - Pentru produse alimentare: - Hotărâre privind stabilirea cadrului instituțional și a unor măsuri pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 2024/1143 privind indicațiile geografice pentru vin, băuturi spirtoase și produse agricole, precum și privind specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate pentru produsele agricole, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1308/2013, (UE) 2019/787 și (UE) 2019/1753 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1151/2012, privind sistemele din domeniul calității produselor agricole; - Ordin privind aprobarea Procedurii de verificare a cererii de înregistrare a unei indicații geografice sau a unei specialități tradiționale garantate pentru produse agricole, procedura de modificare a unui caiet de sarcini, procedura de anulare a înregistrării unui sistem de calitate al produselor agricole, procedura de declarare a opoziției la nivel național și procedura de transmitere la nivelul Comisiei Europene a cererii de înregistrare a unui sistem de calitate, în vederea dobândirii protecției la nivelul Uniunii Europene, precum și a regulilor specifice privind modelul și utilizarea logoului național; - Ordin pentru aprobarea Regulamentului privind recunoașterea organismelor delegate și supraveghere a activității acestor organisme - Ordin privind Procedura cu notificarea Comisiei Europene în vederea înregistrării internaționale a unei indicații geografice pentru produse agricole;
--	--	---

		- Băuturi spirtoase: - Hotărâre privind modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 537/2022 privind stabilirea cadrului instituțional și a măsurilor pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2019/787 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 privind definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea băuturilor spirtoase, utilizarea denumirilor băuturilor spirtoase în prezentarea și etichetarea altor produse alimentare, protecția indicațiilor geografice ale băuturilor spirtoase, utilizarea alcoolului etilic și a distilatelor de origine agricolă în băuturile alcoolice și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 110/2008 - Ordin privind aprobarea Procedurii de verificare a cererii pentru înregistrarea unei indicații geografice și dobândirea protecției băuturilor spirtoase, a Procedurii de declarare a opoziției la nivel național și a Procedurii de transmitere la nivelul Comisiei Europene a cererii de înregistrare a indicației geografice a băuturilor spirtoase, în vederea dobândirii protecției la nivelul Uniunii Europene, precum și a Regulilor specifice privind modelul și utilizarea logoului național al băuturilor spirtoase care au dobândit protecție națională a indicațiilor geografice MADR, prin structura de specialitate, a contribuit activ la revizuirea și eficientizarea reglementărilor europene specifice în domeniul sistemelor de calitate, pe care le implementează. Subrecomandarea I.6. Referitor la implementarea de către MADR a unei strategii pentru promovarea produselor alimentare de calitate, inclusiv prin creșterea rolului schemelor de calitate, MADR a elaborat proiectul de Hotărâre privind aprobarea Strategiei naționale de promovare a produselor agroalimentare românești 2025 – 2029, aflat în curs de avizare, conform etapelor procedurale reglementate prin H.G. nr. 379/2022 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, implementare, monitorizare, evaluare și actualizare a strategiilor guvernamentale în vederea aprobării. Elaborarea și implementarea acestei strategii are ca obiectiv, atât consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității produselor alimentare românești, prin încurajarea/stimularea consumatorilor în ceea ce privește consumul de produse autohtone, cât și diminuarea exportului de materii prime și a importului de produse cu valoare adăugată, în vederea reducerii deficitului balanței comerciale agroalimentare naționale. Calitatea și diversitatea producției agroalimentare autohtone constituie unul dintre punctele forte ale economiei, reprezentând un avantaj concurențial pentru producătorii din România și contribuind în mod semnificativ la patrimoniul său cultural și gastronomic actual. Acest fapt se datorează competențelor și hotărârii agricultorilor și producătorilor/procesatorilor din industria alimentară, care au păstrat vii tradițiile locale. În acest sens, este esențială realizarea unei promovări intensive și permanente a produselor agroalimentare românești, prin identificarea de pârgחii/mecanisme/instrumente specifice care să asigure prezența produselor autohtone pe piața unică și pe piețele internaționale în scopul creșterii vizibilității acestora și în vederea valorificării eficiente și integrale a potențialului agricol românesc. În contextul implementării politicii de calitate europene și naționale, MADR elaborează politici agroalimentare pentru susținerea fermierilor și procesatorilor și pentru creșterea competitivității produselor agroalimentare și a dezvoltării durabile a spațiului rural, prin organizarea și participarea de/la târguri/expoziții/mese rotunde/conferințe/misiunii diplomatice.
--	--	--

		Evenimentele de profil reprezintă una dintre cele mai accesibile și eficiente măsuri pentru promovarea produselor agroalimentare autohtone, precum și o oportunitate de informare a consumatorilor în ceea ce privește identificarea produselor care posedă caracteristici specifice datorate originii și metodelor de producție. Unul dintre evenimentele internaționale de anvergură, la care participarea României a devenit o tradiție, îl reprezintă târgul Săptămâna Verde de la Berlin (aflat la cea de-a 89 a ediție în anul 2025), în cadrul căruia MADR promovează politicile și strategiile ministerului din domeniul agroalimentar și al dezvoltării rurale și pune în valoare calitatea produselor agroalimentare românești. Expoziția “Săptămâna Verde” reprezintă un bun prilej pentru a face cunoscut potențialul agricol al României, oportunitățile de investiții, pentru dezvoltarea de noi relații comerciale, cu impact pozitiv asupra creșterii competitivității și implicit a exporturilor pe piețele internaționale. De asemenea, la nivel național a devenit o tradiție organizarea lunar de târguri, cu sprijinul asociațiilor de profil. Tematicile târgurilor sunt stabilite în baza acțiunilor de informare și promovare privind politicile aplicate în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale Aceste evenimente au ca principal scop atât promovarea produselor agroalimentare românești, cât și educarea populației în spiritul cultivării preferințelor pentru consumul de alimente autohtone și a respectului față de valorile naționale. În contextul procesului de consultare pentru pregătirea perioadei de programare 2021-2027, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a desfășurat o serie de consultări cu entitățile publice și private implicate în elaborarea Planului Național Strategic (PNS). Astfel, PNS vizează investiții în unități de procesare, dezvoltate în principal de către forme asociative, cu un nivel investițional suficient pentru a realiza capacități de prelucrare a materiei prime care să conducă la o ofertă sporită de produse cu valoare adăugată, la echilibrarea balanței comerciale și eliminarea deficitelor existente în anumite sectoare. Prin politicile specifice, MADR își propune să crească gradul de acoperire a consumului de alimente din producția internă. Acțiunile se vor axa pe promovarea produselor de calitate românești cu valoare adăugată, cu accent pe susținerea formelor asociative de producători. De asemenea, MADR încurajează și susține dezvoltarea și consolidarea lanțurilor scurte de aprovizionare, care determină ca producția autohtonă obținută să ajungă direct la consumator. Asigurarea competitivității și vizibilității producătorilor români/produselor agroalimentare autohtone pe piața unică și pe piețele internaționale, în scopul echilibrării balanței comerciale, constituie un obiectiv esențial al strategiilor și politicilor MADR. În acest sens, dezvoltarea industriei alimentare ca pilon esențial în economia națională, este prioritară pentru MADR prin consolidarea capacităților de producție și creșterea competitivității producătorilor români. Astfel, MADR a elaborat Programul național de dezvoltare și susținere a industriei alimentare INVESTALIM aferent perioadei 2023-2026, cu un buget total de 590 de milioane de euro (aproximativ 148 de milioane de euro, anual), prin care a fost instituită o schemă de ajutor de stat pentru dezvoltarea și modernizarea industriei alimentare, având ca obiectiv susținerea financiară în vederea stimulării producției autohtone de bunuri alimentare procesate, cu valoare adăugată. În România, sectorul agriculturii ecologice cunoaște o dezvoltare continuă, cu posibilități de extindere, în special ca rezultat al stimulentei financiare introduse prin plățile directe și prin Programul Național de Dezvoltare Rurală. Mai
--	--	--

		mult, agricultura ecologică va avea nevoie de sprijinul cercetării și inovării, precum și de servicii de extensie finanțate în mod sustenabil, pentru a ajuta fermierii să adopte sisteme de producție bazate pe un management integrat al solului și al apei și folosirea îngrășămintelor organice cu o capacitate crescută de retenție a apei. Aceștia sunt primii pași spre promovarea extinderii agriculturii ecologice. Aceste produse, deși se adresează unui segment de piață mai restrâns, au prețuri mai ridicate și pot aduce beneficii mai mari. Totodată, educarea consumatorului pentru a se orienta spre consumul de produse ecologice se va realiza prin acțiuni specifice, integrate, mediatizate adecvat. În anul 2023 s-a aprobat de către MADR, Planul național de acțiune pentru dezvoltarea producției ecologice. O atenție deosebită se va acorda în anul 2023 reorganizării AUTORITĂȚII NAȚIONALE FITOSANITARE și suplimentării numărului de personal de control în principal la punctele de frontieră. În cadrul măsurii de promovare a vinurilor din Programul național de sprijin în sectorul vitivinicol 2019-2023, în cursul exercițiului financiar 2021 au fost selectate două programe de promovare a vinurilor în țări terțe, al căror obiectiv îl reprezintă îmbunătățirea competitivității vinurilor românești cu denumire de origine controlată (DOC), indicație geografică (IG) sau a vinurilor pentru care se indică soiul viței-de-vie. Piețele vizate de programe sunt Canada, Republica Coreea și Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord. Totodată, având în vedere obiective generale de creștere a gradului de conștientizare și recunoaștere a sistemelor de calitate ale Uniunii Europene și de creștere a competitivității și consumului de produse agricole UE, la nivelul Comisiei Europene a fost selectat programul intitulat „Enjoy Organic Sea Buckthorn! It's from Europe!”, care urmărește promovarea produselor ecologice din câtină pe piețelele din Coreea de Sud, Singapore și Elveția. În contextul procesului de consultare pentru pregătirea perioadei de programare 2021-2027, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a desfășurat o serie de consultări cu entitățile publice și private implicate în elaborarea Planului Național Strategic (PNS). Astfel, PNS vizează investiții în unități de procesare, dezvoltate în principal de către forme asociative, cu un nivel investițional suficient pentru a realiza capacități de prelucrare a materiei prime care să conducă la o ofertă sporită de produse cu valoare adăugată, la echilibrarea balanței comerciale și eliminarea deficitelor existente în anumite sectoare. Prin politicile specifice, MADR își propune să crească gradul de acoperire a consumului de alimente din producția internă. Acțiunile se vor axa pe promovarea produselor de calitate românești cu valoare adăugată, cu accent pe susținerea formelor asociative de producători. De asemenea, MADR încurajează și susține dezvoltarea și consolidarea lanțurilor scurte de aprovizionare, care determină ca producția autohtonă obținută să ajungă direct la consumator. Subrecomandarea I.7. Propunerea de acordare a unui punctaj suplimentar pentru firmele care propun proiecte care să se încadreze în categoriile menționate trebuie analizată din perspectiva sistemului de evaluare și selecție aplicabil la nivelul PNDR 2014-2020, inclusiv măsurile de tranziție și a noii abordări de punctare a proiectelor care se intenționează a se
--	--	--

		implementa la nivelul Planului Național Strategic 2023-2027, orientat spre performanța economică și viabilitatea proiectelor. Astfel, la nivelul PNDR 2014-2020, inclusiv pentru perioada de tranziție 2021-2022 a fost stimulată dezvoltarea asocierii, a lanțurilor locale, adoptarea tehnologiilor digitale fie prin alocări dedicate la nivelul diferitelor submăsuri, fie prin punctarea suplimentară a solicitanților care propuneau proiecte care să contribuie la atingerea acestor obiective. În ceea ce privește PS PAC 2023-2027 se intenționează o tranziție de la modelul de punctare aplicat la nivelul PNDR 2014-2020, la o nouă abordare în care procesul de selecție va viza prioritizarea proiectelor care vor demonstra caracterul rezilient, durabil și sustenabil al investițiilor, precum și performanța economică. I. PNDR 2014-2020, măsuri tranziție – lanțuri alimentare, clustere locale, bunuri ecologice, balanța comercială La nivelul PNDR 2014-2020 și a măsurilor de tranziție lansate în perioada 2021-2022, în contextul problemelor structurale ale sectorului agricol (dimensiunea mică și fărâmițarea exploatațiilor, numărul mare de exploatații de mici dimensiuni etc.), dar și a efectelor schimbărilor climatice și a gradului redus de adaptare la cerințele pieței, stimularea asocierii și cooperării dintre fermieri au fost considerate ca esențiale. Astfel, în perioada de programare, 2014-2020 la nivelul Programului Național de Dezvoltare Rurală, pentru stimularea asocierii și cooperării, a fost acordat sprijin prin intermediul submăsurilor 16.4 și submăsura 16.4a - Sprijin acordat pentru cooperare orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare în sectoarele agricol și pomicol și respectiv, pentru proiectele de dezvoltare-inovare, prin intermediul submăsurilor 16.1 și submăsura 16.1a - Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO), dezvoltarea de proiecte pilot, produse și procese în sectorul agricol și pomicol. Promovarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale prin intermediul cooperării între diferiți actori, este la început de drum ca practică în RO, regăsindu-se mai mult în contextul fermelor mici. Scopul investițiilor sprijinite în cadrul acestor submăsuri este reprezentat de cooperarea dintre actori în sectorul agro-alimentar, inclusiv din sectorul pomicol, pentru a comercializa produsele din lanțurile scurte de aprovizionare și de a facilita utilizarea metodelor inovatoare de comercializare a produselor și atragerea unor categorii noi de consumatori. Acest concept a deschis premisa de cooperare la nivel micro a căror efecte a dat impulsul fermelor mici/familiale de cooperare la nivel de comunitate. Submăsurile 16.1 și 16.1a au contribuit la cooperarea între universități, IMM și fermieri pentru transfer de cunoștințe și inovare, cât și la crearea unui sistem de popularizare eficientă a rezultatelor către fermieri, pornind de la nevoile reale ale acestora și cu aplicabilitate imediată la nivelul fermelor, spre deosebire de proiectele clasice de cercetare în domeniul agricol care sunt susținute prin programe de finanțare naționale, ca de exemplu programele sectoriale de dezvoltare cercetare derulate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Astfel, se creează premisele unei abordări complementare care să răspundă nevoii de inovare în sector. În cadrul submăsurii 16.1 (componenta agricolă) au fost contractate 15 proiecte în valoare de 4,79 mil. euro, fiind efectuate plăți către beneficiari în valoare de 4,29 mil. euro, iar în cadrul submăsurii 16.1a (componenta pomicolă) au fost contractate 11 proiecte în valoare de 4,66 mil euro, valoarea plătită către beneficiari fiind de 3,86 mil euro. De asemenea, în cadrul submăsurii 16.4 (componenta agricolă) au fost contractate 229 proiecte în valoare de 38 mil. euro, fiind efectuate plăți către beneficiari în valoare de 23,6 mil. euro, iar în cadrul submăsurii 16.4a (componenta pomicolă) au fost contractate 63 proiecte în valoare de 9,4 mil euro, valoarea plătită către beneficiari fiind de 6 mil euro.
--	--	---

		Pentru perioada de tranziție 2021-2022, în cadrul PNDR 2014-2020, sM 4.2 – ”Sprijin pentru procesarea/marketingul produselor agricole” pentru a echilibra balanța comercială, la nivelul submăsurii a fost introdusă o prioritizare a sectoarelor cu deficit al balanței import/export (procesare carne, produse lactate, procesare cereale, condiționare, depozitare/procesare legume, cartofi, procesare plante proteaginoase) pentru creșterea valorii adăugate. De asemenea, având în vedere necesitatea de a corecta dezechilibrul creat de importurile de preparate și materie primă pentru hrana animalelor, în special șrot de soia, au fost susținute investițiile pentru înființarea, extinderea și/sau modernizarea unităților de procesare a plantelor proteaginoase în vederea echilibrării balanței comerciale pentru acest tip de produse. Dintre acestea, cu prioritate au fost sprijinite proiecte care vizează investiții de înființare, extindere și/sau modernizare unități de procesare soia în vederea obținerii de produse utilizate în hrana animalelor. Sprijinul pentru procesarea plantelor proteice este susținut și prin recomandările COM de a crește producția de culturi proteice pentru a crea valoare adăugată în lanțul alimentar și pentru a optimiza oportunitățile de pe piață. Aferent acestei sesiuni de depunere, deschisă în anul 2021, au fost contractate 167 proiecte în valoare publică de 107,16 mil. euro, fiind efectuate plăți către beneficiari în valoare de 46,48 mil. euro. Agricultura ecologică este susținută în prezent prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020 prin Măsura 11 – agricultura ecologică (M11) în baza căreia sunt sprijiniți fermierii activi înregistrați în sistemul de agricultură ecologică atât pentru operațiunile realizate în vederea conversiei la agricultura ecologică (submăsura 11.1 – sM11.1), cât și pentru menținerea certificării în agricultura ecologică (submăsura 11.2 – sM11.2) prin acordarea de plăți compensatorii. În funcție de tipul de cultură, valoarea sprijinului acordat variază între 39 și 620 euro/ha/an. Valorile plăților compensatorii acoperă costurile suplimentare și pierderile de venituri rezultate ca urmare a asumării de către fermieri a angajamentelor voluntare pentru agricultura ecologică. Fermierii care aplică practici agricole ecologice pe pajiști permanente sunt susținuți financiar prin PNDR 2014 – 2020 începând din anul 2015 prin cele două variante de aplicare a pachetului 6 – pajiști permanente, respectiv în combinație cu un angajament de agro-mediu și climă în zonele eligibile pentru pachetele de agro-mediu și în varianta fără angajament de agro-mediu și climă. Suprafața de pajiști permanente sprijinită până în prezent prin PNDR 2014 – 2020 este de cca. 253 mii ha la nivelul campaniei 2023. În vederea creșterii suprafeței pe care se aplică practici agricole ecologice, în fișa M11 nu s-au inclus condiții de aplicare a măsurii numai în anumite zone ale țării și nici criterii de selecție. Prin urmare, aceasta se aplică la nivel național și poate fi accesată de toți fermierii care îndeplinesc condițiile de eligibilitate și specifice și care doresc să practice agricultura ecologică, inclusiv de către fermierii care utilizează pajiști permanente în zonele montane și zonele colinare și de câmpie. Conform fișei M11, una dintre condițiile specifice angajamentului pentru pajiști permanente este aceea ca beneficiarii să asigure pe toată perioada angajamentului o încărcătură minimă de animale de 0,3 UVM/ha. Plățile acordate în cadrul M11 se pot cumula cu celelalte tipuri de plăți acordate pe suprafață, respectiv plăți directe și plăți acordate în cadrul Măsurii 10 – agro-mediu și climă (M10). În ceea ce privește Măsura 13 – plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (M13), angajamentul se poate aplica, în mod voluntar, în combinație cu un angajament M11. Condiționarea sprijinirii beneficiarilor M13 de aplicarea practicilor agricole ecologice ar conduce la descurajarea fermierilor de a practica activități agricole în zonele cu constrângeri naturale unde activitatea agricolă se desfășoară cu dificultate ridicată, existând riscul abandonării acesteia. În ceea ce privește măsurile de investiții, pentru majoritatea măsurilor care vizează investiții private, s-a urmărit susținerea agriculturii ecologice și încurajarea dezvoltării acestui sector, fie prin creșterea intensității sprijinului acordat, fie prin prioritizarea în cadrul criteriilor de selecție.
--	--	---

		În ceea ce privește măsurile de tranziție aferente perioadei 2021-2022, precizăm că fondurile aferente au fost distribuite în conformitate cu exigentele perioadei de programare 2014-2020, iar din anul 2023, construcția PS a luat în calcul obiectivele și țintele urmărite prin reforma a PAC în regulamentul pentru planurile strategice (strategiile Green Deal). II Planul Strategic PAC 2023-2027 PS al României se concentrează printre altele și pe atingerea următoarelor obiective: - Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară, creșterea viabilității fermelor prin stabilizarea veniturilor fermierilor și eliminarea discrepanțelor și disparităților între categorii de ferme; - Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității sectorului agro-alimentar prin intensificarea cooperării, încurajarea investițiilor colective, modernizarea, restructurarea fermelor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității concomitent cu dezvoltarea, modernizarea industriei alimentare. PS urmărește stimularea cooperării și a consolidării formelor asociative în vederea orientării lor către performanță, obținerea unor produse mai competitive, aspect care va îmbunătăți poziția fermierilor în lanțul valoric, echilibrarea balanței comerciale și integrarea pe verticală a acestora în lanțul valoric (procesare, distribuție, comercializare). În acest context, pe parcursul perioadei de programare 2023-2027, sprijinul este orientat către creșterea competitivității fermelor atât prin capitalizare, cât și prin implementarea de modele inovatoare de distribuție cu lanț scurt care să asigure și accesul pe piață pentru micii fermieri, dar și procesarea și dezvoltarea activităților de distribuție pentru micii fermieri, precum și pe adaptarea măsurilor de politică financiară la nevoile și posibilitățile micilor fermieri și stimularea proiectelor inovatoare generatoare de locuri de muncă în sectorul agricol și non-agricol în zonele rurale. Totodată, se vizează restructurarea și modernizarea fermelor în scopul creșterii productivității. PS adresează nevoia de investiții la nivel de fermă, în special în anumite sectoare care au început să se dezvolte în urma infuziilor de capital din FEADR, cum ar fi legumicultură, pomicultură, zootehnie, concomitent cu creșterea investițiilor în agricultura de precizie, digitalizare instrumente esențiale pentru sustenabilitate și competitivitate. Din perspectiva competitivității, industria alimentară din România are încă decalaje semnificative în ceea ce privește valoarea adăugată a produselor alimentare în raport cu capacitatea de producție a produselor agricole autohtone, aspect observat prin exportul de materii prime și importul de alimente procesate. Astfel, PS vizează investiții în unități de procesare, dezvoltate în principal de către forme asociative, cu un nivel investițional suficient pentru a realiza capacități de prelucrare a materiei prime care să conducă la o ofertă sporită de produse cu valoare adăugată, la echilibrarea balanței comerciale și eliminarea deficitelor existente în anumite sectoare. În perioada de programare 2023 – 2027, Autoritatea de Management din MADR sprijină în continuare fermierii înregistrați în sistemul de agricultură ecologică prin implementarea de intervenții PS similare celor implementate în perioada de programare 2014 – 2020, în baza <i>Regulamentului (UE) nr. 2115/2021 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEAGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013.</i> Astfel, pentru intervențiile PS 2023-2027 cu sprijin din FEADR care vizează agricultura ecologică, mai precis DR-04 - Agricultură ecologică – conversie și DR-05 - Agricultură ecologică - menținerea certificării, s-a alocat suma de 389.120 mii euro.
--	--	---

		Aceste intervenții au rolul de a contribui la atingerea țintei UE ca 25% din terenurile agricole la nivel UE să fie destinate agriculturii ecologice până în 2030, stabilită în Strategia de la fermă la consumator (<i>Farm to Fork</i>) și în Strategia privind biodiversitatea. Totodată PS integrează intervenții care au în vedere ca sectorul de procesare a produselor agricole să creeze valoare adăugată acestora. Un rol important în reducerea deficitului balanței comerciale vor avea și principiile de selecție în raport cu sectoarele de industrie alimentară deficitare. Pentru perioada 2023-2027, în concordanță cu obiectivul UE de a realiza o economie eficientă din punctul de vedere al valorificării resurselor naturale și neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei, România va susține investiții semnificative în cercetare și inovare, în noile tehnologii și modele de producție care să permită utilizarea durabilă a resurselor și adoptarea de soluții digitale. <u>În contextul PAC 2023-2027</u>, cooperarea în cadrul grupurilor operaționale a diverselor forme asociative sau a parteneriatelor GAL, este elementul cheie pentru orientarea acțiunilor privind proiectele de bioeconomie, eforturile urmând să fie concentrate pe aplicarea principiilor bioeconomiei în dezvoltarea spațiului rural, în valorificarea biomasei ca resursă biologică regenerabilă, în implementarea pe scară largă a economiei circulare, în consolidarea parteneriatelor pe orizontală și verticală pentru dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale. Astfel, se poate răspunde noilor priorități politice UE privind crearea de locuri de muncă în industriile bazate pe bioresurse, reducerea efectelor asupra climei prin utilizarea de servicii bio-energetice, reînnoirea și consolidarea bazei industriale europene prin cercetare și inovare pentru utilizarea de substanțe bio-chimice și înlocuitori de materii prime fosile, creșterea eficienței resurselor prin economia circulară prin reducerea risipei alimentare, reciclarea deșeurilor organice de mare valoare, conservarea, refacerea ecosistemelor și a biodiversității cum ar fi refacerea solurilor degradate, reducerea utilizării pesticidelor. Planul Strategic 2023-2027 a fost aprobat în data de 7 decembrie 2022 de către Comisia Europeană prin Decizia C(2022) 8783. Fondurile europene și din bugetul național în valoare de 15,8 miliarde de euro prevăzute în PS 2023-2027, sunt alocate astfel: 1. FEADR: 5,03 mld. euro (cca. 5,87 mld. euro - public); 2. FEAGA: Plăți directe 9,78 mld. euro și 151,7 mil. euro Intervenții sectoriale (legume fructe, vitivinicol, apicol). Ulterior a fost definitivat și adoptat cadrul legislativ național pentru implementarea PS, astfel încât să permită dezvoltarea procedurilor de lucru și a documentelor subsecvente necesare pentru punerea în aplicare a planului. De asemenea, au fost demarate acțiuni de comunicare și informare cu privire la conținutul Planul Strategic, astfel încât beneficiarii să fie familiarizați cu intervențiile planificate și este în curs de derulare procesul de constituire a Comitetului de Monitorizare pentru PS. Planul Strategic este în curs de implementare, desfășurându-se 12 sesiuni de depunere proiecte în cadrul intervențiilor finanțate din fonduri FEADR (DR-07, DR-15, DR-20, DR-22, DR-25, DR-26, DR-27, DR-28, DR-30, DR-33 și DR-37), în cadrul cărora au fost depuse 8.444 cereri de finanțare cu o valoare publică de 3.511,98 mil. euro, din care au fost selectate pentru finanțare 4.600 cereri în valoare publică de 1.403,96 mil. euro și contractate 3.372 în valoare publică de 673,32 mil. euro. Suplimentar, aferent sesiunii de depunere a Strategiilor de Dezvoltare Locală din cadrul DR-36 LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, au fost depuse și selectate pentru finanțare 246 strategii de dezvoltare locală cu o valoare publică de 499,99 mil. euro.
--	--	--

		Pentru intervențiile de mediu și climă (DR 01, DR 02, DR 03, DR 04, DR 05, DR 06, DR 09, DR 10 și DR 11) s-au plătit cca 365 mil. euro. În cadrul intervențiilor FEGA plăți directe, pentru campania 2023 au fost efectuate plăți în valoare de 1.869,60 mil. euro din alocarea aferentă anului financiar 2024 de 1.897,05 mil. euro. În perioada 4 aprilie – 12 iunie, s-a desfășurat Campania 2024 pentru depunerea cererilor unice de plată pentru intervențiile aferente sectoarelor vegetal și zootehnic, suma totală solicitată fiind de 1.880,28 mil. euro (calculată pe baza cuantumului unitar programat), pana la finalul anului 2024 fiind autorizată suma de 1.366,24 mil. euro. O serie din intervențiile PS 2023-2027 vor continua eforturile de echilibrare a balanței comerciale prin susținerea și prioritizarea sectoarelor deficitare, sprijinirea obiectivelor de mediu, competitivitatea în sectorul agroalimentar și crearea de locuri de munca în mediu rural. Subrecomandarea I.8. Cu privire la măsura implementării unei politici industriale pentru sectorul alimentar care să conducă inclusiv la îndeplinirea mai bună a rolului statului în susținerea sectorului agroalimentar, MADR apreciază că sectorul agroalimentar are nevoie de măsuri coerente și inteligente de valorizare și diversificare, care să asigure securitatea alimentară și bunăstarea cetățenilor. În cursul anului 2022 au fost luate următoarele măsuri pentru sprijinirea sectorului agroalimentar în scopul reducerii deficitului comercial: 1. A fost plafonat prețul la energie electrică conform legislației în vigoare, până la 31 decembrie 2025; 2. S-au acordat ajutoare de stat din bugetul național pentru modernizarea fermelor de reproducție pentru suine și păsări; 3. Prin OUG 180/2022 s-au prelungit prevederile OUG nr. 99/2022 până la 31 decembrie 2023, iar valoarea ajutorului de stat a fost majorată astfel: • în cazul fermierilor s-a majorat de la 65.000 euro la 250.000 euro, în cazul pisciculturii de la 75.000 euro la 300.000 euro, iar în cazul industriei alimentare de la 500.000 euro la 2.000.000 euro; • fermierii și procesatorii, în noile condiții, pot solicita noi finanțări garantate de stat, în procent de 90% din valoarea finanțării, în cazul capitalului de lucru valoarea finanțării fiind de maximum 5 milioane lei, iar în cazul în care se solicită și finanțare pentru investiții, pentru același beneficiar, valoarea maxima este de 5 milioane lei în cazul fermierilor, iar pentru industria alimentară este de 10 milioane de lei. Excepție fac fabricile de zahăr, care pot beneficia de o finanțare de 10 milioane de lei pentru capitalul de lucru; • în cazul încadrării beneficiarilor pe RURAL INVEST, dobânda aferentă finanțării pentru primele 12 luni și comisioanele aferente garanțiilor, sunt suportate de stat, în limita valorii ajutorului menționat mai sus; • beneficiarii contractelor de finanțare încheiate cu DAJ (pasăre și porc), precum și cu ANZM, pot solicita în completarea ajutorului de stat acordat de MADR, și finanțare bancară garantată de stat (80%). 4. În baza OUG 154/2022 s-a acordat ajutor de stat pentru constituirea stocurilor pentru operatorii din: • industria alimentară de procesare a cerealelor și de fabricare a uleiurilor, în scopul asigurării unor cantități minime de făină de grâu, mălai și ulei de floarea-soarelui; • industria produselor lactate, pentru asigurarea unei cantități minime de lapte de consum și produse lactate;
--	--	--

		- industria fabricării preparatelor pentru hrana animalelor de fermă, pentru asigurarea unor cantități minime de furaje combinate. - În luna noiembrie 2022, s-a aprobat de către Guvern, Memorandumul privind susținerea operatorilor din industria de procesare a sfecei de zahăr, prin care au fost prevăzute măsuri de sprijin financiar, acțiuni privind salvarea și restructurarea Fabricii de zahăr Luduș și sprijinirea investițiilor energetice în acest sector. - S-a majorat prin OUG 180/2022 capitalul de lucru care, poate fi finanțat pentru acești operatori de la 5 milioane lei la 10 milioane lei. - Suplimentar s-a prevăzut crearea unui nou vehicul financiar aplicabil companiilor aflate în dificultate, pe care, statul decide că este oportun și necesar să le susțină – fie sub formă de datorie convertibilă în acțiuni sau sub forma unor împrumuturi rambursabile, urmând ca ulterior să gestioneze aceste companii. În ședința Consiliului general al CNSM din data de 30 martie 2021, organizată în procedură scrisă, a fost analizată <i>Nota CNSM nr. 11 /2021 privind monitorizarea modului în care autoritățile au implementat recomandările CNSM privind diminuarea vulnerabilităților provenind din creșterea deficitului balanței comerciale cu produse agroalimentare</i>, prin care au fost supuse atenției următoarele aspecte principale: (i) continuarea deteriorării deficitului comercial al bunurilor agroalimentare (care a ajuns la 2,7 miliarde euro în noiembrie 2020 - valoare cumulată pe 12 luni - de la 1,8 miliarde de euro la finalul anului 2019) ca urmare a evoluțiilor recente, potențate de criza generată de pandemia COVID-19, reprezentate de reorientarea consumului spre bunuri de bază, dar și de anul agricol slab pentru cultura de cereale. (ii) în ceea ce privește măsurile aflate în sarcina Guvernului, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a transmis, prin adresa nr. 251423/22.02.2021, un raport asupra progreselor în direcția recomandărilor CNSM. (iii) din discuțiile avute cu reprezentanții a trei asociații relevante (Asociația pentru Promovarea Alimentului Românesc, Federația Patronală Română din Industria Alimentară și Asociația Națională a Exportatorilor și Importatorilor din România) a rezultat că măsurile întreprinse de autorități nu sunt, în general, în direcția recomandată: nu există un dialog strâns între autorități și asociațiile de profil, programele de promovare a exporturilor au fost eliminate, schemele de internaționalizare la nivel european nu au fost prelungite (deși exista finanțare pentru acestea până în anul 2023), au existat scheme de calitate notificate la Comisia Europeană, însă acestea nu au fost finalizate la nivelul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale etc. În acest context, CNSM a aprobat propunerea privind schimbare de abordare în ceea ce privește monitorizarea modului de îndeplinire a Recomandărilor CNSM privind diminuarea vulnerabilităților provenind din creșterea deficitului balanței comerciale cu produse agroalimentare, prin creșterea nivelului de senioritate cu privire la persoana care coordonează monitorizarea îndeplinirii recomandărilor menționate, respectiv la nivelul unui membru din Consiliul General al CNSM, în acest sens fiind nominalizat dl. Leonardo Badea, viceguvernator BNR, în vederea identificării de noi soluții pentru facilitarea punerii în aplicare a propunerilor de politici din respectiva recomandare CNSM. Față de de analiza CNSM din 30.03.2021, MADR a transmis următoarele precizări: - deficitul comercial al bunurilor agroalimentare raportat de INS la 30 noiembrie 2022 este de 885,3 milioane euro. Acest deficit putea fi acoperit dacă România exporta suplimentar în aceasta perioadă 3 milioane de tone de cereale (similar la nivelul cantităților exportate în anul 2021), nivelurile mici exportate în anul 2022 fiind determinate de blocarea portului Constanța cu cereale din Ucraina, În aceste condiții stocurile rămase la fermierii determina costuri suplimentare de depozitare și efecte economice negative
--	--	---

		2. in luna februarie 2023 MADR a stabilit un PROGRAM PRIVIND MASURILE NECESARE PENTRU DIMINUAREA DEFICITULUI COMERCIAL CU PRODUSE AGROALIMENTARE Obiectivele principale pentru echilibrarea balanței comerciale cu produse agroalimentare: 1. Creșterea producției interne de produse agroalimentare; 2. Stimularea producției interne de produse procesate similare celor din import; 3. Creșterea volumului de produse procesate cu valoare adăugată ridicată destinate exportului; 4. Creșterea ofertei de noi produse agroalimentare românești destinate exportului; 5. Promovarea produselor agroalimentare românești prin acțiuni de marketing (târguri, expoziții, etc) pe terțe piețe; 6. Înființarea și dezvoltarea de rețele de comercializare a produselor autohtone. 7. identificarea de noi piețe de desfacere prin rețeaua de atașati economici proprii ai României pentru valorificarea producției interne la export (mărirea și relocarea ei, după caz) ; 8. Optimizarea piețelor externe existente prin mărirea cantităților de produse exportate în scopul creșterii eficienței produselor exportate; 9. Dezvoltarea comerțului cu produse agroalimentare obținute în România prin Casa Română de Comerț Agroalimentar – UNIREA SA: a. înființare/identificare centre de colectare- depozitare (prezervare identitate produs), b. operaționalizarea relației directe dintre producător/procesator și comerciant (eliminarea intermediari), c. asigurarea disponibilității volumelor de produse agroalimentare necesare onorării unor contracte încheiate cu hipermarketurile, export, consum colectiv și HORECA, d. promovarea consumului de produse românești pe piața internă și la export; 10. Asigurarea unui sistem eficace și eficient de inspecție și control atât în punctele de trecere a frontierei de stat, cât și în rețeaua de comercializare a României în ceea ce privește verificarea nivelurilor de contaminanți și reziduuri pesticide, a produse neconforme /falsificate aferente produselor ce se importă în România în vederea scoaterii lor de pe piață; 11. Îmbunătățirea mecanismelor de aplicare a certificatelor de depozit; 12. Obligativitatea UAT-urilor cu mai mult de 5000 de locuitori de înființare a unor piețe volante în zilele de sâmbătă și duminică; 13. Elaborarea, în colaborare cu Ministerul Educației, a unui program educațional pentru elevi în vederea stimulării consumului de produse alimentare românești; 14. Elaborarea legislației pentru crearea vehicului financiar prevăzut la pct. II.4 in Memorandumul aprobat de guvern in luna noiembrie 2022 cu tema “Susținerea de către Guvern a operatorilor din industria de prelucrare a sfelei de zahăr”; Referitor la punctul iii) care a făcut obiectul ședinței Consiliului General al CNSM din 30 martie 2021 MADR a comunicat următoarele: • La elaborarea proiectelor de acte normative/propunerilor de politici publice/punctelor de vedere față de inițiativele legislative care reglementează sectorul agroalimentar, MADR se consultă cu toate formele asociative de profil, în conformitate cu prevederile <i>Legii 52/ 2003 privind transparența decizională în administrația publică, cu modificările și completările ulterioare</i>. MADR supune consultării publice toate proiectele de acte normative care vizează sectorul agroalimentar, cu respectarea prevederilor legale specifice în vigoare.
--	--	--

	- În ceea ce privește procesul de notificare la Comisia Europeană a unor scheme de calitate, facem precizarea că MADR respectă recomandările Comisiei Europene, și prevederile Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene, proiectele de acte normative referitoare la schemele de calitate fiind în curs de analiză/revizuire/elaborare. - Referitor la eliminarea programelor de promovare a exporturilor, menționăm că acestea intră în sfera de competență a Ministerului Economiei. Pe 10 luni 2024 balanța în comerțul internațional cu produse agricole și alimentare deficitul a fost de 2,56 miliarde euro. Pe 10 luni 2024, exportul de produse agricole si alimentare al României reprezintă 11,58% din total țară, importul 11%, iar deficitul la 9,40%, alte ramuri din economie contribuind la diferența de deficit pe ansamblul țării <table><tr><th></th><th>import milioane euro</th><th>export milioane euro</th><th>deficit</th></tr><tr><td>Total țară</td><td>104.943,20</td><td>77.731,50</td><td>-27.211,70</td></tr><tr><td>grupe 1- 24 total</td><td>11.558,60</td><td>9.000,48</td><td>-2558,12</td></tr><tr><td>%</td><td>11,01</td><td>11,58</td><td>9,40</td></tr></table> date INS Comerțul internațional cu bunuri în perioada 1.I-31.X 2024 date INS balanța comercială 10 luni 2024 grupele 1-24 Pe 10 luni din anul 2024 balanța comerciala cu produse agricole și alimentare a fost influențată de: - seceta prelungită, care a redus drastic producția din culturile semănate in primăvară, afectând exportul de cereale și semințe oleaginoase, <i>(pe 10 luni 2024 s-a exportat mai puțin la grupele 10 și 12 față de aceeași perioadă a anului 2023 cu 3,2 milioane tone și 1,27 miliarde euro mai puțin, practic 50 % din deficitul valoric)</i> ; - diminuarea producției de legume și cartofi din cauza secetei a condus la creșterea importurilor de asemenea produse - s-au importat 2,29 miliarde euro produse care nu se fabrică în România (citrice, banane cafea, condimente, ulei de măsline și de palmier, produse sintetice pentru fabricarea alimentelor și a băuturilor, etc.), la care s-au mărit prețurile pe plan mondial față de anul precedent , iar după reexportul unor cantități, deficitul a rămas la 1,8 miliarde euro <i>(70% din deficitul valoric.)</i> - creșterea substanțială a inputurilor dar îndeosebi a energiei care a determinat producătorii din ramura lactate sa nu mai producă unt si brânzeturi, ci sa importe produse vrac care să le porționeze - pesta porcina a afectat de mai mulți ani o întreaga ramura- creșterea suinelor unde se înregistrează cel mai mare deficit de -872 milioane euro - pesta micilor rumegătoare care a condus la un flux scăzut de export în a doua jumătate a anului - lipsa unităților de procesare pentru hrana animalelor care a determinat pe 10 luni 2024 un deficit de -422 milioane euro		import milioane euro	export milioane euro	deficit	Total țară	104.943,20	77.731,50	-27.211,70	grupe 1- 24 total	11.558,60	9.000,48	-2558,12	%	11,01	11,58	9,40
	import milioane euro	export milioane euro	deficit														
Total țară	104.943,20	77.731,50	-27.211,70														
grupe 1- 24 total	11.558,60	9.000,48	-2558,12														
%	11,01	11,58	9,40														

		Pentru echilibrarea balanței comerciale cu produse agroalimentare, prin PS PAC 2023-2027 și programele elaborate pentru perioada 2025-2028, MADR are în vedere creșterea exportului și a consumului intern cu produse agricole și alimentare din țară, prin: • stimularea producției interne de produse procesate similare celor din import; • creșterea producției interne de produse agroalimentare și sporirea volumului de produse procesate cu valoare adăugată ridicată destinate exportului • crearea infrastructurii de sortare/depozitare/condiționare/ambalare pentru legume și fructe prin PS 2023-2027; • acțiuni de promovare a produselor agroalimentare românești (târguri, expoziții, etc) pe terțe piețe; • înființarea și dezvoltarea de rețele de comercializare a produselor autohtone. • identificarea de noi piețe de desfacere și optimizarea piețelor externe existente prin mărirea cantităților de produse exportate în scopul creșterii eficienței produselor exportate (ex noi piețe Maroc, Algeria); • asigurarea unui sistem eficace și eficient de inspecție și control atât în punctele de trecere a frontierei de stat cât și în rețeaua de comercializare a României în ceea ce privește verificarea nivelurilor de contaminanți și reziduuri pesticide, a produse neconforme/falsificate aferente produselor ce se importă în România în vederea scoaterii lor de pe piață; • elaborarea, în colaborare cu Ministerul Educației, a unui program educațional pentru elevi în vederea stimulării consumului de produse alimentare autohtone, provenite din lanțul scurt Pentru reducerea deficitului de balanță s-au elaborat o serie de programe importante de investiții și scheme de ajutor pentru perioada 2025-2028, din care menționăm Sectorul zootehnic, îndeosebi sectorul de creștere al suinelor (porcine) 1. Program Carne de porc și de pasare din ferme românești Program de implementare a proiectelor de investiții din Programele de susținere a crescătorilor de suine pentru activitatea de reproducție și de susținere pentru activitatea de reproducție, incubatie în sectorul creșterii păsărilor, pentru îmbunătățirea nivelului de performanță și sustenabilitate al fermelor de reproducție și a stabilizării producției de carne. La porc 25 de beneficiari în 18 județe, cu o capacitate prognozată de 46600 locuri de cazare, valoare ajutor de stat 1,014 miliarde lei. Finalizare investiții 4 capacități în anul 2024 și 21 în anul 2025’ La pasare 38 de beneficiari din 18 județe, 8,7 milioane locuri de cazare, valoare ajutor de stat 408,7 milioane lei. Finalizare investiții 3 în anul 2023, 18 în anul 2024 și 17 în anul 2025 2. Program pentru dezvoltarea fermelor de familie 30 milioane de euro 3. Program pentru sprijinirea sectorului de creștere a ovinelor 48 milioane de euro 4. Program pentru bunăstarea animalelor 736 milioane euro 5. Program de investiții în sectorul zootehnic, inclusiv în fabrici și secții de nutrețuri – Interventia DR 20 investiții în sectorul zootehnic din PS 2023-2027, 225 milioane euro
--	--	---

		6. Program pentru creșterea producției de carne prin ANTZ 8 carne de vita și mânzat - plata decuplată de producție. Plafonul alocat pentru plățile pe cap vacă aferente acestui an este de 70 milioane euro. Se va definitiva după aprobarea bugetului pe anul 2025 7. Program pentru sectorul ovin prin ANTZ 9 ovine și caprine femele - plata cuplată de producție. Plafonul alocat pentru plățile pe cap ovină/caprină, pentru acest an, este de 35,1 milioane euro. Se va definitiva după aprobarea bugetului pe anul 2025 Sectorul de procesare a produselor din sectorul vegetal și zootehnie 1. Program național de dezvoltare și susținere a industriei alimentare INVESTALIM aferent perioadei 2023-2026 în vederea reducerii importurilor și creșterii consumului de produse românești 590 milioane euro Prin această schemă vor fi construite unități de procesare în următoarele domenii: 1. Prelucrarea și conservarea cărnii 2. Industria peștelui 3. Industria cartofilor 4. Domeniul sucurilor din fructe și legume 5. Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor 6. Fabricarea uleiurilor și grăsimilor 7. Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor 8. Fabricarea produselor de morărit 9. Fabricarea pâinii 10. Fabricarea zahărului 11. Fabricarea preparatelor pentru hrana animalelor de fermă și a animalelor de companie 2. Programul ROMALIMENT – Sprijin pentru dezvoltarea și modernizarea industriei alimentare locale prin procesarea materiilor prime agricole din România 1 miliard euro Zona montană Programele de sprijin pentru zona montană pentru valorificarea potențialului zonei montane Scheme de ajutor de stat care să sprijine investiții pentru: - înființarea centrelor de colectare și/sau prelucrare a laptelui în zona montană - înființarea stânelor montane; - înființarea centrelor de colectare sau de colectare și prelucrare a fructelor de pădure, a ciupercilor și/sau a plantelor medicinale și aromatice din flora spontană și/sau de cultură în zona montană ; - unități de prelucrare carne; - valorificarea biomasei rezultată din deșeurile vegetale și lemnoase provenite din acțiuni de întreținere și igienizarea suprafețelor de pajiști și forestiere din zona montană; Număr de beneficiari: aproximativ 300 investiții anuale. Creșterea valorii producției agricole din zona montană cu 15% Beneficiari: - 948 unități administrative teritoriale (UAT) - 4.249 sate - 5,2 milioane locuitori - 1,9 milioane fermieri activi - 2,1 milioane exploatații agricole
--	--	--

		414,8 milioane euro sume repartizare prin intervenția DR-09 Zone afectate de constrângeri naturala in zona montana Agricultura ecologice 1. Planul Național de Acțiune pentru Dezvoltarea Producției Ecologice din România pentru încurajarea producției de produse ecologice, bio; Sursa de finanțare intervențiile DR-04 si DR-05 din Planul strategic PAC 2023-2027 . 389,1 milioane euro din care fonduri UE 330,7 milioane euro 2. Program de investiții în fermele de mici dimensiuni pentru cultivarea de produse ecologice, bio Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole mici producătoare de produse ecologice, bio, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare 108 milioane euro, din care 91,8 fonduri UE și 16,2 milioane euro fonduri bugetul național Sectorul de legume fructe 1. Program Susținerea produselor deficitare (ajutor minimis) 447,18 milioane euro pe o perioada de 3 ani 2. Program de investiții in sectorul de legume și/sau cartofi, si pomicultură 302 milioane euro 3. Program pentru realizarea și dezvoltarea unei rețele de depozite si spatii de sortare pentru produsele agroalimentare românești - 460 milioane euro Tutun Deși pe ansamblul „CAPITOLUL 24 - Tutun și înlocuitori de tutun prelucrați; produse, care conțin sau nu nicotină” este un excedent substanțial (+ 1.320 milioane euro), se înregistreze un deficit de -182,5 milioane euro la produsul “Tutunuri brute sau neprelucrate; deșeuri de tutun” datorită capacității reduse de cultivare a tutunului în țară. Program pentru creșterea ofertei de tutun din producție internă prin sprijinirea producătorilor pentru cultivarea tutunului prin Ajutor Național Tranzitoriu 4 dat prin APIA Anual, peste 2,6 mii euro/ha Plafonul alocat pentru plata 2024 este de 3.236.850 euro Se va definitiva după aprobarea bugetului pe anul 2025. Sfecla de zahăr Pe 10 luni 2024 deficitul la „Zahăr din trestie sau din sfeclă” este de peste -127,6 mii euro, acest deficit menținându-se ridicat de mai mulți ani. România importă peste 90% din necesarul anual de zahăr, iar in țară funcționează numai 2 fabrici în regim sezonier, față de 33 câte erau in anii 90. Construirea de noi fabrici de zahăr este costisitoare, mai ales că prelucrarea sfeclei de zahăr este sezonieră și mai scumpă decât fabricarea zahărului din trestie de zahăr care este predominantă pe plan mondial. Ca atare este foarte greu cu inversarea deficitului balanței acestui produs în termen scurt, fiind lansate programe pe termen de circa 3 ani pentru micșorarea importului de zahăr /produse zaharoase. Program de Sprijinirea producătorilor pentru cultivarea sfeclei de zahăr prin Ajutor Național Tranzitoriu 6 dat prin APIA Anual, peste 98 euro /ha Plafonul alocat pentru plata 2024 este de 1,36 milioane euro
--	--	---

		Se va definitiva după aprobarea bugetului pe anul 2025. Din perspectiva rolului de instituție responsabilă cu implementarea Legii 105/2023, MADR a dezvoltat un sistem informatic de colectare a datelor statistice SERSPAR - Sistemul Electronic de Raportare al Stocurilor de Produse Agroalimentare din Romania, în scopul raportării de către operatorii economici din sectorul agroalimentar a stocurilor la produsele agricole și alimentare. <u>Ministerul Finanțelor</u> Măsurile de sprijin financiar Planul Strategic PAC 2023-2027 și alte programe de finanțare sunt: <table border="1"> <tr> <td>Program de sprijin pentru industria alimentară și agricultură prin schema de ajutor de stat sub formă de garanții pentru împrumuturi și granturi, prevăzut de OUG nr. 18/2024- Programul IMM Plus.</td><td>2024</td><td>acordarea unor garanții de stat în proporție de maxim 90% din valoarea creditului și ajutor de stat de maxim 2.250.000 euro pe întreprindere., respectiv 280.000 de euro/întreprindere în cazul beneficiarilor din domeniul agriculturii primare și 335.000 de euro/întreprindere în cazul beneficiarilor din domeniile pescuitului și acvaculturii.</td></tr> <tr> <td>Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene</td><td>2023 -2027</td><td>164,9 mil.euro</td></tr> <tr> <td>Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole în afara exploatației prin PS</td><td>2023- 2027</td><td>210,3 mil.euro</td></tr> </table>	Program de sprijin pentru industria alimentară și agricultură prin schema de ajutor de stat sub formă de garanții pentru împrumuturi și granturi, prevăzut de OUG nr. 18/2024- Programul IMM Plus.	2024	acordarea unor garanții de stat în proporție de maxim 90% din valoarea creditului și ajutor de stat de maxim 2.250.000 euro pe întreprindere., respectiv 280.000 de euro/întreprindere în cazul beneficiarilor din domeniul agriculturii primare și 335.000 de euro/întreprindere în cazul beneficiarilor din domeniile pescuitului și acvaculturii.	Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene	2023 -2027	164,9 mil.euro	Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole în afara exploatației prin PS	2023- 2027	210,3 mil.euro
Program de sprijin pentru industria alimentară și agricultură prin schema de ajutor de stat sub formă de garanții pentru împrumuturi și granturi, prevăzut de OUG nr. 18/2024- Programul IMM Plus.	2024	acordarea unor garanții de stat în proporție de maxim 90% din valoarea creditului și ajutor de stat de maxim 2.250.000 euro pe întreprindere., respectiv 280.000 de euro/întreprindere în cazul beneficiarilor din domeniul agriculturii primare și 335.000 de euro/întreprindere în cazul beneficiarilor din domeniile pescuitului și acvaculturii.									
Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene	2023 -2027	164,9 mil.euro									
Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole în afara exploatației prin PS	2023- 2027	210,3 mil.euro									
<i>Recomandarea CNSM nr. R/6/2021 privind sprijinirea finanțării verzi</i>	BNR, ASF, Guvern	Raportul grupului de lucru pentru sprijinirea finanțării verzi a fost publicat pe website-ul CNSM (http://www.cnsmro.ro/res/ups/Raport-CNSM-pentru-sprrijinirea-finantarii-verzi.pdf) și a fost prezentat public în cadrul unei conferințe de presă în data de 8 iunie 2021 (http://www.cnsmro.ro/media/evenimente/raportul-cnsm-pentru-sprrijinirea-finantarii-verzi/). <u>Banca Națională a României (BNR)</u> Din perspectiva reglementării prudențiale, este de menționat că, în anul 2020, ABE a publicat <i>Ghidul privind inițierea și monitorizarea creditelor</i> (EBA/GL/2020/06), în cadrul căruia sunt prevăzute cerințe referitoare la includerea, în cadrul politicilor de administrare a riscurilor, a factorilor de mediu, sociali și de administrarea a activității (ESG) în ceea ce privește condițiile financiare ale debitorilor, în special impactul potențial al factorilor de mediu și al schimbărilor climatice în scopul evaluării riscurilor asociate schimbărilor climatice în ceea ce privește performanța									

		financiară a debitorilor. Procesul de preluare a prevederilor Ghidului, inclusiv a celor din domeniul ESG, în cadrul de reglementare național a fost realizat prin emiterea <i>Regulamentului BNR nr. 5 din 25 martie 2022 pentru modificarea și completarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 5/2013 privind cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit și pentru abrogarea unor acte normative</i> (intrare în vigoare la 30 martie 2022), care a fost publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr.314 din 30 martie 2022. Stadiul implementării celor patru recomandări adresate BNR, respectiv subrecomandările I.1, I.4, III.12 și III.13 este următorul: 1. <i>Subrecomandarea I.1</i> Comunicarea de către autoritățile naționale către entitățile din aria lor de competență a unor recomandări privind abordarea prudentă a riscului climatic. Recomandările vor acoperi cel puțin următoarele domenii: (i) guvernanta, (ii) strategie, (iii) managementul riscului, (iv) analiză de scenarii și testare la stres și (v) transparență – recomandarea a fost îndeplinită prin transmiterea către bănci și IFN a unei scrisori din partea conducerii BNR privind așteptările referitoare la gestionarea riscului climatic la sfârșitul anului 2021. În anul 2023 a fost circulat un chestionar către instituțiile de credit și IFN, cu scopul de a evalua modul de aliniere a instituțiilor financiare la recomandările transmise de BNR în anul 2021. Analiza rezultatelor chestionarului a fost publicată pe website-ul BNR (<i>Sondaj privind schimbările climatice: analiza tendințelor și pregătirii instituțiilor financiare, 2023</i>, https://www.bnro.ro/Analize-BNR-27393.aspx). 2. <i>Subrecomandarea I.4</i> Analizarea oportunității flexibilizării cerințelor prudențiale privind finanțările verzi, în linie cu preocupări similare la nivel european, din perspectiva stimulării acestui tip de creditare, fără afectarea stabilității financiare – îndeplinită. Prima versiune a analizei a fost publicată în secțiunea „Tema specială” a Raportului privind stabilitatea financiară, ediția decembrie 2021 (raportul se regăsește la adresa: https://www.bnr.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=19966). Studiul a fost finalizat în cursul anului 2022 și a fost publicat la sfârșitul anului 2023 în <i>Journal of Financial Stability</i> (https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1572308923001080?CMX_ID=&SIS_ID=&dgcid=STMJ_219325_AUTSERV_OTR&utm_acid=262002396&utm_campaign=STMJ_219325_AUTSERV_OTR&utm_in=DM443975&utm_medium=email&utm_source=AC). Folosind informații privind creditele verzi acordate în perioada 2010-2020 și metode de control pentru numărul limitat de expuneri de acest tip, rezultatele studiului arată că firmele care au o situație financiară mai bună au o probabilitate mai ridicată de a contracta un credit verde. Cu toate acestea, comparativ cu un eșantion de control, creditele verzi nu prezintă un nivel mai scăzut al riscului de credit pentru perioada analizată. BNR continuă să monitorizeze aceste expuneri. 3. <i>Subrecomandarea III.12</i> Construirea unui tablou de monitorizare a riscurilor asupra sectorului bancar provenind din schimbările climatice, care să fie actualizat și diseminat periodic, precum și rularea anuală a unui exercițiu de testare la stres pe aspecte asociate riscurilor climatice, cu diseminarea rezultatelor – recomandarea a fost îndeplinită. A fost publicată a patra ediție a tabloului de monitorizare a riscului climatic aferentă anului 2024, regăsindu-se la adresa: https://www.bnr.ro/uploads/2024-12-tabloundemonitorizareariscurilorclimaticeasuprasectoruluibancardinrom%C3%A2nia-2024_documentpdf_545_1735643924.pdf. Exercițiul de testare la stres este programat a se încheia pe parcursul anului 2026. BNR a beneficiat de asistență tehnică pentru construirea scenariilor climatice, prin intermediul unui proiect gestionat de Comisia Europeană care s-a încheiat la jumătatea anului 2023. În prezent, BNR beneficiază de un alt proiect de asistență tehnică (<i>ESG risk management framework in the financial sector</i>), cu un grad de complexitate mai ridicat și care va contribui la construirea și îmbunătățirea metodologiilor de monitorizare și evaluare a riscurilor generate de factorii de mediu, sociali și de guvernanta (Environmental, Social and Governance, ESG), inclusiv din perspectiva testării la stres.
--	--	--

	4. <i>Subrecomandarea III.13</i> Completarea Centralei Riscului de Credit din cadrul BNR cu informații privind creditele verzi, plecând de la taxonomia europeană – recomandarea a fost îndeplinită. Primele raportări au fost efectuate în luna iunie 2022, iar datele raportate sunt diseminate prin intermediul Raportului BNR asupra stabilității financiare (Capitolul 2) și al Tabloului de monitorizare a riscurilor climatice asupra sectorului bancar din România, Secțiunea 5 (disponibil la adresa: https://www.bnr.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=19966). Măsura a fost implementată prin intrarea în vigoare a <i>Regulamentului BNR nr. 7/12.04.2022 pentru modificarea și completarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 2/2012 privind organizarea și funcționarea la Banca Națională a României a Centralei Riscului de Credit</i> (publicat în Monitorul Oficial al României Partea I, nr.390/21.04.2022) care prevede: (i) raportarea de către persoanele declarante la CRC a Codului LEI, (ii) includerea indicatorilor solicitați de <i>Recomandarea CNSM nr. R/6/2021 privind sprijinirea finanțării verzi</i>, precum și a (iii) indicatorilor privind piața imobiliară prevăzuți în <i>Recomandările CERS nr. 14/2016 și nr.3/2019</i>. Aplicația informatică CRC a fost modificată și adaptată corespunzător noilor cerințe de raportare. Informații referitoare la creditul verde sunt incluse, începând cu luna iunie 2022, în <i>Raportul privind activitatea Centralei Riscului de Credit și a Centralei Incidentelor de Plăți</i>, care este prezentat lunar Comitetului de supraveghere, iar trimestrial Consiliului de administrație al BNR. <u>Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF)</u> Pe parcursul anului 2022, Autoritatea de Supraveghere Financiară a finalizat implementarea <i>Recomandării CNSM nr.R/6/2021 privind sprijinirea finanțării verzi</i>. În aplicarea <i>Recomandării CNSM, subrecomandarea I.1</i>, ASF a transmis la finalul anului 2021 un <i>set de recomandări privind abordarea prudentă a riscului climatic</i> (https://www.asfromania.ro/ro/a/2251/recomand%C4%83ri-%C8%99i-ac%C8%9Biuni-asf-in-vederea-implement%C4%83rii-finan%C8%9Belor-sustenabile---tranzi%C8%9Bia-verde), menite să reprezinte principii de bune practici care să fie aplicate de către entitățile supravegheate, în domeniul riscurilor de sustenabilitate, pentru a implementa cerințele legale privind organizarea activității și stabilirea unui sistem adecvat de management al riscurilor. Conform solicitării ASF, entitățile au avut termen până la data de 30 iunie 2022 să raporteze către ASF modalitatea de implementare a Recomandărilor pentru abordarea prudentă a riscului climatic. Din analiza raportărilor transmise de către entități, a rezultat faptul că acestea au inițiat diferite procese de implementare a unei înțelegeri adecvate a riscurilor de sustenabilitate, în funcție de dimensiunea și de complexitatea activității, rezultatele fiind eterogene. În ceea ce privește analiza <i>oportunității flexibilizării cerințelor prudențiale privind finanțările verzi, în linie cu preocupările similare la nivel european, din perspectiva stimulării acestui tip de creditare, fără afectarea stabilității financiare (subrecomandarea I.4)</i>, conform concluziilor analizei prezentate Consiliului ASF în luna mai 2022, în prezent, nu există restricții investiționale legislative sau prudențiale, referitoare la finanțele verzi, aplicabile investitorilor instituționali supravegheați și reglementați de ASF. Spre deosebire de sectorul bancar, care finanțează în mod direct economia prin creditele acordate, fondurile de investiții, fondurile de pensii private și societățile de asigurare pot contribui la dezvoltarea economiei verzi prin investirea unor părți din portofoliile lor în instrumente financiare verzi. În acest context, cadrul legal referitor la investiții este unul foarte flexibil, pentru fiecare categorie de investitori instituționali și permite o alocare eficientă și diversificată a portofoliului pe mai multe clase de active, în
--	--

		funcție de politica individuală de investiții a fiecărui investitor. În condițiile în care majoritatea investitorilor instituționali preferă piața locală pentru plasamentele de portofoliu, numărul instrumentelor verzi emise în România este deocamdată unul redus, acest segment fiind într-un stadiu incipient de dezvoltare. În același timp, apetitul investitorilor pentru produse verzi este unul ridicat. Astfel, în contextul actual cerințele legale privind investițiile verzi sunt foarte flexibile și adecvate, permițând încurajarea și susținerea dezvoltării economiei verzi, prin mecanisme specifice de piață financiară non-bancară. <u>Guvernul</u> <u>Ministerul Finanțelor (MF)</u> <i>Subrecomandarea I-2 a fost îndeplinită în termenul stabilit.</i> Cu ocazia vizitelor înalților reprezentanți ai celor 3 IFI din iulie 2021, MF a deschis dialogul pe tema intensificării finanțării verzi pentru implementarea celei de a doua subrecomandări. Ca urmare, Grupul Băncii Mondiale (GBM) a organizat în noiembrie 2021 o misiune virtuală, ce a avut drept obiective: (i) identificarea partenerilor cheie și a tuturor părților interesate, de la care se așteaptă să îndeplinească un rol critic în mobilizarea finanțării verzi în România; (ii) identificarea finanțărilor verzi, în sectorul public și privat și (iii) prezentarea unui plan de acțiune pentru o eventuală implicare a GBM. Rezultatele misiunii au fost sintetizate într-un <i>Aide Memoire</i>, transmis autorităților române în decembrie 2021, recomandările fiind structurate pe patru paliere: instituții financiare naționale, piața de capital, stabilitate financiară, intermediari financiari. De asemenea, preocupările cu privire la finanțarea verde se reflectă și în alte documente ale BM, la elaborarea cărora MF este consultat în calitate de partener principal de dialog cu IFI, precum: diagnosticul sectorului privat (<i>Country Private Sector Diagnostic</i>), care reprezintă o analiză a oportunităților și constrângerilor în ceea ce privește dezvoltarea sectorului privat în România și contribuția acestuia la economia națională, diagnosticul sistematic de țară (<i>Systematic Country Diagnostic</i>), actualizat în 2023, respectiv Raportul de țară privind clima și dezvoltarea în România (<i>Climate Change and Development Report</i>), primul pentru un stat membru UE, lansat în octombrie 2023. În baza acestor documente a fost elaborat Cadrul de parteneriat de țară (<i>Country Partnership Framework</i>) 2025-2029, aprobat de Comitetul Directorilor Executivi ai GBM în septembrie 2024. Noul CPF menține un accent transversal pe îmbunătățirea instituțiilor pentru a servi toți cetățenii și companiile/ mediul de afaceri (<i>cross-cutting theme</i>). În plus, o schimbare strategică a acestuia include un accent mai mare pe atenuarea și adaptarea la schimbările climatice și integrarea digitalizării în toate operațiunile, menținând în același timp accentul pe creșterea productivității și a ocupării forței de muncă bazate pe sectorul privat, reziliența și dezvoltarea și incluziunea capitalului uman. GBM va continua sprijinirea procesului de înverzire a sectorul financiar prin diverse tipuri de produse (cum ar fi obligațiuni verzi, ipoteci verzi/<i>green mortgages</i> sau împrumuturi albastre/<i>blue loans</i>) și parteneriate (cu Comisia Europeană, instituții din cadrul ONU, instituții financiare internaționale).
--	--	--

		Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) a transmis răspunsul său în data de 21 decembrie 2021, în care a prezentat modelul operațional, contextul și rezultatele BERD în acțiunea pentru combaterea schimbărilor climatice, cu accent pe operațiunile din România. În cadrul PNRR, BERD implementează instrumentul financiar de garantare pentru eficiență energetică și energie regenerabilă în sectorul rezidențial și al clădirilor. Acest instrument aduce și o componentă de asistență tehnică pentru intermediarii financiari selectați, precum și pentru potențialii beneficiari, pentru structurarea și evaluarea proiectelor. În calitate de ”Banca UE pentru climă”, Banca Europeană de Investiții (BEI) urmărește foaia de parcurs aprobată în noiembrie 2020 în ceea ce privește finanțarea verde în statele membre, inclusiv în România, realizând raportări anuale pe acest subiect. Cea mai recentă, aferentă anului 2023, indică faptul că BEI se află pe traiectoria necesară pentru atingerea obiectivelor asumate privind mobilizarea finanțării verzi (https://www.eib.org/en/publications/20240145-eib-group-climate-bank-roadmap-progress-report-2023): ponderea finanțărilor BEI dedicate acțiunilor climatice și sustenabilității mediului a fost de 60% în 2023 (ținta propusă fiind de cel puțin 50% în 2025), reprezentând un volum de 354 miliarde euro cumulată, începând din anul 2021 (ținta propusă fiind de 1 trilion euro în 2030). În cadrul PNRR, Grupul BEI implementează instrumente financiare care vizează și creșterea finanțării verzi, atât prin FEI cu instrumente de garantare și capital de risc, cât și prin BEI cu instrumente de garantare și creditare directă. <i>Subrecomandarea I-3 a fost îndeplinită.</i> În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 547/2023 a fost aprobată constituirea, organizarea și funcționarea Comitetului interministerial pentru finanțarea proiectelor/cheltuielilor care sunt destinate protejării mediului înconjurător și combaterii schimbărilor climatice precum și a celor din domeniul social și de dezvoltare durabilă care are ca principal obiectiv elaborarea și implementarea Cadrului referitor la finanțarea unor proiecte care sunt destinate protejării mediului înconjurător și combaterii schimbărilor climatice. Comitetul este coordonat de Ministerul Finanțelor, iar în componența sa intră reprezentanți desemnați ai Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării, Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, Ministerului Economiei, Ministerului Energiei, Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerului Sănătății, Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, Ministerului Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse, Ministerului Educației și Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației. Ulterior, prin Hotărârea Guvernului nr. 83/2024 a fost aprobat Cadrul referitor la finanțarea unor proiecte care sunt destinate protejării mediului înconjurător și combaterii schimbărilor climatice. Cadrul a fost elaborat de Ministerul Finanțelor cu asistență tehnică din partea Băncii Mondiale și consultanță externă de la două bănci de investiții recunoscute la nivel internațional (Citi și HSBC), iar ulterior a fost avizat de Comitetul Interministerial amintit la paragraful anterior. Totodată Cadrul a fost evaluat drept „verde mediu” pe baza analizei S&P Global Ratings (evaluatorul extern - SPO) a categoriilor de proiecte eligibile, a alocărilor estimate pentru proiecte și a impactului așteptat asupra protecției mediului și a combaterii schimbărilor climatice. În data de 15 februarie 2024 Ministerul Finanțelor a realizat emisiunea inaugurală de euroobligațiuni verzi pe piețele financiare internaționale, prin lansarea unei tranșe cu maturitatea de 12 ani, denominată în EUR. Prin emisiunea de
--	--	--

		euroobligațiuni verzi a fost atrasă suma totală de 2 miliarde EUR, la un randament de 5,734% și o rată de dobândă de 5,625% pe an. Fondurile obținute din această emisiune au fost decontate în data de 22 februarie 2024. <u>Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă (DDD)</u> <i>Subrecomandările III-14 și III-15</i> În ceea ce privește partea a III-a a Recomandării CNSM R/6/2021, punctele 14 și 15, DDD a avut un rol proactiv privind sprijinirea finanțării verzi. Începând cu luna ianuarie 2024, Directiva Europeană nr. 2022/2464 referitoare la raportarea privind durabilitatea de către întreprinderi (CSRD - <i>Corporate Sustainability Reporting Directive</i>) devine aplicabilă, marcând o etapă importantă pentru transparența și responsabilitatea corporativă în Uniunea Europeană. CSRD înlocuiește Directiva NFRD (<i>Non-Financial Reporting Directive</i>), introducând cerințe mai riguroase și un cadru unificat de raportare, aliniat la standardele de raportare privind durabilitatea (ESRS - <i>European Sustainability Reporting Standards</i>). Companiile vizate vor trebui să publice date clare și verificabile despre schimbările climatice, respectarea drepturilor omului, diversitatea în cadrul forței de muncă și alte aspecte ESG (mediu, social, guvernanta) relevante. Această măsură are ca scop promovarea unei economii durabile și responsabile, oferind investitorilor și altor părți interesate acces la informații esențiale pentru luarea deciziilor. Primele rapoarte conform CSRD vor fi publicate de către entitățile de interes public cu peste 500 de salariați în 2025, reflectând performanța sustenabilă din 2024, urmând ca în 2026, pentru anul financiar 2025, toate entitățile care îndeplinesc două din trei criterii (mai mult de 50 angajați; cifră de afaceri > 35 mil. lei; active totale > 17,5 mil lei) să publice rapoarte de sustenabilitate. Instituțiile din România responsabile de transpunerea Directivei CSRD în legislația națională sunt Ministerul Finanțelor, Banca Națională a României, Autoritatea de Supraveghere Financiară și Autoritatea pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar. Ministerul Finanțelor a transpus directiva CSRD în legislația națională prin publicarea Ordinului nr. 85 din 12 ianuarie 2024 pentru reglementarea aspectelor referitoare la raportarea privind durabilitatea. Dacă pentru raportarea conform NFRD, Ministerul Finanțelor a făcut trimitere în Ordinul ministrului finanțelor nr. 52 din 9 ianuarie 2024 privind reglementarea unor aspecte referitoare la raportarea anumitor informații financiare și nefinanciare la prevederile Metodologiei pentru raportarea durabilității - Codul român al sustenabilității, pentru raportarea conform CSRD nu se face trimitere către nicio bază de date publică unde companiile de mari dimensiuni pot publica informații nefinanciare. Pentru alinierea la principiile de sustenabilitate europene și la nevoile specifice ale companiilor pentru elaborarea rapoartelor conform cerințelor CSRD, platforma de raportare disponibilă la https://codsustenabilitate.gov.ro/ va fi actualizată cu indicatorii specificați în ESRS prin adăugarea unui nou modul de raportare - Raportare CSRD. După adăugarea modului de raportare CSRD, platforma le va permite acestora să navigheze mai ușor prin noile cerințe de sustenabilitate, asigurând conformitatea cu standardele europene. DDD va actualiza platforma de raportare până la finalul anului 2025, în cadrul Țintei PNRR 415 - 2000 de funcționari publici calificați să îndeplinească funcția de „experți în dezvoltare durabilă” în instituțiile publice de la nivel central și local, investiția One-stop-shop România 2030 - Centru virtual de resurse pentru ”localizarea” obiectivelor de dezvoltare durabilă.
--	--	--

		În luna noiembrie 2024, DDD a organizat un eveniment dedicat conștientizării impactului Directivei CSRD asupra entităților mijlocii și mari care vor intra la raportare începând cu anul financiar 2025. Evenimentul a reunit peste 200 de participanți, atât fizic, cât și online și a pus accent pe sprijinul pe care platforma de raportare https://codsustenabilitate.gov.ro/ îl poate oferi companiilor. Stadiu Subrecomandarea 14: pentru raportarea conform NFRD, stadiul este “finalizat”, pentru raportarea conform CSRD, stadiul este “în curs de realizare”. Subrecomandarea 15: stadiul este finalizat. Considerăm necesar ca cele două subrecomandări să fie actualizate cu cerințele legale în vigoare. De asemenea, pentru aceste recomandări ar trebui implicate toate instituțiile responsabile de transpunerea Directivei CSRD, nu doar DDD. <u>Secretariatul General al Guvernului (SGG)</u> Subrecomandarea 16 - Îndeplinită Secretariatul General al Guvernului este responsabil de implementarea Reformei 2 - Întărirea coordonării la Centrul Guvernului printr-o abordare integrată și coerentă a inițiativelor în domeniul schimbărilor climatice și a dezvoltării durabile, respectiv a Jalonului 413 și Țintei 414, prevăzute în Componenta 14 - Buna guvernanță, din cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR). Jalonul 413 referitor la operaționalizarea Comitetului interministerial privind schimbările climatice (CISC) a fost considerat îndeplinit, ca urmare a evaluării realizate de Comisia Europeană în 2023. România are în continuare responsabilitatea implementării Țintei 414 (Realizarea a 90% din prioritățile stabilite de Comitetul interinstituțional privind schimbările climatice pentru 2025), având ca termen de realizare trimestrul I al anului 2026. În conformitate cu <i>Hotărârea Guvernului nr. 563/2022 privind constituirea, organizarea și funcționarea Comitetului interministerial privind schimbările climatice</i>, conducerea acestuia este asigurată de către Prim-ministrul României, în calitate de președinte, iar în absența acestuia, de șeful Cancelariei Prim-ministrului, în calitate de vicepreședinte, iar activitatea CISC este coordonată și organizată de Cancelaria Prim-ministrului. CISC se întrunește lunar, la nivel de secretar de stat și implementează priorități anuale în domeniul schimbărilor climatice. Astfel, recomandarea CNSM privind acest aspect este considerată îndeplinită. Referitor la înființarea unei structuri dedicate, compusă din experți în domeniul schimbărilor climatice, dorim să vă informăm că aceasta a fost deja constituită în cadrul Ministerului Energiei, pe baza posturilor existente deja.
--	--	---

		<u>Ministerul Transporturilor și Infrastructurii (MTI)</u> MTI este reprezentat în cadrul Comitetului Interministerial pentru finanțarea proiectelor/cheltuielilor care sunt destinate protejării mediului înconjurător și combaterii schimbărilor climatice, precum și a celor din domeniul social și de dezvoltare durabilă (potrivit prevederilor H.G. 547/2023) și a înființat <i>Grupul de lucru MTI referitor la sprijinirea finanțării de proiecte verzi CNSM</i>. În ceea ce privește subrecomandarea I.3 din cadrul <i>Recomandării CNSM nr. R/6/2021 privind sprijinirea finanțării verzi</i>, dintre companiile aflate în subordinea/sub autoritatea MTI sunt prezentate următoarele: Domeniul de transport naval • <u>Compania Națională Administrația Canalelor Navigabile S.A. (C.N. ACN S.A.)</u> C.N. ACN SA a transmis către MTI acțiunile/proiectele/planurile de investiții verzi ale companiei, precum și nominalizarea persoanelor de contact pentru fiecare acțiune/proiect. În contextul în care una dintre recomandările incluse în raportul CNSM întocmit în anul 2021 constă în elaborarea unui cadru general pentru obligațiuni verzi la nivel suveran - care se va constitui ca un instrument de planificare și utilizare a fondurilor puse la dispoziție, în cea mai mare parte de către instituțiile bancare, pentru implementarea proiectelor „verzi” - C.N. ACN SA informează că, pentru o parte din investițiile verzi avute în vedere în cadrul companiei, au fost identificate resurse financiare pentru implementarea acestora, în vederea îndeplinirii obiectivelor de mediu asumate prin Pactul verde european. Pentru altele (în speță cele referitoare la creșterea eficienței energetice prin reducerea consumului de energie și alimentarea cu energie electrică din surse regenerabile a punctelor de lucru) nu au fost identificate fonduri europene în care C.N. ACN SA poate fi considerat beneficiar eligibil. Având în vedere faptul că C.N. ACN SA se încadrează în categoria întreprinderi mari cu un consum de până la 1000 tep/an, nu se califică printre beneficiarii eligibili ai PODD și nici printre beneficiarii eligibili ai PNRR pentru finanțarea unui proiect de alimentare cu energie electrică din surse regenerabile. În acest context, opinia C.N. ACN SA este că scopul obligațiunilor "verzi" este de a finanța proiecte care contribuie la sustenabilitatea mediului înconjurător. Deoarece Cadrul general pentru obligațiuni verzi la nivel suveran stabilește criteriile de eligibilitate pe baza cărora se vor identifica proiectele finanțabile prin obligațiuni verzi, C.N. ACN SA consideră absolut necesară orientarea către acei beneficiari care nu se încadrează în categoriile de beneficiari eligibili ale celorlalte programe cu finanțare europeană nerambursabilă și care să beneficieze din partea instituțiilor bancare de scheme de finanțare mult mai avantajoase decât cele oferite de acestea pentru alte tipuri de proiecte de investiții. Raportat la paragraful anterior, MTI a comunicat (prin scrisoarea nr.5637/03.03.2023) că, la nivelul companiei, este în derulare elaborarea Studiului de fezabilitate pentru amenajarea unui parc fotovoltaic, cu termen estimat de finalizare iulie 2023. Pentru realizarea acestei investiții, până în luna martie 2023, nu au fost identificate posibile surse de finanțare din fonduri externe nerambursabile, ținând cont de faptul că CN ACN SA se încadrează în categoria întreprinderilor mari, dar nu se încadrează în celelalte condiționalități tehnice impuse de diverse linii de finanțare. ACN a fost informat cu privire la inițierea de către MTI a demersurilor necesare pentru modificarea cadrului legislativ național (OUG 60/2022) în vederea gestionării și implementării la nivelul MTI a proiectelor și schemelor de ajutor de stat pentru generarea de noi capacități de producție de energie regenerabilă pentru autoconsum, finanțate în cadrul Fondului de Modernizare. Aceasta formă de sprijin se adresează operatorilor economici care consumă anual o cantitate de energie mai mare de 1000 tone echivalent petrol.
--	--	---

		Fata de solicitarea MTI-DGPET de mai sus, ACN a formulat prin adresa nr.2504/29.01.2024 raspunsul in care a reiterat faptul ca, in perioada 2017-2022, consumul anual total de energie s-a situat sub valoarea de 1000 tep/an, estimand totodata pentru anul 2023 si anii urmatori consumuri de energie care vor depasi 1000 tep/an. Astfel, ACN se incadreaza in categoria consumatorilor industriali , respectiv a potentialilor beneficiari conform Legii nr.121/2014 privind eficienta energetica, cu modificarile si completarile ulterioare. In acest sens, ACN a solicitat MTI sprijinul in vederea includerii Companiei in categoria beneficiarilor eligibili ai schemei de ajutor de stat pentru generarea de noi capacitati de productie de enrgie regenerabila pentru autoconsum. Studiul de fezabilitate pentru amenajarea unui parc fotovoltaic-sediu ACN Agigea a fost finalizat si avizat de ACN , cu Aviz CTE-ACN nr.12579/29.05.2024. Intrucat nu a fost identificata sursa de finantare pentru realizarea obiectivului de investii, studiul de fezabilitate nu a fost inaintat pentru promovare in CTE-MTI. Domeniul de transport feroviar • <u>Compania Națională de Căi Ferate CFR SA (CNCF CFR SA)</u> CNCF CFR SA a participat prin reprezentanții desemnați în cadrul Grupului de lucru constituit la nivelul MTI, la sprijinirea finanțării de proiecte verzi prin identificarea proiectelor inițiate / aflate în derulare la nivelul companiei care îndeplinesc cerințele de eligibilitate stabilite prin Cadrul general pentru obligațiuni verzi la nivel suveran precum și în cazul convocărilor realizate la nivelul comitetului interministerial pentru finanțarea proiectelor/cheltuielilor care sunt destinate protejării mediului înconjurător și combaterii schimbărilor climatice, precum și a celor din domeniul social și de dezvoltare durabilă conform datelor/informațiilor solicitate pentru proiectele eligibile. <u>Ministerul Energiei (ME)</u> <i>Subrecomandarea I-5 – Îndeplinită</i> În anul 2018, Ministerul Energiei/Direcția Generală Politici Energetice a derulat un studiu de evaluare a opțiunilor de implementare a unui instrument de ajutor de stat „Contracte pentru Diferență” (CfD) pentru dezvoltarea investițiilor cu emisii reduse de carbon din sectorul producerii energiei electrice. Scopul unui astfel de mecanism este de a asigura predictibilitatea veniturilor pentru investitori în realizarea investițiilor în tehnologii cu emisii reduse de carbon, beneficiarii mecanismului de sprijin CfD având certitudinea obținerii unui anumit nivel de venituri, care garantează recuperarea investiției inițiale. Ținând cont de impactul pozitiv pe care mecanismul CfD l-a avut în statele membre din Uniunea Europeană în vederea promovării investițiilor în tehnologii pentru utilizarea surselor regenerabile de energie (RES), Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și-a exprimat interesul pentru susținerea Ministerului Energiei pentru implementarea respectivului mecanism, prin contractarea și finanțarea unui consultant. Astfel, în cursul lunii ianuarie 2021 a început elaborarea studiului privind implementarea mecanismului CfD, de către CMS Cameron McKenna, cu asistență tehnică și financiară a BERD. Mecanismul va fi aplicat în cadrul pieței de energie producătorilor de energie electrică cu tehnologie cu emisii reduse de carbon, respectiv pentru tehnologii pentru utilizarea surselor regenerabile, stocare și tehnologia nucleară.
--	--	--

		În decembrie 2021 a avut loc un eveniment online de informare a părților interesate pe tema mecanismului de sprijin CfD organizat de Ministerul Energiei în colaborare cu BERD și CMS. În cursul lunii februarie 2022, CMS a transmis Grupului de Lucru CfD proiectul de lege CfD și contractul CfD. La începutul lunii martie 2022, consultantul CMS a organizat o întâlnire de lucru în format hibrid în vederea discutării observațiilor primite de la Grupului de Lucru CfD. După preluarea observațiilor și finalizarea proiectului, în luna iulie 2023 documentația de prenotificare a fost transmisă COM prin intermediul Consiliului Concurenței, iar la sfârșitul lunii septembrie 2023 au fost retransmise documentele, completate ca urmare a solicitării COM. În urma acestor modificări, DG COMP a transmis în luna octombrie 2023 o nouă serie de întrebări, prin care au fost solicitate alte clarificări. În perioada septembrie 2023 - ianuarie 2024, din partea conducerii Ministerului Energiei (ME), Consiliului Concurenței (CC) și ANRE, s-au solicitat o serie de modificări ale schemei legate de limitele de capacitate per aplicant în procedura de licitație, modificarea capacităților scoase la licitație în trei runde (în loc de două runde), aplicarea mecanismul profit sharing, eliminarea indexării anuale cu indicele de inflație al prețului licitat, includerea sau nu a avizului tehnic de racordare (ATR) ca și criteriu de eligibilitate. În urma mai multor dezbateri care au avut loc în grupul de lucru interinstituțional GLI - respectiv ME, CC, ANRE, Transelectrica, OPCOM, BERD, au fost eliminate limitele de capacitate, s-a revenit la două runde de licitații, indexarea cu indicele de inflație al prețului de exercitare care se va realiza o dată la 3 ani dacă CPI zona euro este >10 și a fost inclus, la solicitarea ANRE, mecanismul profit sharing în forma prezentată de către aceasta. Urmare celor convenite, în perioada 16-17 ianuarie 2024, GLI s-a întâlnit cu reprezentanții BERD și cei doi consultanți (CMS și Ernst&Young) și au agreeat, corelat și pus de acord toate aspectele sus-menționate, astfel încât, în data de 24 ianuarie a fost finalizată și notificată CE documentația necesară aprobării schemei CfD. În data de 06 martie prin Decizia COM C (2024) 1596 final din 06.03.2024 – SA 108510(2023/N) a fost aprobată <i>schema de ajutor de stat sub forma Contracte pentru Diferență pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile de energie eoliană onshore și solară fotovoltaică</i>. Implementarea mecanismului de sprijin Contracte pentru Diferență (CfD) reprezintă un jalon important asumat de România în Planul Național pentru Redresare și Reziliență (PNRR), respectiv J117, prin care, până în T4 2023, trebuie semnate contracte pentru diferență pentru cel puțin 1500 MW ca urmare a desfășurării primei runde de proceduri competitive/de licitații. Prin <i>Ordinul ministrului energiei nr. 1120/2024</i> a fost aprobată Schema de ajutor de stat sub formă de contracte pentru diferență pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile de energie eoliană onshore și solară fotovoltaică, care are ca obiectiv încheierea de contracte CfD până la data de 31 decembrie 2025 pentru proiecte cu o capacitate totală de 5.000 MW și care utilizează tehnologii eligibile de producere a energiei solare fotovoltaice și eoliene onshore. Prin <i>Hotărârea de Guvern nr. 318/2024 privind aprobarea cadrului general pentru implementarea și funcționarea mecanismului de sprijin prin contracte pentru diferență pentru tehnologiile cu emisii reduse de carbon</i>, contractele pentru diferență (CfD) au fost introduse ca principal mecanism de sprijin pentru investițiile în producția de energie regenerabilă.
--	--	---

		În data de 6 septembrie 2024, prin <i>Ordinul ministrului 1290/2024</i> a fost aprobată inițierea primei licitații pentru Schema de ajutor de stat sub formă de Contracte pentru Diferență pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile de energie eoliană onshore și solară fotovoltaică precum și a Regulilor procedurii de ofertare aferente primei licitații In data de 9 septembrie 2024 a fost lansată procedura de licitații și a fost prezentat un calendar estimativ de derulare a acestei proceduri. În data de 18.11.2024 s-a împlinit termenul limită pentru depunerea cererilor de finanțare în cadrul primei licitații CfD. În data de 20 noiembrie 2024, conform calendarului, au fost deschise ofertele tehnice. Au fost depuse 48 de oferte, însumând o capacitate totală de 2861 MW, din care eolian 1306 MW și fotovoltaic 1.555 MW. Conform calendarului asumat de Ministerul Energiei prin DGPE, în săptămâna 09-13 decembrie 2024 s-a finalizat și etapa de evaluare financiară. În data de 16 decembrie au fost notificați oficial din partea Operatorului CfD, CNTEE Transelectrica, câștigătorii, iar prin Ordinul Ministrului Energiei nr. 1753/16.12.2024 au fost nominalizați solicitanții calificați câștigători cărora li se atribuie un contract pentru diferență în baza primei licitații pentru Schema de ajutor de stat sub formă de contracte pentru diferență pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile de energie eoliană on-shore și solară fotovoltaică. Solicitanții declarați câștigători au transmis până la data de 20 ianuarie 2025 contractele CfD semnate către Contrapartea CfD, respectiv OPCOM. Aceștia trebuie să transmită, până în data de 11 februarie 2025, garanția de bună execuție pentru proiectele care au fost admise în schemă. <i>Subrecomandarea I-6 - Finalizat</i> Directiva (UE) 2019/944 și Regulamentul (UE) 2019/943 cuprind o serie de noi principii de funcționare a pieței de energie electrică, principii care vizează formarea liberă a prețurilor și creșterea competitivității în vederea limitării distorsiunilor pe piață, eliminarea limitărilor de preț, definirea conceptelor de clienți activi și comunități de energie ale cetățenilor. Astfel, participarea în mod activ a consumatorilor va avea un rol important în obținerea flexibilității necesare pentru a adapta sistemul electroenergetic la producerea variabilă și distribuită de energie electrică din surse regenerabile. Accesul la contracte și instrumente derivate din domeniul energiei electrice, formarea prețurilor în baza cererii și ofertei, ca rezultat al unor mecanisme concurențiale și intervenții asupra prețurilor energiei doar în condițiile expres menționate în Directivă, cu obligativitatea notificării Comisiei Europene, sunt elemente care asigură o piață liberă, competitivă. Intrarea și ieșirea pe piața de energie a producătorilor și furnizorilor nu trebuie să aducă atingere obligației de serviciu public. Având în vedere că noile reglementări europene includ principii și concepte care fie nu se regăsesc la nivelul legislației naționale în domeniul energiei electrice, fie sunt în contradicție cu prevederile legislației naționale, a fost necesară modificarea și completarea <i>Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012</i>, titlul I - <i>Energia electrică</i>, aceasta realizându-se prin <i>Ordonanța de urgență nr. 143 din 28 decembrie 2021 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, precum și pentru modificarea unor acte normative</i>.
--	--	---

		Astfel, au fost introduse noi prevederi, prin care, în scopul facilitării finanțării investițiilor în capacități de producere a energiei electrice, o persoană fizică sau juridică are dreptul să contracteze, în calitate de producător, în condițiile reglementărilor emise de ANRE, energia electrică ce va fi produsă de noua capacitate energetică, fără a deține, la momentul încheierii contractului, licența. De asemenea, persoana fizică sau juridică, menționată anterior, cu excepția deținătorilor de capacități de producere a energiei electrice sau al unor capacități de producere a energiei electrice și termice în centrale electrice în cogenerare, conectate la rețeaua electrică, și/sau al unor instalații de stocare a energiei, cu o putere electrică totală mai mică de 1 MW, are obligația să obțină licența cu cel puțin 60 de zile înainte de momentul livrării energiei electrice produse de noua capacitate energetică. În cazul în care obligația nu este îndeplinită, contractele încheiate sunt reziliate, cu aplicarea clauzelor din contract privind rezilierea din culpa părții care nu a respectat obligația și nu își produc efectele privind livrarea de energie electrică. De asemenea, a fost introdus conceptul de operator desemnat al pieței de energie, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 1222/2015 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor, care urmează să îndeplinească sarcini referitoare la cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare sau a piețelor intrazilnice (art. 23 și art. 43), precum și posibilitatea existenței mai multor operatori ai pieței de energie (art. 23); Totodată, OUG nr. 143/2021 a introdus posibilitatea negocierii directe a PPA-urilor (contracte de achiziție de energie electrică) de către producătorii de energie și au fost implementate măsuri de consum dispecerizabil pe piața de echilibrare. De asemenea, a eliminat obligativitatea încheierii de contracte bilaterale pe piața centralizată prin modificarea art. 23, alineatele (1), (2) și (4) după cum urmează: (1) Pe piața de energie electrică tranzacțiile comerciale se fac angro sau cu amănuntul, iar prețurile se formează în baza cererii și ofertei, ca rezultat al unor mecanisme concurențiale. (2) Pe piața angro se pot încheia, în toate intervalele de timp, cel puțin următoarele tipuri de tranzacții: a) tranzacții bilaterale negociate direct; b) tranzacții încheiate în urma desfășurării licitațiilor pe piețe organizate, inclusiv pe piața de echilibrare a energiei electrice; c) tranzacții de import și de export a energiei electrice. (4) Pentru a permite protecția participanților la piață împotriva riscurilor de volatilitate a prețurilor pe baza pieței și pentru a reduce incertitudinea referitoare la randamentul viitor al investițiilor, produsele de acoperire a riscurilor pe termen lung sunt tranzacționabile la bursă într-un mod transparent, iar contractele de furnizare pe termen lung sunt negociabile pe piețele extrabursiere, sub rezerva respectării legislației europene în domeniul concurenței. Conform reglementărilor în vigoare, orice contract PPA ar putea fi încheiat ca un contract negociat bilateral, în conformitate cu definiția PPA din Regulamentul 943/2019 (art. 2 pct. 77), introdus prin Regulamentul 1747/2024 (modelul revizuit al pieței de energie electrică): "contract de achiziție de energie electrică" sau "PPA" înseamnă un contract în temeiul căruia o persoană fizică sau juridică este de acord să achiziționeze energie electrică de la un producător de energie electrică în condiții de piață. Durata unui contract PPA nu are limită superioară, dar trebuie să fie de minim 1 lună. În urma adaptării Ordonanței de Urgență menționate mai sus, în 2022 ponderea energiei electrice livrate prin PPA-uri a constituit 13% (7,8 TWh, din care 1,6 TWh din RES) de pe piața angro de energie electrică din România. Volumul de energie electrică livrat prin PPA-uri a crescut în continuare cu 0,6 TWh, ajungând astfel la 14% (8,3 TWh din care 4 TWh din SRE) din piața angro de energie electrică din România în 2023.
--	--	--

		Mai mult, ponderea energiei electrice livrate prin PPA-uri pe piața din România a urmat un trend similar, deoarece în perioada ianuarie 2024 - iunie 2024 PPA-urile au reprezentat 16% (4,4 TWh). În linie cu trendul ascendent din 2024 privind ponderea PPA-urilor pe piața de tranzacționare a energiei electrice din România, în perioada ianuarie – septembrie 2024 au fost încheiate 10 PPA-uri din care 1 PPA pentru 84 MW (mix de energie solară și eoliană), 2 PPA-uri pentru aproximativ 43 MW de energie solară și 7 PPA-uri pentru aproximativ 154 MW de energie eoliană. Modificările aduse Legii 123/2012 prin OUG nr. 143/2021 au avut ca scop eliminarea barierelor legislative în calea încheierii contractelor de achiziție de energie electrică pe termen lung (PPA). <i>Subrecomandarea II-11 – Finalizat pentru sprijin de operare si în curs de finalizare pentru sprijin investitional</i> Măsura de investiții I.3 – Dezvoltarea de capacități de producție pe gaze, flexibile și de înaltă eficiență, pentru cogenerarea de energie electrică și termică (CHP) în termoficarea urbană, în vederea realizării unei decarbonizări profunde, Componenta C.6 Energie din PNRR. În cadrul Măsurii de investiții vizând dezvoltarea de capacități de producție pe gaze, flexibile și de înaltă eficiență, pentru cogenerarea de energie electrică și termică (CHP) în termoficarea urbană, vor fi putea fi finanțate prin grant proiecte care au ca obiectiv realizarea/ modernizarea unităților de producție a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență, în termoficarea urbană, prin folosirea gazului natural, pregătite pentru amestec cu gazele regenerabile/ cu emisii reduse de carbon, inclusiv hidrogen verde, și flexibile din punctul de vedere al volumului de hidrogen. Astfel, în data de 16 februarie 2022, Ministerul Energiei a lansat spre consultare publică, următoarele documente aferente procedurii de apel de proiecte în cadrul Măsurii de investiții I.3 – Dezvoltarea de capacități de producție pe gaze, flexibile și de înaltă eficiență, pentru cogenerarea de energie electrică și termică (CHP) în termoficarea urbană, în vederea realizării unei decarbonizări profunde din Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) - Componenta C.6 Energie: 1. Schema de ajutor de stat având ca obiectiv sprijinirea dezvoltării de capacități de producție pe gaz, flexibile, pentru producerea de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență (CHP) în termoficarea urbană, notificabilă în baza Orientărilor din 2022 privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie; 2. Ghidul specific aferent procedurii de apel de proiecte pentru sprijinirea investițiilor pentru sprijinirea investițiilor în cogenerare de înaltă eficiență, în termoficarea urbană, aferent schemei de ajutor de stat notificată. În cadrul procedurii de apel de proiecte, ce va fi lansată pentru schema menționată, vor fi putea fi finanțate prin grant proiecte care au ca obiectiv realizarea/ modernizarea unităților de producție a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență, în termoficarea urbană, prin folosirea gazului natural, pregătite pentru amestec cu gazele regenerabile/ cu emisii reduse de carbon, inclusiv hidrogen verde, și flexibile din punctul de vedere al volumului de hidrogen. Consultare publică s-a desfășurat pe o perioadă de 10 zile calendaristice, pe site-ul Ministerului Energiei.
--	--	---

Bugetul total estimat al schemei este echivalentul în lei al sumei de 390.000.000 de Euro, compus din 300.000.000 Euro fonduri europene nerambursabile asigurate prin Mecanismul de Redresare și Reziliență în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență – Componenta 6 – Energie și fonduri naționale 90.000.000 Euro prin aplicarea procentului de supracontractare de 30% în temeiul prevederilor art. 24 din OUG nr. 124/2021.

Bugetul este defalcat indicativ pe ani, astfel:

Anul	Buget (euro)	Buget cu supracontractare (euro)*
2022	80.000.000	104.000.000
2023	110.000.000	143.000.000
2024	110.000.000	143.000.000
Total	300.000.000	390.000.000

** Alocarea bugetară cu supracontractare este indicativă, Ministerul Energiei putând decide limitarea acesteia.*

NOTĂ: Sumele neutilizate într-un an vor fi reportate pentru anul viitor. Dacă proiectele depuse permit utilizarea sumelor din anii următori, bugetul este utilizat în avans. Bugetul reflectă sumele alocate prin PNRR la care se aplică procentul de supracontractare de 30% în temeiul prevederilor art.24 din OUG nr. 124/2021.

Din perspectiva bugetului alocat, numărul estimat de beneficiari de ajutor de stat în cadrul prezentei scheme a fost de aproximativ 6 întreprinderi, iar ajutorul maxim care putea să fie acordat pentru un proiect de investiții nu putea să depășească 50.000.000 euro.

De asemenea, în ceea ce privește schema de sprijin operațional pentru cogenerarea de înaltă eficiență instituită prin Hotărârea Guvernului nr. 1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, în urma discuțiilor cu Comisia Europeană, România a notificat în luna noiembrie 2021 modificările aduse schemei de cogenerare existente, aceste modificări fiind aprobate de către Comisia Europeană prin Decizia C(2021) 9774 final – State aid SA. 57969 (2021/N) – România – Modification of State Aid N 437/2009 and SA 45976 for promoting high-efficiency cogeneration.

Având în vedere situația producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență, beneficiari ai schemei de sprijin de tip bonus, autoritățile române, în urma aprobării primite din partea Comisiei Europene prin Decizia C(2021) 9774 final, a decis prelungirea perioadei de valabilitate a schemei de sprijin de tip bonus instituite prin HG nr. 1.215/2009, până în anul 2033. Prolungirea schemei a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 409 din 25 martie 2022 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1.215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, fiind publicată în Monitorul Oficial nr. 294 din 25 martie 2022.

		<u>Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP)</u> Subrecomandarea I-3 - În curs de realizare Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, a transmis, la solicitarea Ministerului Finanțelor, propunerile de proiectele verzi/componentă ESG care au primit finanțare recent sau sunt în proces de finanțare/în pregătire de finanțare/co-finanțare cu resurse din bugetul MMAP. De asemenea, prin Administrația Fondului pentru Mediu, sunt finanțate proiectele prioritare stabilite anual de autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, din veniturile rezultate în urma scoaterii la licitație a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, conform art. 12 alin. (2) din <i>O.U.G. nr. 115/2011 privind stabilirea cadrului instituțional și autorizarea Guvernului, prin Ministerul Finanțelor, de a scoate la licitație certificatele de emisii de gaze cu efect de seră atribuite României la nivelul Uniunii Europene</i>, cu modificările și completările ulterioare. La solicitarea Ministerului Finanțelor, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor va oferi suport, conform atribuțiilor ce îi revin, pentru promovarea cadrului legal necesar constituirii colectivului interministerial care va avea ca principale atribuții identificarea, selectarea și aprobarea cheltuielilor/proiectelor verzi. Subrecomandarea III-16 Prin Hotărârea nr. 563/2022 pentru constituirea, organizarea și funcționarea Comitetului interministerial privind schimbările climatice, a fost creat Comitetul interministerial privind schimbările climatice. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor a furnizat sprijin către Secretariatul General al Guvernului pentru elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului privind constituirea, organizarea și funcționarea Comitetului Interinstituțional privind Schimbările Climatice. Principalele obiective ale Comitetului sunt reprezentate de coordonarea strategică a elaborării politicilor din sectoarele care au un impact asupra schimbărilor climatice, în concordanță cu angajamentele luate la nivel național, față de Uniunea Europeană, Organizația Națiunilor Unite și alte organizații internaționale la care România este parte, precum și monitorizarea progreselor înregistrate de instituțiile din România în implementarea acestora. Până în prezent au avut loc 18 reuniuni CISC Comitetul asigură: - concordanța politicilor sectoriale cu impact climatic cu angajamentele RO față de UE, UN; - monitorizarea progreselor față de îndeplinirea acestor angajamente; - propune politici prioritare anuale consecutive cu angajamentele UE, PNRR, UN; - analizează implementarea PNIESC și a obiectivelor Strategiei pe termen lung de reducere a emisiilor de GES (LTS – Long Term Strategy); - analizează bugetarea domeniului climatic, elaborată de SGG, MF conform PNRR; - analizează și propune indicatorii de măsurare a angajamentelor climatice ale României; - propune comunicarea unui mesaj unitar și coerent pe tema schimbărilor climatice. De asemenea, a fost stabilit Planul de acțiune pentru anul 2024, care include prioritățile de acțiune atât de ordin legislativ cât și de ordin administrativ. Totodată, la nivelul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP) se află în proces de revizuire Strategia privind schimbările climatice atât pentru componenta de adaptare, cât și pentru cea de atenuare. În ceea ce privește componenta
--	--	--

		de adaptare, revizuirea Strategiei și elaborarea unui nou Plan național de acțiune pentru implementarea acesteia pentru perioada 2021 – 2030 se realizează în cadrul proiectului “Consolidarea capacității instituționale pentru îmbunătățirea politicilor din domeniul schimbărilor climatice și adaptarea la efectele schimbărilor climatice”. Proiectul este implementat de MMAP în calitate de lider, în parteneriat cu Agenția Națională pentru Protecția Mediului (ANPM), Garda Națională de Mediu (GNM), Agenția Națională pentru Aarii Naturale Protejate (ANANP) și Universitatea București. În cadrul proiectului au fost cuprinse activități de consultare a tuturor factorilor interesați, urmând ca în perioada imediat următoare să fie realizate diverse activități de informare și consultare atât la nivel de instituții publice și private, organizații non-guvernamentale, cât și la nivelul societății civile. În același timp, Ministerul Energiei și Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, cu sprijinul Comisiei Europene, prin Direcția DG Reform au finalizat, în octombrie 2021, procedura de contractare în vederea actualizării Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) și elaborării “Strategiei pe termen lung a României pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră” (LTS), în conformitate cu prevederile Regulamentului(UE) 2018/1999 privind guvernanta uniunii energetice. Prin actualizarea, respectiv întocmirea documentelor strategice sus-menționate se urmărește să se reflecte obiectivul ambițios al UE de atingere a neutralității climatice la nivelul anului 2050, cu o țintă intermediară de reducere a emisiilor cu 55% față de nivelul anului 1990, până în anul 2030. În funcție de evoluția lucrărilor și consultărilor ce vor fi efectuate în cadrul procesului indicat, MMAP va furniza linii strategice directe pentru cele mai stringente probleme în materie de mediu și climă. Guvernul României a aprobat Strategia pe termen lung a României pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră – România Neutră în 2050 prin Hotărârea Guvernului nr. 1215/2023. Strategia a fost elaborată în conformitate cu prevederile Anexei IV a Regulamentului (UE) 2018/1999 cu modificările și completările ulterioare. De asemenea, în cadrul ședinței de guvern din data de 14 august 2024 Guvernul României a aprobat, la propunerea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, Hotărârea de Guvern pentru adoptarea Strategiei Naționale privind Adaptarea la Schimbările Climatice (SNASC) pentru perioada 2024-2030, cu perspectiva anului 2050, prin Hotărârea nr. 1010/2024, precum și Planul național de acțiune pentru implementarea Strategiei. Această strategie consolidează capacitatea României de a răspunde provocărilor generate de schimbările climatice, aliniindu-se totodată la angajamentele internaționale asumate prin Acordul de la Paris și legislația europeană. Începând din anul 2023 CISC s- a extins în diverse grupuri de lucru, formate de coordonare și colaborare cu administrația publică, cu operatorii economici, cu sectorul bancar și instituții financiare internaționale, cu mediul academic, cu societatea civilă precum și cu românii din diaspora. Lista grupurilor de lucru este următoarea: 1. Implementarea Regulamentului (UE) 2024/1735 pentru consolidarea ecosistemului european de producere de tehnologii <i>zero net</i>; (două reuniuni în 2024) 2. Implementarea Regulamentului (UE) 2024/1787 privind reducerea emisiilor de metan din sectorul energetic; (5 reuniuni în 2024) 3. Implementarea Regulamentului (UE) 2024/1252 referitor la asigurarea sigură și durabilă cu materii prime critice (CRMA); (trei reuniuni în 2024) 4. Captarea, utilizarea și stocarea carbonului (CCUS); (trei reuniuni în 2024) 5. Lanțuri valorice pentru stocarea și transportul biometanului; (o reuniune în 2024). In anul 2024 au fost organizate 8 reuniuni CISC și numeroase reuniuni ad-hoc, pentru a ajuta administrația publică să avanseze în diferite domenii. De asemenea, au fost încheiate Protocoale cu Ministerul energiei și Ministerul Transporturilor și Infrastructurii. Aceste ministere vor elabora Foi de Parcur pentru tranziție energetică și decarbonizare cu părțile interesate din domeniile pe care le coordonează.
--	--	--

		<u>Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE)</u> Prevederile art.6 din Regulamentul Dispozițiilor Comune (UE)/2021/1060 care guvernează politica de coeziune în perioada 2021 – 2027 stipulează faptul că Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC) contribuie cu 30% și, respectiv, 37% din contribuția Uniunii la cheltuielile sprijinite pentru îndeplinirea obiectivelor climatice stabilite pentru bugetul Uniunii. Totodată, trebuie amintit că Fondul pentru tranziție justă (FTJ), acest nou fond aferent politicii de coeziune, va sprijini, de asemenea, tranziția climatică în regiunile cu emisii industriale ridicate, având 100% contribuție la obiectivul privind schimbările climatice. Ponderile de contribuție a intervențiilor din fonduri europene la obiectivele Uniunii privind schimbările climatice se regăsesc în anexa 1 a Regulamentului Dispozițiilor Comune. Astfel, în conformitate cu investițiile propuse în programele naționale și regionale și în acord cu Anexa 1 a Regulamentului Dispozițiilor Comune, din alocare națională aferentă politicii de coeziune de aprox. 31 mld. euro, aprox. 6,874 mld. euro (aprox. 5,4 mld. FEDR și aprox. 1,4 mld. FC), la care se adaugă alocarea FTJ de aproximativ 2,1 mld. euro, vizează investițiile care au contribuție la combaterea sau adaptarea la schimbări climatice. Din perspectiva finanțărilor acordate din fonduri europene pentru proiectele verzi, Politica de Coeziune pentru perioada 2021 – 2027 va susține în special investițiile publice pentru obiectivele de tranziție ecologică, în principal prin Obiectivul de Politică 2 (O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile), dar și prin Obiectivul de Politică 3 (O Europă mai conectată prin sporirea mobilității), Obiectivul de Politică 1 (O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale) și obiectivul specific care permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris. Astfel, din perspectiva programelor care sprijină tranziția verde, aceasta se realizează prin intermediul Programului Dezvoltare Durabilă (PDD) 2021 – 2027 care va finanța intervențiile din următoarele sectoare: infrastructura de apă și apă uzată; economia circulară; conservarea biodiversității; calitatea aerului și sursele contaminate; adaptarea la schimbările climatice; managementul riscurilor; îmbunătățirea eficienței energetice, creșterea gradului de utilizare a energiei regenerabile și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, eficiență energetică în clădiri publice. Alocare climă PDD de aprox 1.7 mld euro (1.2 FEDR și 512 milioane euro FC). De asemenea, cele 8 programe Regionale (alocare climă aprox. 2,7 mld euro FEDR, eficiență energetică în clădiri, inclusiv măsuri de consolidare structurală - clădiri rezidențiale și publice , regenerarea spațiilor urbane degradate, infrastructură verde și mobilitate urbană multimodală durabilă (transport urban nepoluant), programul Transport (alocare climă aprox. 2.2 mld 01. euro – 1,2 mld.euro FEDR + aprox. 968.mil. euro FC – infrastructură verde), Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (aproximativ 64.700.000 euro FEDR – întreprinderi verzi), Programul Incluziune și Demnitate Socială (aproximativ 50.000.000 euro FEDR – eficiență
--	--	---

		energetică în clădiri) și Programul Tranziție Justă (întreaga alocare PTJ 2.139.715.532 euro) conțin acțiuni care au contribuție însemnată la obiectivul privind schimbările climatice. Pentru mai multe detalii cu privire la intervențiile eligibile și alocările financiare specifice proiectelor verzi ce se regăsesc în programele aferente Politicii de Coeziune, pot fi consultate versiunile aprobate ale Programelor naționale și regionale aferente perioadei de programare 2021 – 2027, care se pot regăsi accesând link-ul :https://mfe.gov.ro/perioada-2021-2027-17/ De asemenea, din perspectiva Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR), MIPE, în calitate de coordonator național, nu gestionează reforme și/sau investiții care să facă obiectul emiterii de obligațiuni verzi. Totuși, pentru a sprijini inițiativa Ministerului Finanțelor, MIPE a identificat investițiile care contribuie la obiectivele climatice și a solicitat coordonatorilor de reforme și/sau investiții să transmită sumele suplimentare ce vor fi suportate din finanțare publică națională, exclusiv TVA, ce pot face obiectul emiterii de obligațiuni verzi. <u>Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului (MEDAT)</u> <u>Direcția Politici Industriale și Finanțări pentru Industrie (DPIFI)</u> <u>Sub-recomandarea II.7 - finalizat</u> În cadrul Direcției Politici Industriale și Finanțări pentru Industrie a fost elaborată Strategia Națională de Competitivitate (SNC) 2021-2027, în cadrul proiectului SIPOCA 605 - “Creșterea capacității administrative a Ministerului Economiei în vederea monitorizării, evaluării și coordonării politicilor publice din domeniul competitivității economice”. Ca urmare a <i>Recomandării CNSM nr. R/6/2021 privind sprijinirea finanțării verzi</i>, măsura II. Pct.7, noua Strategie Națională de Competitivitate (SNC 2021-2027) - https://economie.gov.ro/proiect-de-hotarare-de-guvern-privind-aprobarea-strategiei-nationale-de-competitivitate-2021-2027-2/, a fost finalizată și a avut în vedere agenda schimbărilor climatice precum și Noua strategie industrială a Europei cu accent pe cele două domenii: tranziție verde și digitalizare. De asemenea, a avut în vedere introducerea unor referințe privind soluții de relocare din străinătate în România a unor lanțuri globale de producție legate de schimbările climatice. De asemenea, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului (în prezent denumit MEDAT) împreună cu Secretariatul General al Guvernului și Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor au adoptat în 21 septembrie 2022 Hotărarea 1172/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale privind economia circulară. Direcțiile și obiectivele formulate în această Strategie au constituit baza pentru un Plan de Acțiune care a fost elaborat și finalizat în 5 octombrie 2023 prin Hotărarea 927/2023 pentru completarea Strategiei naționale privind economia circulară, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1.172/2022.
--	--	--

		<u>Subrecomandarea II.8</u> În cadrul Direcției Politici Industriale și Finanțări pentru Industrie din cadrul Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului – Serviciul Ajutor de Stat, sunt două scheme de ajutor de stat, în speță: a) Hotărârea 959/2022 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat privind acordarea de granturi pentru investiții destinate industriei prelucrătoare, conform art.17 minimum 10% din valoarea proiectului este reprezentată de investiții verzi. Schema de ajutor de stat este în implementare. b) Ordonanță de urgență nr. 68/2023 pentru aprobarea și finanțarea Programului național pentru dezvoltarea producției interne de produse și materiale de construcții. Schema este în curs de implementare. Schema de ajutor de minimis în vederea tranziției către economia circulară a fost instituită în perioada 19 decembrie 2022 – 31 ianuarie 2023 a fost deschisă sesiunea de depunere a cererilor de finanțare, în cadrul DPIFI. Rezultatele evaluării proiectelor depuse în cadrul schemei de minimis în vederea tranziției către o economie circulară sunt publicate pe site-ul Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului (https://oldeconomie.gov.ro/schema-ajutor-de-minimis-pentru-economia-circulara). În cadrul schemei de ajutor de stat au fost semnate 47 contracte de finanțare. Nerespectarea condițiilor contractuale a condus la 15 rezilieri din cele 47 de Contracte de finanțare încheiate. 32 Contracte de finanțare au fost finalizate cu succes în anul 2024, acum aflându-ne în perioada de monitorizare, condiție obligatorie privind verificarea cheltuielilor efectuate de către beneficiar. <u>Direcția Generală Antreprenoriat și Finanțări pentru IMM-uri</u> Conform adresei 180234/DGAFIMM/14.02.2024, Direcția Generală Antreprenoriat și Finanțări pentru IMM-uri menționează <i>Hotărârea Guvernului nr. 864 din 19 septembrie 2023 privind organizarea și funcționarea MEAT</i>, precizând că nu are atribuții pe temele menționate în <i>Recomandarea CNSM nr.R/6/2021 privind sprijinirea finanțării verzi</i>. Din punct de vedere al activității, Direcția Generală Antreprenoriat și Finanțări pentru IMM-uri, menține punctul de vedere transmis anterior, respectiv faptul că nu are atribuții pe temele incluse în <i>Recomandarea CNSM nr. R/6/2021 privind sprijinirea finanțării verzi</i>. <u>Ministerul Afacerilor Externe (MAE)</u> <u>Sub-recomandarea II.9</u> Prin scrisoarea nr.F4/2081/30 iunie 2021 și mesajul electronic din data de 1 martie 2023, MAE a comunicat următoarele: MAE își manifestă disponibilitatea de a coopera, în domeniul său de competență, cu alte ministere și instituții în vederea materializării sugestiilor formulate în sub-recomandarea II.9 din cadrul Recomandării CNSM nr.R/6/2021. În
--	--	--

		mod concret, competențele MAE în materie se referă la modul în care firmele care urmează a fi selectate pe lista celor care produc în mod competitiv în România bunuri și servicii legate de sectoarele verzi vor fi promovate în demersuri, acțiuni de cooperare și proiecte în plan extern. Rețeaua Birourilor de Promovare Comercială și Economică (BPCE) care funcționează în cadrul ambasadelor și misiunilor diplomatice ale României din străinătate, având atribuții directe de promovare a intereselor mediului de afaceri din România, este alcătuită din reprezentanți ai Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului (MEAT). În același timp, având în vedere conținutul sub-recomandării II.9 privind “elaborarea și publicarea unei metodologii de identificare a firmelor cu capital autohton care produc în mod competitiv în România bunuri și servicii legate de sectoarele verzi”, MAE sugerează includerea în rândul instituțiilor care vor concura la implementarea recomandării a Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP) și a ministerelor economice de linie, altele decât MEAT (cu atribuții în sectoare ale economiei precum agricultură, transporturi, finanțe, comunicații și IT etc). MAE opinează că MMAP și ministerele economice menționate vor avea un rol esențial în definirea metodologiei/criteriilor de selectare a firmelor respective. La data de 24 februarie 2023 s-a înființat Agenția Română pentru Investiții și Comerț Exterior – ARICE (prin Hotărârea Guvernului României nr.153/22 februarie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.161/24.02.2023), care a preluat, în mare parte, rețeaua de consilieri economici responsabili cu promovarea la nivel extern a intereselor economice ale României. <u>Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR)</u> 1. Program pentru sprijinirea investițiilor în noi capacități de producere a energiei electrice produse din surse regenerabile pentru autoconsumul întreprinderilor din sectorul agricol și al industriei alimentare prin Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR), pentru sprijinirea investițiilor în producția de energie electrică din surse regenerabile – solară și eoliană, cu sau fără stocare, în sectorul agricol și al industriei alimentare Surse de finanțare: 500 de milioane de euro Finanțarea pentru Schema de energie este asigurată din Fondul pentru modernizare, gestionat de Ministerul Energiei, administratorul schemei de ajutor de stat fiind Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale. A fost lansată a doua sesiune de primire a proiectelor aferente Schemei de Energie. Proiectele de investiții pentru care se solicită finanțare se pot depune în cadrul sesiunii de primire a cererilor de finanțare care se deschide începând din 24 decembrie 2024 și se încheie în data de 28 februarie 2025. Fondurile disponibile pentru finanțarea proiectelor eligibile depuse în această sesiune se ridică la 150 de milioane de euro, împărțită astfel în funcție de capacitățile instalate și de sursa de producere a energiei regenerabile:
--	--	--

		Capacități mai mici de 1 MW, inclusiv		Capacități mai mari de 1 MW	
		Sursă solară	Sursă eoliană	Sursă solară	Sursă eoliană
		90.000.000 Euro	2.000.000 Euro	40.000.000 Euro	18.000.000 Euro
Pentru sesiunea aferentă anilor 2024 – 2025, valoarea ajutorului de stat acordat în cadrul schemei ajunge până la 100% din costurile eligibile. Fondurile nerambursabile pe care le poate obține un proiect pentru energie eoliană sunt în valoare de 700.000 euro/ MW indiferent de capacitatea instalată, iar pentru energia solară fondurile ajung la 550.000 euro/ MW pentru capacități instalate mai mari de 1 MW sau la 650.000 euro/ MW pentru capacități instalate mai mici de 1 MW, inclusiv. Beneficiarii eligibili prin Schema de Energie pot fi întreprinderile din sectorul agricol sau din sectorul industriei alimentare, legal constituite și înregistrate la Oficiul Național al Registrului Comerțului (ONRC), precum și Organizații/ federații de organizații din domeniul îmbunătățirilor funciare (OUAI/ FOUAI). Prin intermediul acestei scheme de sprijin, vor primi finanțare proiectele care au ca obiectiv realizarea capacităților noi (sub 1 MW inclusiv și peste 1 MW) de producere energie electrică, cu sau fără stocare, din surse solare, precum și din surse eoliene.					
2. Proiect pilot pentru Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare (A.N.I.F.) din MADR cu un buget aprobat de 17 milioane euro, din fonduri UE prin Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (M.I.P.E.), în cadrul PNRR – COMPONENTA C16 - PROGRAMUL REPOWER EU, pentru care s-a semnat contract de finanțare în data de 30.05.2024. Se prevede instalarea pe canalele de irigații de capacități de producție a energiei electrice regenerabile, prin sistem fotovoltaic, 20 MW putere instalată cu un total de energie produsă anual de 25.000 MWh, pentru consumul stațiilor de pompare din Amenajarea de irigații Gălățui Călărași, județul Călărași.					
3. In cadrul PNRR - Componenta 16 RePower EU se află în implementare în cadrul MADR -ADS Reforma 1. “Crearea unui cadru juridic pentru utilizarea terenurilor aflate în proprietatea statului ca zone de accelerare pentru investițiile în sursele regenerabile de energie”, prin stabilirea de terenuri neproductive puse la dispoziție de ADS pentru energie regenerabilă (circa 84.000 ha) Această reformă vizează crearea unor zone specifice de accelerare pentru energia din surse regenerabile, care să implice procese de autorizare deosebit de scurte și simple, care, pentru noile capacități, nu vor dura mai mult de șase luni, cu excepția proiectelor care necesită proceduri complete de evaluare a impactului asupra mediului. Reforma va stabili instrumentele și seturile de date adecvate pentru identificarea zonelor în care se pot instala rapid noi unități de producere a energiei eoliene și solare.					
<u>Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA)</u> <i>Subrecomandarea I-3- finalizat</i> Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației a contribuit la îndeplinirea <i>Recomandării CNSM nr. R/6/2021 privind sprijinirea finanțării verzi</i>, participând activ la elaborarea <i>Cadrului general pentru obligațiuni verzi la nivel suveran</i> – aceasta a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 83/2024 privind aprobarea <i>Cadrului referitor</i>					

		<i>la finanțarea unor proiecte care sunt destinate protejării mediului înconjurător și combaterii schimbărilor climatice.</i> MDLPA a participat activ la toate reuniunile Comitetului interministerial. Astfel, MDLPA a identificat un pachet de investiții finanțate din bugetul de stat care au fost incluse ca proiecte verzi/cu componente ESG pentru a fi finanțate prin intermediul obligațiunilor verzi/durabile emise de statul român (în principal obiective finanțate prin programele de investiții de la bugetul de stat care includ sisteme de canalizare și/sau stații de epurare, dar și unele investiții din C10 PNRR care au și cheltuieli finanțate din bugetul de stat).
<i>Recomandarea CNSM nr. R/3/2022 privind creșterea sustenabilă a intermedierei financiare</i>	BNR, ASF, Guvern	Sinteza măsurilor/demersurilor efectuate de destinatari până în prezent sunt prezentate în continuare: <u>Banca Națională a României (BNR)</u> În ceea ce privește recomandările adresate BNR, măsurile ce au fost luate în scopul implementării acestora includ: Sub-recomandările II. 4, 5, 6, 7 și 8 - Sub-recomandările II.4 și II.5. Primul pas în planul de acțiune propus este evaluarea nivelului educației financiare a antreprenorilor și stabilirea indicatorilor de monitorizare periodică a progreselor. În acest scop, Direcția stabilitate financiară (DSF) a încorporat în cadrul Cercetării statistice privind accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România (FCNEF) ediția martie 2023 întrebări standard pentru măsurarea nivelului educației financiare a firmelor din România. Astfel a fost introdusă în cadrul chestionarului o nouă secțiune, dezvoltată pe baza cadrului de evaluare a alfabetizării financiare a IMM de către OCDE. Pe baza metodologiei OCDE, DSF a evaluat nivelul de educație financiară al firmelor din România (preponderent IMM), analiza fiind publicată pe site-ul BNR în data de 4 iulie 2023 în cadrul Sondajului privind accesul la finanțare a companiilor nefinanciare din România (https://www.bnr.ro/DocumentInformation.aspx?idDocument=43096&idInfoClass=15748). Indicatorii vor fi recalculați periodic în vederea monitorizării evoluției nivelului cunoștințelor financiare ale antreprenorilor (de exemplu, o dată la 2 ani). În luna octombrie 2023 a fost lansat proiectul Antreprenoriat de TOP (https://www.bnr.ro/Antreprenoriat-de-TOP-27214.aspx), coordonat de Banca Națională a României, ca urmare a Recomandării Comitetului Național pentru Supravegherea Macroprudențială nr. R/3/2022 privind creșterea sustenabilă a intermedierei financiare. Programul își propune creșterea alfabetizării financiare a firmelor, prin dezvoltarea cunoștințelor financiare, îmbunătățirea comportamentului financiar, dar și prin ameliorarea atitudinii financiare, creșterea incluziunii financiare în rândul companiilor, utilizarea mai amplă a produselor și serviciilor financiare și îmbunătățirea gradului de digitalizare a activităților financiare și de afaceri. Antreprenoriat de TOP se va implementa concomitent pe două paliere, după cum urmează: i) prin organizarea de conferințe, seminare, evenimente punctuale desfășurate împreună cu mediul academic, sectorul bancar și reprezentanți ai economiei reale, și ii) prin crearea și lansarea unor aplicații/platforme care să contribuie la creșterea gradului de cunoștințe digitale ale companiilor autohtone. În cadrul proiectului au loc conferințe de prezentare a proiectului privind creșterea educației financiare antreprenorilor din România în diferite centre regionale (Iași, Cluj-Napoca, Constanța, Brașov, Sibiu), fiind urmate de workshopuri în care participanți din zona IMM și start-up împreună cu reprezentanți ai Băncii Naționale a României, Asociației Române a Băncilor, Asociației Societăților Financiare din România, Asociației Române de Fintech și ai mediului universitar dezbate teme legate de digitalizarea activității companiilor, acces la fonduri europene, acces la finanțare prin produse și servicii bancare și de leasing, lecții de bun management financiar etc.

		În anul 2024 au continuat evenimentele de tipul conferințelor în cadrul proiectului, în Cluj-Napoca în parteneriat cu Universitatea Babeș-Boylai, la Sibiu în colaborare cu Universitatea Lucian Blaga și la Timișoara în parteneriat cu Universitatea de Vest. De asemenea, în edițiile BNR Economic HUB desfășurate la București, Ploiești, Brașov, Sibiu, Suceava și Târgu-Mureș în anul 2024, au fost abordate teme de educație financiară relevante pentru proiectul Antreprenoriat de TOP, precum și alte subiecte de interes pentru firmele participante. În plus, reprezentanții ai BNR participă la podcast-uri pe teme de educație financiară. Având ca obiectiv inclusiv creșterea conștientizării în rândul firmelor a faptului că finanțarea prin credite comerciale și credite de la acționari ar putea avea pe termen mediu costuri totale mai mari decât cele oferite de instituțiile financiare, Tema specială a Raportului asupra stabilității financiare al BNR, ediția iunie 2024, a avut în vedere „Rolul creditelor comerciale în finanțarea firmelor”. A fost elaborată analiza privind „<i>Imaginea standard și tiparul companiilor de succes din România</i>”, menită să vină în sprijinul firmelor prin evidențierea unor bune practici care au dat roade în economia autohtonă. Lucrarea propune o metodologie de identificare a companiilor de succes, pe baza unor criterii de desfășurare sănătoasă a activității unei firme, inclusiv prin evidențierea importanței educației financiare și a nivelului de pregătire a conducerii executive la succesul companiilor. Studiul poate fi accesat în seria de publicații ocazionale BNR, <i>Caietul de studii Nr. 61</i>, publicat în luna martie 2024. A fost inițiat un demers pentru implementarea de instrumente bazate pe tehnologie de ultimă generație, respectiv o aplicație conversațională – <i>chatbot</i> - bazată pe inteligență artificială, cu scop educațional, menită a veni în sprijinul populației și firmelor cu răspunsuri la întrebări pe teme de fraude financiare și stabilitate financiară. Reprezentanți ai BNR au participat la podcast-uri pe teme de educație financiară: • De ce bat pasul pe loc majoritatea IMM-urilor? Trei motive, cu Florian Neagu, director în BNR (https://www.youtube.com/watch?v=JFKPt1lBaD0) – Podcast „C de la Cunoaștere” cu Lucian Mîndruță, difuzat pe rețele de socializare (Facebook) și platforme de video streaming (Youtube). • Despre economie, pe înțelesul tuturor. Învăț de la BNR și ARB noțiunile de bază! cu Matei Kubinski, director adjunct în BNR – Podcast „Acasă la Măruță”, difuzat pe rețele de socializare (Instagram, TikTok) și platforme de video streaming (Youtube, https://www.youtube.com/watch?v=Dydlh1dI-Rc). - Sub-recomandarea II.6 și II.7. Banca Națională a României împreună cu Academia de Studii Economice din București au demarat un Protocol de colaborare care prevede și organizarea în parteneriat, începând cu anul universitar 2022/2023, a unui program de masterat cu specializare în activitatea băncilor centrale și a instituțiilor financiare, similar programelor implementate la nivel european de alte bănci centrale. Măsura s-a materializat în transformarea programului de masterat BANCAS și recroirea curriculei acestuia pentru a servi drept instrument de perfecționare profesională pentru specialiști din banca centrală și din departamentele instituțiilor de credit care se află în strânsă legătură cu activitatea băncii centrale (trezorerie, creditare, managementul riscurilor, reglementare etc.). Programul de masterat își propune, prin masteranzii astfel formați, să conducă și la creșterea intermedierei financiare prin îmbunătățirea gradului de pregătire profesională a salariaților din sistemul financiar. Scopul programului de masterat este de a pregăti personal calificat pentru (i) direcțiile de specialitate din cadrul BNR care înregistrează deficit structural de personal (stabilitate financiară, supraveghere, reglementare, rezoluție, operațiuni de piață etc.), (ii) departamentele
--	--	---

		din cadrul instituțiilor de credit și din cadrul firmelor de consultanță care se află în dialog strâns cu respectivele direcții din banca centrală (trezorerie, managementul lichidității și al finanțării, managementul riscului, conformitate etc.) și pentru (iii) alte instituții financiare cheie în dezvoltarea unui sistem modern. Începând cu anul universitar 2024-2025, acest program are și aprobarea oficială din partea Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS), programul de masterat redenumindu-se ” Bănci centrale și Instituții financiare – BANCAS”. În plus, prin participarea reprezentanților băncilor și IFN la workshop-urile dedicate firmelor din cadrul proiectului „Antreprenoriat de TOP”, a fost posibil un schimb de informații bilateral, personalul din bănci și IFN putând să conștientizeze particularitățile firmelor care aplică pentru credite. Sub-recomandarea III.8. În ceea ce privește implementarea sub-recomandării III.8 din <i>Recomandarea CNSM 3/2022 privind creșterea sustenabilă a intermedierei financiare</i> (pentru Nota CNSM privind stadiul de implementare), BNR a continuat pe parcursul anului 2023 demersurile cu privire la analiza asupra necesității/oportunității înființării unui instrument de monitorizare de tip „Regulatory Sandbox”^[1], pentru a permite testarea soluțiilor inovatoare dezvoltate de către entitățile de tip FinTech într-un mediu controlat și sub supravegherea Băncii Naționale a României, analiză desfășurată ca urmare a încheierii unui contract de colaborare între BNR și EFSE prin intermediul unei firmei de consultanță (KPMG). KPMG a derulat un amplu studiu de piață a ecosistemului FinTech din România pentru a decide asupra necesității și utilității implementării instrumentului „Regulatory Sandbox” la nivelul BNR. Studiul a examinat inclusiv contextul de reglementare necesar pentru crearea unui „Regulatory Sandbox” în România, prin raportare la cele mai bune practici din UE. De asemenea, au avut loc discuții cu alte autorități competente din SM (Ungaria, Italia, Lituania și Spania) cu scopul identificării unor soluții optime, mai accesibile într-o primă etapă. Menționăm că în momentul de față este așteptată contribuția cu privire la rezultatele studiului realizat de consultant și sunt depuse toate eforturile necesare în vederea finalizării demersurilor și înaintarea propunerii către conducerea executivă a BNR. <u>Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF)</u> <i>Recomandarea CNSM nr. R/3/2022 privind creșterea sustenabilă a intermedierei financiare</i> – prin care se recomandă o serie de acțiuni Guvernului, Băncii Naționale a României și Autorității de Supraveghere Financiară – este în curs de realizare, conform calendarului de lucru. Programele ASF necesare îndeplinirii obiectivelor CNSM (punctele 4, 5 și 7) sunt deja dezvoltate și se realizează pe baze stabile și continue, astfel încât recomandările care cuprind elemente de educație financiară sunt considerate îndeplinite de către ASF. Pentru îndeplinirea recomandărilor CNSM, ASF realizează programe de educație financiară naționale, alocând resurse proprii, cât și prin intermediul Fundației Institutul de Studii Financiare, organizație înființată de ASF și aliniată la obiectivele sale strategice.
--	--	--

^[1] În conformitate cu Nota nr. XXVII/2/276/27.09.2021 *privind continuarea demersurilor pentru analiza posibilității de implementare de către BNR a unui instrument de tip „Regulatory Sandbox”.*

		Sub-recomandările II.4 și II.5. Programul ASF dedicat firmelor – IMMHub – a fost demarat în 2022. Programul are ca obiectiv crearea de hub-uri regionale care să pună la dispoziția antreprenorilor diferite noțiuni de piață financiară necesare dezvoltării afacerilor prin utilizarea de produse, servicii și instrumente financiare, precum și să creeze un suport informațional larg. Finanțarea prin piața de capital, utilizarea unor asigurări specifice afacerii, utilizarea unor asigurări sau a pensiilor private pentru îmbunătățirea eficienței angajaților și creșterea productivității muncii – sunt doar câteva exemple din temele abordate în cadrul IMMHub. Până în prezent au fost realizate întâlniri în 2 regiuni (Centru – Alba Iulia și București) și este în curs de realizare la această dată o întâlnire în Cluj-Napoca și o întâlnire în luna martie adresată antreprenorilor femei. Între întâlniri, hub-ul funcționează ca un mediu de comunicare la distanță între membrii săi, ASF transmițând participanților informații din piața financiară. La aceste hub-uri, alături de ASF, participă și ISF și mediul universitar local, care pot contribui la atingerea obiectivelor programului, precum și entități și instituții ale pieței financiare (BVB, UNSAR). Sub-recomandările II.4 și II.5. Un alt program al ASF de educație financiară este <i>Wellness Financiar</i>, acesta fiind adresat firmelor care pun la dispoziția salariaților seminare de educație financiară la locul de muncă. Aceste seminare sunt adresate personalizat personalului de execuție, personalului cu atribuții de consultanță pentru management (financiar-contabilitate ș.a.) sau managerilor. Programul se realizează efectiv din anul 2020 și până în prezent au participat la el mai multe companii și organizații profesionale, în total peste 46.850 de participanți, în anul 2023 fiind susținute un număr de 39 de sesiuni. Sub-recomandările II.4 și II.5. Platforma <i>studiifinanciare.ro</i> dezvoltată de ASF în 2022 este o resursă online de informare adresată profesioniștilor și managerilor, destinată conștientizării acestora cu privire la diferite aspecte financiare și la creșterea gradului de educație financiară și economică. Sub-recomandările II.7. În ceea ce privește educația tinerilor, programele ASF adresate acestui grup țintă și realizate începând cu 2015 îndeplinesc criteriile stabilite de Recomandarea CNSM (crearea unui cadru național de formare, implicarea specialiștilor și a mediului antreprenorial, formarea și implicarea cadrelor didactice, adresarea tematicilor diverse aferente educației financiare, economice și antreprenoriale). Sub-recomandările II.7. Peste 432.109 de copii și tineri din învățământul preuniversitar național, peste de 34.700 de tineri din mediul universitar, peste 8.200 de cadre didactice din învățământul preuniversitar și lectori voluntari din piețele financiare supravegheate de ASF – sunt doar câteva repere statistice ale programelor naționale ale ASF de educație financiară, programe derulate fie exclusiv de ASF, fie în parteneriat. Sub-recomandările II.7. Sunt realizate constant nu numai programe, dar și module personalizate ale acestora, care au ca scop păstrarea conținutului mereu în actualitate pentru tineri, urmărindu-se o abordare flexibilă și modernă. Academia de Investiții și Academia de Asigurări sunt 2 proiecte ale ASF și ISF, împreună cu organizații profesionale ale piețelor financiare, adresate studenților și masteranzilor și care au ca scop completarea cunoștințelor teoretice și practice în domeniu ale acestora. Organizarea pentru mediul universitar a unor seminare susținute de antreprenori de succes este, de asemenea, o astfel de componentă modulară a programelor ASF de educație financiară. Sub-recomandările II.7. În 2022 a avut loc un program de <i>internship</i> la ASF adresat studenților și masteranzilor, pentru a contribui la îmbunătățirea pregătirii teoretice și practice a viitorilor specialiști. De asemenea, programul ASF
--	--	--

		adresat mediului universitar conține un modul destinat sprijinirii cercetării. ASF, ISF și mari centre universitare participă la astfel de activități comune care să sprijine fundamentarea unor decizii strategice. Un exemplu este proiectul în desfășurare al organizării de focus-grupuri în diferite centre universitare, obiectivul fiind de observare a unor aspecte aferente sistemului financiar actual și fundamentare a unor decizii care să contribuie la stabilitatea acestuia. Totodată, prin intermediul ISF se derulează un amplu program de stagii de practică, dezvoltat de Institut care joacă rolul de coordonator al entităților reglementate și care participă la acest program național. O platformă unică a fost creată pentru a oferi tinerilor astfel de stagii. Sub-recomandările II.4 și II.5. În anul 2023 au fost realizate campanii de informare referitoare la diferite aspecte aferente calității de acționar, printre acestea numărându-se și campania tradițională a ASF și a Depozitarului Central care a oferit codul IBAN gratuit, în cadrul Global Money Week 2023 și a World Investor Week 2023. Două conferințe anuale internaționale au fost realizate de ASF și ISF adresate deopotrivă mediului financiar și mediului academic: Conferința Internațională ISF 2023 – Trenduri care definesc viitorul! Impactul ESG asupra piețelor financiare nebankare, ediția a IX-a și Conferința Europeană a Serviciilor Financiare ECFS 2023 – Reforme europene pentru sustenabilitate și tranziția verde în sectorul financiar, ediția a VII-a, în completarea cărora o serie de alte astfel de manifestări fiind oferite în vederea susținerilor demersurilor naționale în domeniul educației financiare. În contextul temei și celebrării WIW 2023 (World Investor Week), ASF a lansat o campanie de educație financiară digitală axată pe siguranța digitală (anti-fraudă). Astfel, o nouă secțiune a edutime.ro, site-ul ASF dedicat educației financiare, a devenit publică, conținând o serie de materiale multimedia, cu informații prezentate într-un limbaj comun, ușor de înțeles. Suplimentar, o serie de apariții media și social media au însoțit această campanie. Sub-recomandările II.7. Într-un parteneriat ASE-ISF, organizat ca specializare în cadrul programului MRACT se realizează TACT, un program de master de tehnici actuariale, care a avut până în prezent 14 serii organizate, cu 470 de participanți. Două conferințe anuale internaționale au fost realizate de ASF și ISF adresate deopotrivă mediului financiar și mediului academic: <i>Conferința Internațională ISF formare și certificare financiară</i> în România (în fiecare toamnă) și <i>Conferința Europeană a Serviciilor Financiare ECFS</i> (în primăvară), în completarea cărora o serie de alte astfel de manifestări fiind oferite în vederea susținerilor demersurilor naționale în domeniul educației financiare. Sub-recomandarea III.8. În ceea ce privește punctul 8 din cadrul Recomandării CNSM R/3/2022, în vederea monitorizării evoluției pachetului CE privind finanțele digitale și demararea măsurilor necesare pentru pregătirea transformării digitale a piețelor financiare nebankare, în acord cu măsurile stabilite la nivel european, în cadrul ASF a fost constituit un <i>Grup de lucru permanent privind Finanțele digitale</i>. Acesta derulează în prezent activități în vederea aplicării Regulamentului (UE) 858/2022 privind un regim-pilot pentru infrastructurile pieței bazate pe tehnologia registrelor distribuite, în vederea identificării soluțiilor necesare implementării în cele mai bune condiții a acestuia. Regulamentul UE 858/2022, recent adoptat, urmează să se aplice începând cu data 23 martie 2023. Acesta are drept obiectiv dezvoltarea piețelor secundare pentru instrumentele financiare tokenizate, promovarea adoptării tehnologiei registrelor distribuite (DLT) în sfera serviciilor de tranzacționare și post-tranzacționare. În același timp prin aplicarea acestui program pilot este generată oportunitatea de a acumula experiență cu privire la beneficiile, dar și provocările generate de utilizarea DLT de către participanții la piețe și de către autoritățile de reglementare în domeniu.
--	--	---

		Dintre activitățile derulate de grupul de lucru menționăm: i. demersuri în vederea modificării Legii nr. 126/2018 în vederea transunerii modificării Directivei 65/2014 efectuate prin Regulamentul (UE) 858/2022 (definiția instrumentelor financiare) și menționarea autorităților competente; Legea nr.181/2023 a fost aprobată și publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 582 din 27 iunie 2023,. În cadrul legii sunt cuprinse și prevederile ce vizează modificarea art. 3 alin. (1), pct. 34 din Legea nr. 126/2018, introducerea unei definiții a noțiunii „tehnologia registrelor distribuite” sau „DLT”, precum și precizarea autorităților competente în aplicarea Regulamentului (UE) 2022/858, acestea fiind determinate prin raportare la autoritățile competente desemnate pe Directiva 2014/65/UE și pe Regulamentul (UE) 2014/909 În vederea implementării prevederilor la art. 3 din Regulamentul UE 858/2022, a fost emis Regulamentul ASF nr. 10/2023, prin care se stabilesc, pentru instrumentele financiare și locurile de tranzacționare aflate în aria de competență a ASF, conform art. 2 din Legea nr. 126/2018 privind piețele de instrumente financiare, pragurile valorice pentru situațiile prevăzute la art. 3. ii. realizarea de analize în vederea stabilirii nivelurilor pentru pragurile valorice de tranzacționare a instrumentelor financiare bazate pe DLT la nivel național; Activitatea desfășurată în cadrul grupului de lucru regim pilot DLT/MiCA a stat la baza elaborării Regulamentului nr. 10 din 12 iulie 2023 privind stabilirea pragurilor în aplicarea art. 3 din Regulamentul (UE) nr. 858/2022 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind un regim-pilot pentru infrastructurile pieței bazate pe tehnologia registrelor distribuite, precum și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 600/2014 și (UE) nr. 909/2014 și a Directivei 2014/65/UE, precum și privind aplicarea Ghidului ESMA privind formulele, formatele și modelele standard pentru solicitarea aprobării de gestionare a unei infrastructuri a pieței bazate pe DLT. iii. organizarea de consultări interne cu privire la propunerile de aprobare privind acordarea permisiunilor și derogărilor, precum și a măsurilor compensatorii necesare pentru entitățile care doresc să se implice în infrastructura pieței bazată pe DLT; În vederea facilitării aprobării unor platforme/infrastructuri bazate pe tehnologia DLT, ASF a decis să aplice prevederile Ghidului ESMA privind formulele, formatele și modelele standard pentru solicitarea aprobării de gestionare a unei infrastructuri a pieței bazate pe DLT, prevăzut în anexa la Regulamentul ASF nr. 10/2023. iv. oferirea de suport entităților interesate, referitoare la respectarea cerințelor prevăzute de regulament; A fost elaborat și publicat pe site-ul ASF un material informativ cu privire la DLT la secțiunea FintechHub – Noutati. Au fost prezentate informații cu privire la Regulamentul privind regimul pilot DLT în cadrul evenimentului Banking 4.0 (mai 2023) cu participare internațională. Au fost formulate răspunsuri solicitanților din FinTech Hub cu referire la aplicarea Regulamentului DLT. v. pregătirea de materiale informative și organizarea de întâlniri cu entitățile de pe piața de capital posibil a fi interesate de constituirea infrastructurii bazate pe DLT (Bursa de Valori București, Depozitarul Central, Bursa Română de Mărfuri), în calitate de operatori de infrastructură a piețelor deja autorizați;
--	--	--

		In cadrul întâlnirilor cu reprezentanții BVB și DC în care au fost prezentate informații cu privire la regulamentul privind regimul pilot DLT, oportunități și posibili pași de urmat. În cadrul întâlnirii, au fost prezentate concluziile analizei interne cu privire la pragurile valorice aferente valorilor mobiliare bazate pe DLT care urmează a fi reglementate la nivel național. Inițierea întâlnirii a avut drept scop identificarea intențiilor BVB și DC cu privire la dezvoltarea de platforme bazate pe tehnologia DLT. vi. organizarea unor întâlniri cu asociațiile reprezentative pentru piața de capital în vederea prezentării regulamentului european. A fost organizată o întâlnire cu reprezentanții Asociației Române de Fintech în care a fost prezentat Regulamentul privind regimul pilot DLT și oportunitățile aduse de acesta. Totodată, au fost organizate discuții și cu reprezentanții conducerii BVB și ai Depozitarului Central, pentru prezentarea Regulamentului privind regimul pilot DLT și pentru a identifica intenția de implementare a soluțiilor inovatoare bazate pe DLT Sub-recomandarea III.9. Referitor la punctul 9 al Recomandării CNSM R/3/2022, având în vedere rolul semnificativ deținut de Bursa de Valori București (BVB) în realizarea procesului de listare în cadrul SMT, respectiv faptul că admiterea la tranzacționare a valorilor mobiliare în cadrul unui SMT se face în conformitate cu reglementările proprii ale operatorului care administrează respectivul SMT, aprobate de ASF, ASF a cooperat cu BVB pentru stabilirea unui plan în vederea ducerii la îndeplinire a celor două obiective prevăzute la pct. 9 din Recomandarea CNSM nr. R/3/2022, prin care: 1. s-a agreat ca BVB să analizeze posibilitatea simplificării procedurilor de listare, urmând să aibă loc discuții ulterioare cu ASF în legătură cu aspectele vizate; 2. reprezentanții BVB au precizat faptul că se lucrează la nivelul BVB la o astfel de platformă care în prezent se află în proces de testare în ceea ce privește prima fază a procesului de listare, respectiv cea legată de acordului de principiu al BVB. În cadrul întâlnirii s-a concluzionat și faptul că, în perioada următoare, BVB va transmite ASF o prezentare a respectivei platforme, urmând ca ulterior să se organizeze o întâlnire în vederea discutării aspectelor tehnice. În luna decembrie 2022, BVB a implementat măsuri care au dus la simplificarea procedurilor de listare a firmelor pe sistemul multilateral de tranzacționare administrat de BVB, această instituție explorând în continuare întregul proces de admitere la tranzacționare pentru a identifica și eventuale alte soluții de simplificare și mai mult a acestui proces. Astfel, referitor la simplificarea procedurilor de listare, în ultimii 2 ani, în mod special, și în contextul creșterii gradului de atractivitate și de interes al societăților antreprenoriale pentru finanțarea prin intermediul pieței de capital locale, Bursa de Valori București a manifestat o preocupare intensă pentru adoptarea unor măsuri de eficientizare a procesului de admitere la tranzacționare pe Sistemul Multilateral de Tranzacționare administrat (SMT). Introducerea de noi proceduri de admitere pe SMT, atât în faza emiterii acordului de principiu, cât și în cea a admiterii la tranzacționare, a avut ca scop final fluidizarea procesului în sine și a fluxului de documente necesare, introducerea de elemente de claritate pentru o mai bună înțelegere a procesului de către Emitent și Consultantul Autorizat. Totodată, măsurile adoptate au vizat și creșterea gradului de transparență și de protecție a investitorilor, standardizarea unor documente din proces, alinierea la situația de fapt a procesului de admitere cu privire la depunerea unor documente și introducerea unor termene exprese aferente fiecărei etape.
--	--	--

		Prin introducerea unui nou pachet de măsuri în ceea ce privește admiterea pe SMT, s-a avut în vedere și acordarea de facilități pentru emitenții existenți care solicită admiterea la tranzacționare a unui nou instrument financiar și care au deja încheiat un contract pentru activitățile de post listare de 12 luni cu un Consultant Autorizat, în sensul eliminării obligației de a încheia un contract similar, pe o perioadă de 12 luni, pentru un nou instrument financiar care va fi admis. Prevederile noilor proceduri de admitere au vizat atât emitentul, prin realizarea unui format standardizat al cererilor pentru fiecare etapă de admitere, o nouă structură de informații din cadrul Memorandumului, cât și investitorii, cu scopul creșterii transparenței și încrederii în piață, prin punerea la dispoziție a raportului de audit pentru cel puțin ultimul an de activitate al emitentului ce solicita admiterea la tranzacționare și a unui nou format de Memorandum într-o formă mai ușor de urmărit, care cuprinde informațiile necesare luării deciziei de a investi. În scopul creșterii protecției investitorilor, pentru atractivitatea emitenților de acțiuni, BVB a modificat Codul BVB-SMT, cumulând cele 2 cerințe de admitere, respectiv <i>free-float</i> de 10% și un număr de minim 30 acționari. În ceea ce privește utilizarea unei platforme electronice de către Consultantul Autorizat în solicitarea de listare, BVB a inițiat procesul de dezvoltare a unei astfel de aplicații. Într-o primă etapă, platforma va fi accesată de către Consultanții Autorizați, permițând astfel accesul mai facil și simplificând procedura de listare în relația BVB – Consultant Autorizat. Într-o primă etapă va fi asigurat accesul în platformă pentru ASF și Depozitarul Central în vederea facilitării vizualizării, descărcării și parcurgerii documentației necesare acestora. Ulterior se va evalua posibilitatea de a integra în aceeași platformă și fluxul de comunicare al Consultantului Autorizat cu cele două instituții, astfel încât întregul proces de listare să se desfășoare prin intermediul unei platforme unice. În etapa a doua de dezvoltare a platformei electronice, Bursa de Valori București urmează să implementeze un proces similar de simplificare a procesului de admitere și pe Piața Reglementată. Totodată, prin introducerea unei platforme electronice ce va fi accesată de către Consultanții Autorizați (entitate desemnată de BVB pentru a oferi servicii specifice emitenților în vederea admiterii la tranzacționare în Secțiunea Instrumente Financiare listate pe SMT) se are în vedere totodată permiterea accesului mai facil și simplificarea procedurii de listare în relația BVB – Consultant Autorizat. Referitor la pct. 9 din cadrul Recomandării CNSM nr. 3/2022, în data de 24 mai 2023 Guvernul României a aprobat <i>Hotărârea de Guvern nr. 506/2023 pentru aprobarea Strategiei naționale privind dezvoltarea pieței de capital din România pentru perioada 2023-2026</i> ce a fost conturată în jurul a nouă obiective generale care se împart în mai multe obiective specifice care au drept scop sprijinirea dezvoltării pieței de capital din România, astfel încât aceasta să ocupe un rol central în promovarea creșterii economice. Pentru implementarea fiecăruia dintre obiectivele cuprinse în cadrul Strategiei au fost desemnate în mod expres entități/instituții responsabile. În acest context, precizăm faptul că printre obiectivele Strategiei se numără și Obiectivul specific I. 6 ce acodează prevederile pct. 9 din cadrul Recomandării CNVM nr. 3/2022, respectiv: <i>Obiectiv specific I.6: Încurajarea listării companiilor pe SMT administrat de BVB, inclusiv prin:</i> • <i>simplificarea procedurilor de listare;</i>
--	--	--

		• <i>implementarea utilizării unei platforme electronice posibil de accesat de către emitent și autoritățile/instituțiile cu atribuții în aprobarea solicitării de listare pentru asigurarea celerității procesului</i> În contextul demersurilor realizate de A.S.F. pentru monitorizarea stadiului implementării Strategiei, în luna decembrie 2023, BVB a transmis către A.S.F. informații privind statusul cu privire la obiectivul specific mai sus amintit, respectiv: <i>„În ultimii 3 ani, BVB a realizat modificari importante asupra cadrului legal aferent procesului de listare pe SMT, în prezent au fost trimise către ASF în vederea aprobării un pachet mai amplu de modificari ale reglementarilor ce vizează admiterea în cadrul SMT. Aceste modificari vor impacta și cadrul legal intern. BVB a finalizat dezvoltarea platformei electronice dedicate admiterii la tranzactionare pentru a fi accesata de catre consultantii autorizati in vederea admiterii pe SMT</i> <i>Pasul urmator este de a organiza discutii punctuale si de a dezvolta un plan de implementare a utilizarii acestei platforme in vederea integrarii ASF si a Depozitarului Central in fluxurile aferente proceselor”.</i> De asemenea, precizăm faptul că, prin propunerile de modificări legislative, atât la nivelul legislației primare, cât și al celei secundare, aflate în curs la nivelul ASF-SIIF, se are în vedere acomodarea primului punct din cadrul Recomandării CNSM nr. 3/2022, respectiv <i>simplificarea procedurilor de listare.</i> Guvern <u>MF -Agenția Națională de Administrare Fiscală</u> <u>Sub-recomandarea III.10</u> Sub-recomandarea III.10.(i). Referitor la punctul 10 (i) din recomandare (Dezvoltarea infrastructurii necesare susținerii procesului de digitalizare a serviciilor financiare, inclusiv prin (i) facilitarea accesului integrat la bazele de date cu privire la clienți în vederea îmbunătățirii procesului de creditare, cât și pentru derularea acțiunilor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului), ANAF a aprobat <i>Ordinul nr. 146/2022 pentru aprobarea condițiilor de furnizare a informațiilor, modelului-cadru al protocolului de colaborare, procedurii privind schimbul de informații între ANAF și persoanele juridice de drept privat semnatare, precum și a modalităților de acces în sistemele informatice dedicate conform art.701 alin.(1) lit. b) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedura fiscală.</i> Astfel, principalele prevederi se referă la: ■ Persoanele juridice de drept privat (P.J.D.P.), care prin natura activității solicită frecvent informații de natură secretului fiscal despre clienții/partenerii lor, pot încheia un protocol privind schimbul de informații cu organul fiscal detinator al informației, dacă sunt îndeplinite cumulativ anumite condiții. ■ Prin sistemul informatic dedicat, ANAF poate transmite, pe bază de protocol semnat, următoarele informații: a) informații referitoare la natura, sursa și cuantumul veniturilor solicitantului persoană fizică, respectiv informații pentru perioada aferentă ultimilor 3 ani fiscali, inclusiv, acolo unde este posibil, informațiile aferente perioadei cuprinse între ultimul an fiscal încheiat și data solicitării acestora;
--	--	---

		b) informații referitoare la natura și cuantumul veniturilor solicitantului persoană juridică, respectiv informații din situațiile financiare pentru perioada aferentă ultimilor trei ani fiscali, inclusiv, acolo unde este posibil, informațiile aferente perioadei cuprinse între ultimul an fiscal încheiat și data solicitării acestora; c) certificatul de atestare fiscală pentru persoane juridice; d) informații privind existența pe numele solicitantului a unui cont curent declarat deschis la altă instituție de credit din România la data solicitării, pentru PJDP care oferă servicii din sfera de aplicare a Legii nr. 258/2017 privind comparabilitatea comisioanelor aferente conturilor de plăți, schimbarea conturilor de plăți și accesul la conturile de plăți cu servicii de bază. ■ Administrarea sistemului informatic dedicat se realizează de către ANAF, prin Centrul Național pentru Informații Financiare conform competențelor stabilite. La data intrării în vigoare a ordinului mai sus menționat, au fost abrogate prevederile O.P.A.N.A.F. nr.3.731/2016 care stabileau modul de colaborare în vederea schimbului de informații cu instituțiile financiare nebankare. <u>Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului (MEDAT)</u> <u>Direcția Politici Industriale și Finanțări pentru Industrie (DPIFI)</u> <u>Sub-recomandarea I.3.i) – realizat</u> Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului sprijină prin schema de ajutor de <i>minimis</i> pentru implementarea Programului de creștere a competitivității produselor industriale, dezvoltarea durabilă a întreprinderilor din industria prelucrătoare. Scopul schemei este de a crește competitivitatea produselor industriale realizate de întreprinderile din România, în conformitate cu principiile dezvoltării durabile și reducerea decalajelor comparativ cu celelalte țări din Uniunea Europeană. La MEDAT - Direcției Politici Industriale și Finanțări pentru Industrie, în perioada 14 noiembrie 2022 – 29 decembrie 2022 a fost instituită prima sesiune de depunere a cererilor de finanțare în baza schemei de ajutor de minimis „Sprijin acordat pentru implementarea Programului de creștere a competitivității produselor industriale”, aprobată prin Ordinul ministrului economiei nr.1294/16.09.2022, publicat în Monitorul Oficial al României nr.944/27.09.2022. În urma sesiunilor/apelurilor deschise, MEDAT a încheiat 18 contracte de finanțare cu IMM-urile din industrie, astfel schema de ajutor de minimis „Sprijin acordat pentru implementarea Programului de creștere a competitivității produselor industriale” aflându-se în etapa de finanțare a contractelor. <u>Sub-recomandarea I.3.ii)</u> Schemă de ajutor de stat instituită în baza Programului național pentru dezvoltarea producției interne de produse și materiale de construcții “CONSTRUCTPLUS”
--	--	---

Programul CONSTRUCTPLUS este gestionat de MEDAT, fiind un program multianual, respectiv pentru perioada 2023-2026.

A fost elaborat cu luarea în considerare a importanței deosebite a sectorului de construcții în realizarea proiectelor de investiții și în asigurarea unei creșteri economice sustenabile, sector care contribuie din ce în ce mai mult la crearea produsului intern brut.

Programul are ca obiectiv dezvoltarea regională și își propune reducerea deficitului comercial provenit din importul de materiale de construcții, stimularea investițiilor în județele mai puțin dezvoltate, creșterea producției interne de produse și materiale de construcții, prin acordarea de granturi pentru realizarea de investiții inițiale sau investiții inițiale pentru o nouă activitate economică în sectoarele care se regăsesc în **Anexa nr. 1 la O.U.G. nr. 68/2023** (actul normativ care reglementează schema de ajutor de stat), respectiv:

CAEN	Denumire
1623	Fabricarea altor elemente de dulgherie și tâmplărie, pentru construcții;
2223	Fabricarea articolelor din material plastic pentru construcții;
2312	Prelucrarea și fasonarea sticlei plate;
2331	Fabricarea plăcilor și dalelor din ceramică;
2332	Fabricarea cărămizilor, țiglelor și a altor produse pentru construcții, din argilă arsă;
2342	Fabricarea de obiecte sanitare din ceramică;
2351	Fabricarea cimentului;
2352	Fabricarea varului și ipsosului;
2361	Fabricarea produselor din beton pentru construcții;
2362	Fabricarea produselor din ipsos pentru construcții;
2363	Fabricarea betonului;
2364	Fabricarea mortarului;
2369	Fabricarea altor articole din beton, ciment și ipsos;
2370	Tăierea, fasonarea și finisarea pietrei;
2399	Fabricarea altor produse din minerale nemetale, n.c.a.;
2511	Fabricarea de construcții metalice și părți componente ale structurilor metalice;
2512	Fabricarea de uși și ferestre din metal;
2732	Fabricarea altor fire și cabluri electrice și electronice

Programul a fost instituit cu respectarea reglementărilor europene incidente, respectiv a Regulamentului (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea art. 107 și 108 din tratat, cu modificările și completările ulterioare.

		Suma alocată Programului este echivalentul în lei al sumei de 596 milioane euro. Beneficiarii sunt întreprinderile nou-înființate sau întreprinderi în activitate, atât IMM-uri cât și întreprinderi mari, înregistrate în scop fiscal în baza Legii societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Numărul estimat al acestora este de 30. La nivelul anului 2024 a fost derulată o sesiune de depunere a cererilor de acord pentru finanțare, în cadrul căreia au aplicat 90 de întreprinderi. <i>Lista întreprinderilor solicitante, ordonate descrescător pe baza punctajului obținut</i> aferente sesiunii 2024 este publicată pe site-ul instituției la Secțiunea Constructplus. Orice informații privind Programului Constructplus, inclusiv organizarea și derularea unor viitoare sesiuni vor fi publicate în timp util pe site-ul instituției. <u>Sub-recomandarea I.3.iii)</u> – Considerăm că această măsură este în sarcina APL-urilor. <u> Direcția Generală Antreprenoriat și Finanțări pentru IMM-uri</u> <u>Sub-recomandarea II.4.</u> În legătură cu sub-recomandarea II.4. al Recomandării CNSM nr. R/3/2022 privind creșterea sustenabilă a intermedierei financiare, reiterăm cele menționate anterior, și anume: Pentru a sprijini dezvoltarea IMM-urilor locale, precum și a inițiativelor private în diferite sectoare economice, MEAT implementează o serie de programe naționale cu finanțare de la bugetul de stat pe parcursul anului 2024. 1) Programul Start-up Nation România vizează stimularea înființării și dezvoltării IMM-urilor și îmbunătățirea performanțelor economice ale acestora. 2) Programul național multianual pentru dezvoltarea culturii antreprenoriale în rândul femeilor manager din sectorul IMM vizează stimularea înființării și dezvoltării structurilor economice private înființate și conduse de către femei, îmbunătățirea performanțelor economice ale acestora. 3) Programul național multianual de microindustrializare Obiectivul acestei scheme de minimis îl constituie susținerea investițiilor în sectoarele economice prioritare, creșterea volumului de activitate și a competitivității IMM din aceste sectoare, promovarea producției interne și a conceptului “Fabricat în România”. 4) Programul de dezvoltare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață vizează sprijinirea operatorilor economici, societăților și societăților cooperative, prin creșterea nivelului de competitivitate, crearea și menținerea locurilor de muncă, digitalizarea companiilor românești din sectoarele de servicii și comerț, precum și creșterea capacităților de promovare și comerț on-line. 5) Programul național multianual pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului vizează stimularea dezvoltării meșteșugurilor și a micii industrii din România. 6) Programul pentru organizarea târgului întreprinderilor mici și mijlocii vizează organizarea Târgului pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii (TIMM), cu scopul promovării spiritului antreprenorial. 7) Programul național multianual de înființare și dezvoltare de incubatoare tehnologice și de afaceri vizează înființarea și dezvoltarea a 10 incubatoare de afaceri pentru studenți în parteneriat cu universități și autorități publice locale, care să găzduiască start-up-uri românești înființate de studenți în domeniile de pregătire ale universităților și care vor oferi întreprinderilor diverse servicii și facilități cu costuri reduse.
--	--	---

		8) Programul de accelerare a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii vizează consolidarea sectorului IMM din România, în special în sectorul productiv, prin asigurarea accesului la finanțare în vederea dezvoltării unei producții sustenabile și a creșterii ocupării forței de muncă. În legătură cu sub-recomandarea II.4. a <i>Recomandării CNSM nr. R/3/2022 privind creșterea sustenabilă a intermedierei financiare</i>, Direcția Generală Antreprenoriat și Finanțări pentru IMM-uri, menține punctul de vedere transmis anterior cu privire la programele naționale cu finanțare de la bugetul de stat. Sub-recomandarea II.5. În legătură cu sub-recomandarea II.5. a <i>Recomandării CNSM nr. R/3/2022 privind creșterea sustenabilă a intermedierei financiare</i>, menționăm următoarele: Programul “ROMÂNIA HUB – România, țara tinerilor întreprinzători” constituie una dintre acțiunile prevăzute în cadrul “Strategiei guvernamentale pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii și îmbunătățirea mediului de afaceri din România – Orizont 2020”. Programul vizează încurajarea și stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, fiind implementat de către Ministerul Antreprenoriatului și Turismului în perioada 2014-2020. ROMÂNIA HUB a fost un program integrat de pregătire, care a oferit studenților, întreprinzătorilor și potențialilor întreprinzători, informare, sprijin, asistență tehnică și consiliere, precum și un cadru instituțional pentru dezvoltarea capacităților antreprenoriale și creșterea competitivității pe piața locală și internațională a întreprinderilor mici și mijlocii. <u>Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR)</u> Sub-recomandarea II.5. În anul 2024 MADR a organizat un număr de 16 conferințe și numeroase seminarii, ateliere de lucru și reuniuni ale experților și grupuri de antreprenori (peste 1000 de participanți) pentru informarea mediului antreprenorial din agricultură, industria alimentară și autoritățile locale privind facilitățile de finanțare prevăzute în Planul Strategic PAC 2023-2027. <u>Ministerul Educației (Med)</u> Sub-recomandarea II.5. Strategia Națională de Educație Financiară (SNEF) a fost elaborată în cadrul unui Protocol de colaborare între Ministerul Educației, Ministerul Finanțelor, Banca Națională a României, Autoritatea de Supraveghere Financiară, Asociația Română a Băncilor, la care s-a alăturat în 2024 și Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, în
--	--	--

		vederea realizării unor activități comune în domeniul educației financiare. Partenerii realizează activități comune în domeniul educației financiare pentru grupuri țintă precum copiii și tinerii, populația adultă și operatorii economici, precum și schimburi de experiență privind inițiativele existente ale partenerilor în domeniul educației financiare. Pentru susținerea implementării Strategiei Naționale de Educație Financiară partenerii au creat, de asemenea, o Cartă albă care conține lista tuturor actorilor angrenați în activități / proiecte din domeniul educației financiare (https://edu-fin.ro/cartea-alba/). În procesul de elaborare, SNEF a beneficiat și de sprijinul OECD, finalizarea strategiei reprezentând o condiție a alinierii României la prevederile unui instrument juridic OCDE: [OECD/LEGAL/0461] Recommendation of the Council on Financial Literacy. Strategia a fost elaborată de Ministerul Educației, Ministerul Finanțelor, Banca Națională a României (BNR), Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF), Asociația Română a Băncilor (ARB) și Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (ANPC), cu implicarea altor părți interesate, atât din mediul public, cât și cel privat, ca urmare a procedurii de consultare publică. Strategia a fost aprobată prin HG nr.378/2024 și lansată în cadrul seriei de manifestări și programe dedicate educației financiare în România cu ocazia Zilei Educației financiare, 11 aprilie 2024. Strategia Națională de Educație Financiară (SNEF) 2024 – 2030 conturează viziunea României privind educația financiară pentru următorii ani și conține exemple de acțiuni specifice care vor fi întreprinse până în 2030. Direcțiile de acțiune pentru copii și tineri până în 25 de ani sunt următoarele: • Dezvoltarea și introducerea elementelor de educație financiară în curriculumul național la toate nivelurile de învățământ; • Realizarea de acțiuni de educație financiară complementare adresate învățământului preuniversitar și universitar; • Introducerea educației financiare în universități; • Promovarea unor comportamente financiare responsabile în rândul copiilor și tinerilor prin intermediul mass-media; • Implementarea unor programe de educație financiară destinate cadrelor didactice din învățământul preuniversitar și universitar; • Implementarea unui program național de conștientizare, consiliere și sprijin pentru părinți în vederea educării din perspectivă financiară a copiilor. Obiectivele majore ale SNEF: • Creșterea gradului de educație financiară prin formarea de competențe în domeniul educației financiare în rândul copiilor și tinerilor și pregătirea lor pentru a deveni consumatori informați de produse, instrumente și servicii financiare; • Îmbunătățirea cunoștințelor și a abilităților populației adulte de a planifica finanțele proprii, de a economisi, de a fi consumatori informați privind utilizarea corespunzătoare a serviciilor și produselor financiare și de a-și îndeplini obligațiile fiscale; • Creșterea accesului operatorilor economici la noțiuni și informații financiare în scopul întăririi disciplinei financiare a acestora.
--	--	--

		Pentru implementarea la scară națională a SNEF, cadrul necesar a fost fixat de Ministerul Educației, în calitate de instituție responsabilă a sistemului educațional formal și de Ministerul Finanțelor, în calitate de instituție responsabilă în domeniul fiscal, specific adulților și operatorilor economici. BNR, ASF, ARB și ANPC, în calitate de parteneri în cadrul Protocolului Național pentru Educație Financiară, sprijină implementarea SNEF prin organizarea de acțiuni, evenimente, programe și campanii de educație financiară, conform atribuțiilor legale specifice. Extinderea listei de părți interesate de implementarea SNEF se realizează prin eforturile tuturor partenerilor, fiind atrase entități publice și private care au atribuții sau o activitate specifică domeniului sau sunt interesate de a participa la acest proces. Comitetul pentru educație economică și financiară, constituit din reprezentanți ai autorităților și instituțiilor partenere, asigură coordonarea unitară și eficientă a procesului de educație economică și financiară a grupurilor-țintă vizate de strategie. Activitatea de monitorizare va consta în colectarea de date despre stadiul implementării, analiza acestora și raportarea privind progresele intermediare și evoluția indicatorilor. La sfârșitul fiecărui an de implementare, Comitetul pentru educație economică și financiară va întocmi un raport comun de monitorizare a activităților derulate. Raportul anual centralizat, elaborat și asumat de toți partenerii, va fi publicat în al doilea trimestru al anului următor pentru anul precedent. O primă evaluare de etapă a implementării Strategiei se va desfășura la sfârșitul anului 2026 și un prim raport de evaluare centralizat va fi făcut public în al doilea trimestru al anului 2027. Raportul final de evaluare va fi publicat în anul 2031 și va reliefa stadiul atingerii indicatorilor asumați în cadrul parteneriatului strategic public-privat. Din perspectivă curriculară, elemente ale educației financiare, sunt prezente, prin teme explicite sau prin teme integrate, în special, în cadrul noului curriculum pentru gimnaziu, prin disciplina Educație socială - Educație economico-financiară, la (clasa a VIII-a), precum și în cadrul disciplinelor socio-umane, deja existente, de la nivelul ciclului liceal: Educație antreprenorială (clasa a X-a), Economie (clasa a XI-a), Economie aplicată (numai la filiera tehnologică, la clasa a XII-a) ca discipline de trunchi comun/obligatorii. Toate cele 3 discipline (Educație antreprenorială, Economie, Economie aplicată) se regăsesc, ca discipline obligatorii în planurile-cadru de la nivelul ciclului liceal, care sunt încă sunt în vigoare. Aceste discipline beneficiază de programe școlare, aprobate prin ordin de ministru și de manuale alternative asigurate gratuit Studierea în școală a disciplinei opționale Educație Financiară a adus beneficii importante, atât prin faptul că a explicat pe înțelesul copiilor o serie de concepte referitoare la bani, cât și prin aceea că este interdisciplinară – îmbinând elemente din alte discipline. Obiectivul urmărit este formarea unui comportament rațional în relație cu banii, prin antrenarea copiilor în activități ce stimulează gândirea logico-creativă. Inițiatorii proiectului au în vedere însușirea de către copii a unor cunoștințe de bază despre economisire, împrumut, investiții și alte concepte, iar implicarea cadrelor didactice și părinților în acest demers este considerată drept crucială. Menționăm, cu titlu de exemplu, “Olimpiada Micilor Bancheri”, aflată la cea de a IX a Ediție, organizată de Asociația pentru Promovarea Performanței în Educație (APPE) împreună cu Școala Gimnazială “Dan Barbilian” din Galați. Alt exemplu, European Money Quiz este o competiție europeană care s-a desfășurat în cadrul Global Money Week și European Money Week, în luna martie 2024, acestea fiind programe internaționale de conștientizare privind creșterea nivelului de educație financiară și digitală. În urma celor trei sesiuni organizate anul acesta în cadrul concursului național European Money Quiz, locul
--	--	--

		I a fost câștigat de elevi din București, respectiv de la Colegiul Național Spiru Haret București, Școala Gimnazială „Nicolae Labiș” București și de la Școala nr. 41 București. Alte exemple de colaborări public-private în acest sens derulate în 2024 și anterior sunt disponibile la https://edu-fin.ro/activitati-implementate/. Planurile de învățământ ale programelor de studii universitare de licență conțin discipline care asigură competențe de natură economico-financiară. La nivel național numărul programelor de studii care sunt dedicate educației financiare se organizează după cum urmează: - La nivel de studii universitare de licență sunt 401 de programe de studii dedicate acestor domenii în cadrul a 57 de instituții de învățământ superior (din care 33 de instituții de stat cu 311 programe și 24 de instituții particulare cu 90 programe); - La nivel de studii universitare de master sunt 414 programe de studii dedicate acestor domenii în cadrul a 54 de instituții de învățământ superior (din care 33 de instituții de stat cu 346 programe și 21 de instituții particulare cu 68 programe). Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 prevede realizarea unui sistem integrat de management al școlarității, ca un ansamblu de resurse informatice, de comunicații și de securitate cibernetică, bazat pe tehnologia "cloud computing", interconectat la nivel de servicii cu "clouduri" publice și/sau private. Curriculumul național pentru învățământul primar, gimnazial și liceal se axează pe competențele-cheie promovate la nivel european, care determină profilul de formare a elevului, printre care se regăsește competența digitală, inclusiv de siguranță pe internet și securitate cibernetică. Planurile-cadru de învățământ și programele școlare abordează și tema - securitate cibernetică. <u>Ministerul Investițiilor și Proiectelor europene (MIPE)</u> Sub-recomandarea I.1 <i>COMPONENTA 9 PNRR referitoare la SPRIJINIREA AFACERILOR, CERCETARE, DEZVOLTARE ȘI INOVAȚIE - Investiția 2. Cu un buget alocat de 1,25 MEURO se referă la Instrumente financiare pentru sectorul privat, se concentrează pe sprijinirea afacerilor, cercetarea, dezvoltarea și inovația,. Cele 5 instrumente</i> • Subinvestiția 1. Garanția de portofoliu pentru reziliență - sprijinirea IMM-urilor și a sectorului privat în general, pentru a le oferi mijloace financiare care să le permită să își îmbunătățească reziliența în fața crizelor economice și a schimbărilor externe – implementată de FEI • Subinvestiția 2. Garanția de portofoliu pentru acțiune climatică - finanțarea IMM-urilor cu până la 500 de angajați prin capital de lucru, linii de credit, împrumuturi de investiții, sau leasing, care vizează investiții și finanțare pentru îmbunătățiri ale eficienței energetice în întreprinderi și în sectorul rezidențial și al clădirilor – implementată de FEI • Subinvestiția 3. Fondul de fonduri de capital de risc pentru redresare - sprijin sub formă de capitaluri proprii IMM-urilor, întreprinderilor cu capitalizare medie, inclusiv întreprinderilor nou-înființate, întreprinderilor aflate în stadii incipiente și avansate de dezvoltare – implementată de FEI + Comitet de investiții la nivel național
--	--	--

		• Subinvestiția 4. Fond de fonduri pentru digitalizare, acțiune climatică și alte domenii de interes - sprijină dezvoltarea unui portofoliu de fonduri care să investească în diverse sectoare strategice precum digitalizarea, acțiunea climatică prin investiții – implementată de BEI + Comitet de investiții la nivel național • Subinvestiția 5. Garanții de portofoliu - Instrument financiar pentru investiții în eficiență energetică în sectorul rezidențial și al clădirilor – implementată de BERD INVESTIȚIILE 2.1, 2.2 ȘI 2.5, cu o alocare totală de 550 milioane euro din PNRR sunt implementate prin constituirea COMPARTIMENTULUI PENTRU ROMÂNIA în cadrul garanției InvestEU din programul InvestEU. Garanția se utilizează pentru a susține fonduri private și publice substanțiale pentru acoperirea riscurilor pentru diverse tipuri de finanțare (împrumuturi, garanții, instrumente de pe piața de capital sau alte forme de creditare) sau investiții de capital sau cvasicapital furnizate direct sau indirect prin intermediari financiari. Intermediarii financiari intermediază între furnizorii de capital și participanții la piață cu cerințe de capital, preiau din riscurile asociate și co-investesc propriile resurse. InvestEU oferă sprijin consultativ pentru identificarea, pregătirea, dezvoltarea, structurarea, achiziționarea și punerea în aplicare a proiectelor de investiții și pentru consolidarea capacității promotorilor de proiecte și a intermediarilor financiari de a pune în aplicare operațiuni de finanțare și de investiții. Intermediarii financiari eligibili indicativi reprezintă orice entitate (inclusiv instituții financiare, de garantare sau de credit) autorizată în mod corespunzător să efectueze finanțări și/sau să emită garanții în beneficiul destinatarilor finali în conformitate cu legislația aplicabilă și care operează în România. Sub-investițiile implementate prin InvestEU nu se supun regulilor de ajutor de stat în condițiile respectării principiului DNSH, respectiv a cerințelor de la nivelul Compartimentul UE. Astfel, pentru sub-investițiile implementate prin Invest-EU nu există <i>un transfer semnificativ al riscului pentru intermediarii financiari, statul membru asigurând și garanția back-to-back.</i> Acest transfer de risc ar putea fi considerat, în cazul sub-investiției 2.3 și 2.4, întrucât nu sunt oferite garanții de către statul membru sau orice alt sprijin intermediarilor financiari, FEI și BEI. Investițiile din resurse proprii ale intermediarilor financiari pe propriul risc sunt considerate finanțări private în temeiul normelor privind ajutoarele de stat și nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Sub-recomandarea I.1 și I.2 Pct.2 prin alin.(2), art.18 din <i>OUG nr.133/2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021 – 2027 alocate României din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european Plus, Fondul pentru o tranziție justă</i> este creată posibilitatea ca instituțiile financiare nebankare să fie implicate în implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene. De asemenea, există posibilitatea ca, după caz, pentru proiectele finanțate prin instrumente financiare, instituțiile financiare nebankare să fie selectate prin aplicarea unor proceduri transparente și nediscriminatorii ca intermediari financiari. Astfel, spre exemplu, din perspectiva instituțiilor financiare nebankare, pentru Programul Educație și Ocupare 2021-2027, în data de 29 iulie 2024, a fost semnat cu FNCGIMM Acordul de finanțare unic pentru executarea instrumentului financiar combinat cu sprijin sub forma de grant într-o operațiune unică privind instrumentul financiar finanțat din acest program destinat întreprinderilor sociale. De asemenea, pentru Sud-Vest Oltenia a fost semnat cu FNCGIMM, în data de 26
--	--	--

		noiembrie 2024, Acordul de finanțare unic pentru acest program destinat întreprinderilor mici și mijlocii din regiunea Sud-Vest Oltenia. Privind instrumentele financiare, menționăm că MIPE realizează coordonarea metodologică a Instrumentelor Financiare (IF) din cadrul Politicii de Coeziune 2021-2027. Alocarea totală aferentă IF este de aprox. 1,49 miliarde euro, din care 1,24 miliarde euro UE și 0,24 miliarde co-finanțarea națională. Ca formă de sprijin, sunt utilizate IF de tip <i>equity</i> sau <i>quasi-equity</i>, împrumut, garanție, grant în combinație cu IF. Programele vizate sunt Programele Regionale (PR) – București-Ilfov, Nord-Vest, Sud-Vest Oltenia, Vest, Centru, Nord-Est, Sud Muntenia, Sud-Est, Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare, Programul Educație și Ocupare, Programul Dezvoltare Durabilă și Programul Tranziție Justă. IF sunt concepute pentru a acoperi nevoile specifice ale diferitelor sectoare și pentru a contribui la atingerea obiectivelor programelor privind, printre altele, creșterea competitivității întreprinderilor, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea calității vieții în comunități, prin îmbunătățirea capacităților tehnice și industriale a microîntreprinderilor și IMM, dezvoltarea de infrastructură de turism și agrement, îmbunătățirea eficienței energetice, respectiv înființarea entităților de economie socială. Implementarea IF, respectiv transferul fondurilor disponibile către beneficiarii finali ai finanțărilor, se realizează prin intermediari financiari, respectiv o instituție de credit, o instituție financiară sau un alt intermediar financiar, public sau privat, selectat de partenerul ales pentru implementarea IF, respectiv direct de către AM prin achiziție publică, în conformitate cu procedurile stabilite pentru punerea în aplicare a IF. Pentru maximizarea efectului de levier prin atragerea de cofinanțare pot fi luate măsuri pentru mobilizarea contribuției private, în principal la nivelul intermediarilor financiari. Funcțiile de intermediari financiari pot fi încredințate, de regulă, următoarelor tipuri de entități: • instituții de credit; • instituții financiare; • fonduri de investiții sau administratori ai unor astfel de fonduri; • alte instituții autorizate să desfășoare activități de creditare în zonele vizate de sprijin. Sub-recomandarea II.5 și I.3 Pct.3 Programele aferente Politicii de Coeziune 2021 – 2027 au ca scop dezvoltarea unei României mai competitive. Astfel, Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare, Programul Educație și Ocupare, Programul Tranziție Justă și cele 8 Programe Regionale (câte unul pentru fiecare din cele 8 regiuni de dezvoltare ale României) sprijină mediul de afaceri, prin granturi și instrumente financiare, să extindă capacitățile de producție, să acceseze noi modele de afaceri și să dezvolte antreprenoriatul prin înființarea de noi afaceri. Totodată, sunt sprijinite infrastructurile suport pentru afaceri, de tipul incubatoare, acceleratoare, hub-uri, parcuri industriale, științifice și tehnologice, spații de co-working (colaborare), care să faciliteze dezvoltarea de servicii noi, inovatoare. <u>Centrul de Soluționare Alternativă a Litigiilor în domeniul Bancar (CSALB)</u> Sub-recomandarea III.11. Stadiul implementării recomandării CNSM: nerealizat Guvernul nu a solicitat, până în acest moment, opinia CSALB în scopul implementării acestei recomandări. Centrul de Soluționare Alternativă a Litigiilor în domeniul Bancar (CSALB/Centrul) nu are inițiativă legislativă pentru a putea declanșa modificarea legislativă necesară (i.e. a prevederilor relevante din cuprinsul OG nr.38/2015
--	--	--

		privind soluționarea alternativă a litigiilor dintre consumatori și comercianți/Ordonanța), astfel încât sub-recomandarea nr.11 să fie transpusă în practică/realitate. În prezent, competența CSALB este reglementată după cum urmează: i. în raport cu consumatorii/persoanele fizice este instituită o competență generală, potrivit prevederilor mai multor articole din Ordonanță: e.g. art. 2 (Domeniul de aplicare) alin. (1); art. 21 (Centrul de soluționare alternativă a litigiilor în domeniul bancar) alin. (1) și (2); art. 24 (Soluționarea litigiilor) alin. (1) etc. ii. în raport cu persoanele juridice/companiile este instituită o competență restrânsă/limitată, urmare a transpunerii în România a Directivei revizuite privind Serviciile de Plată/PSD2, prin: ➤ <i>Legea nr.209/2019 privind serviciile de plată și pentru modificarea unor acte normative</i>: Titlul V Capitolul I <i>Competențe în legătură cu prevederile titlurilor III și IV</i>, art. 222 alin. (4) și ➤ <i>Legea nr. 210/2019 privind activitatea de emitere de monedă electronică</i>: Secțiunea a 3-a <i>Competență, sesizare și control</i> art. 108. În esență: ➤ ambele legi fac referire la CSALB (direct în Legea nr. 209/2019 și indirect în Legea nr. 210/2019, prin raportare la dispozițiile relevante din Legea nr. 209/2019); ➤ ambele extind competența CSALB și în raport cu o nouă categorie de subiecți, utilizatorii persoane juridice care accesează serviciile reglementate de cele două legi; ➤ consecutiv precizărilor anterioare, CSALB a organizat fluxuri procedurale/operationale și pentru această categorie de potențiali clienți, anume persoanele juridice care accesează serviciile reglementate de Legea nr. 209/2019 și Legea nr. 210/2019. CSALB a inițiat un proces în contencios administrativ după ce a primit, în 31 mai 2018, refuzul Ministerului Economiei de a fi înregistrat pe lista entităților SAL, conform deciziei nr. 2377/D.A. emisă de ministrul de atunci, Dănuț Andrușcă. Deoarece refuzul de a rezolva solicitarea legitimă a CSALB era întemeiat pe motivul lipsei reprezentantului asociațiilor de consumatori din structura Colegiului de coordonare, motiv care nu putea fi imputat Centrului, acesta neavând nicio atribuție legală în sensul desemnării/nominalizării reprezentanților de către entitățile care constituie Colegiul de coordonare, această decizie a ministrului a fost atacată în contencios administrativ de către CSALB; Centrul nu și-a dorit sub nicio formă să rezolve această situație printr-un litigiu, dar nu i s-a lăsat nicio alternativă de rezolvare amiabilă a repetatelor solicitări. CSALB a solicitat instanței deschiderea listei entităților SAL, înscrierea sa pe această listă și notificarea acesteia către Comisia Europeană, pentru a facilita înregistrarea CSALB în rețeaua FIN-NET. Este important de menționat că CSALB nu a cerut recunoașterea calității de entitate SAL, deoarece aceasta este deja prevăzută prin OG nr. 38/2015. Pe parcursul procesului, au intervenit în favoarea Ministerului Economiei două entități: InfoCons, în mai 2019, și ANPC, în octombrie 2020, chiar dacă ANPC avea deja un reprezentant în Colegiul de coordonare, situația menținându-se până în data de 19 ianuarie 2024, când această autoritate și-a retras în mod nejustificat reprezentantul din Colegiu. În perioada derulării procesului, după 29 decembrie 2020, Ministerul Economiei a fost reorganizat, iar atribuțiile de autoritate competentă în domeniul soluționării alternative a litigiilor au fost preluate de Ministerul Energiei, conform modificărilor aduse prin OUG nr. 212/2020. Astfel, Ministerul Energiei a devenit ”autoritate competentă care îndeplinește funcțiile prevăzute la art. 18 și 31 din OG nr. 38/2015, precum și ca punct unic de contact cu Comisia Europeană”.
--	--	--

		Acțiunea a fost soluționată pe fond în data de 11.11.2022: au fost admise cererile de intervenție accesorie în favoarea Ministerului Economiei, înlocuit în proces cu Ministerul Energiei, iar cererea CSALB a fost respinsă ca neîntemeiată. În data de 17.10.2023, Curtea de Apel București – Secția a VIII Contencios Administrativ și Fiscal a comunicat Centrului SAL Bancar motivarea hotărârii de fond nr. 222/11.11.2022 (după un an de la soluționarea pe fond). Împotriva hotărârii de fond CSALB a formulat recurs în termenul legal, care a fost judecat de către Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția Contencios Administrativ și Fiscal la termenul din data de 26.11.2024 (pronunțarea a fost amânată pentru termenul din data de 10.12.2024). Prin Hotărârea nr. 5901/10.12.2024, ÎCCJ a respins ca nefondat recursul promovat de CSALB împotriva soluției de fond a Curții de Apel București. Se așteaptă motivarea acestei hotărâri de către ÎCCJ. Din cauză că un proces în contencios administrativ, care ar fi trebuit soluționat cu celeritate, a durat peste 6 ani, s-a creat un cadru propice pentru ca cei doi intervenienți în proces, Asociația InfoCons și ANPC, să dezinformeze publicul cu intenția vădită de a denigra CSALB, invitând în mod eronat consumatorii să se adreseze ANPC pentru soluționarea alternativă a litigiilor din domeniul financiar – bancar. Aceasta constituie o dezinformare publică, având în vedere dispozițiile exprese ale art. 22 alin. (2) din OG nr. 38/2015: <i>„Litigiile din domeniul bancar sunt soluționate exclusiv prin proceduri SAL de Centrul SAL”</i> (în alineatul precedent, se arată că <i>„Pentru domeniul bancar se înființează Centrul de soluționare alternativă a litigiilor din sistemul bancar, denumit în continuare Centrul SAL (...)”</i>). Ca urmare a acestei soluții date de către ÎCCJ, CSALB a adresat o scrisoare Ministerului Energiei (înregistrată sub nr. 400477/27.02.2025 la Minister), unde a prezentat detaliat modul în care s-a ajuns în situația actuală, din cauza imposibilității asociațiilor de consumatori de a-și desemna un singur reprezentant în structura Colegiului de coordonare al Centrului și, de asemenea, a făcut propuneri de modificări legislative în cuprinsul OG nr. 38/2015, care să conducă la deblocarea acestui proces de desemnare a reprezentantului precizat. CSALB continuă să își desfășoare activitatea de soluționare alternativă a litigiilor bancare și de promovare a acestui sistem de soluționare eficient și accesibil pentru consumatori, în conformitate cu prevederile legale aplicabile. Activitatea Centrului SAL Bancar continuă să fie guvernată de principiile transparenței și legalității, iar soluționarea alternativă nu va fi afectată până la găsirea unei soluții legislative adecvate. CSALB este pregătit să colaboreze în continuare cu autoritățile competente pentru a îmbunătăți atât cadrul legislativ, cât și mecanismele propriu-zise de soluționare alternativă a litigiilor. <u>Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor ANPC)</u> Sub-recomandarea III.11. Activitatea de Soluționare Alternativă a Litigiilor din România este supravegheată de Ministerul Energiei care este desemnat prin lege să îndeplinească calitatea de autoritate competentă în domeniul soluționării alternative a litigiilor, precum și ca punct unic de contact cu Comisia Europeană. Conform datelor afișate pe site-ul autorității competente, în momentul de față în România funcționează doar două entități SAL: Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor și Entitatea de Soluționare Alternativă a Litigiilor în Domeniul Financiar Nonbancar – SAL-FIN (https://energie.gov.ro/solutionarea-alternativa-a-litigiilor/).
--	--	---

		În data de 10 decembrie 2024, Înalta Curte de Casație și Justiție a decis respingerea recursului declarat de Centrul de Soluționare Alternativă a Litigiilor în domeniul Bancar împotriva sentinței civile nr. 222/2022 din 11 noiembrie 2022 a Curții de Apel București, Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, ca nefondat, context în care CSALB a pierdut posibilitatea înscrierii pe lista entităților de soluționare alternativă a litigiilor. Ulterior, ANPC a făcut precizări în sensul în care, până la clarificarea situației privind funcționalitatea CSALB ca entitate SAL, consumatorii care întâmpină dificultăți în relația cu operatorii economici financiar-bancari se pot adresa Direcției de Soluționare Alternativă a Litigiilor din cadrul ANPC, printr-o reclamație pe platforma dedicată a acesteia. ANPC informează că modificarea O.G. 38/2015 trebuie să aibă în vedere armonizarea cu Directiva 2013/11/UE aflată în prezent în proces de actualizare și adăugire, operarea acestei actualizări fiind un efort comun și susținut al statelor membre ale Uniunii Europene. În ceea ce privește modificarea O.G.38/2015, ANPC informează că Ordonanța este în procedura parlamentară sub nr.PLx.781/2015, iar eventualele sugestii de armonizare a acesteia cu domeniul pot fi depuse, în condițiile respectării cerințelor Directivei 2013/11/UE. <u>Ministerul Energiei</u> Sub-recomandarea III.11. În conformitate cu art.2 alin.(2) lit.a) din H.G nr.316/2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Energiei, ministerul exercită calitatea de autoritate competentă și punct unic de contact cu Comisia Europeană în domeniul soluționării alternative a litigiilor, prin art. 3 alin. (1) lit. i) și art.30 din Ordonanța Guvernului nr. 38/2015 privind soluționarea alternativă a litigiilor dintre consumatori și comercianți, cu modificările ulterioare. Atribuțiile ce decurg din calitatea de autoritate competentă și punct unic de contact constau în: • evaluează, în special pe baza informațiilor primite, dacă entitățile de soluționare a litigiilor care i-au fost notificate pot fi considerate drept entități SAL conform Ordonanței nr. 38/2015, cu modificările și completările ulterioare; • stabilește, o listă a tuturor entităților SAL care i-au fost notificate și care îndeplinesc condițiile legii; • notifică lista entităților SAL și a modificărilor acesteia către Comisia Europeană; • contactează entitatea SAL, indicând cerințele legale pe care aceasta nu le îndeplinește, solicitându-i să asigure de îndată respectarea acestora; • elimină entitatea SAL din listă atunci când nu îndeplinește cerințele și nu se conformează acestora, conform legii; • monitorizează schemele de formare stabilite de entitățile SAL; • transmite Comisiei Europene rapoarte privind evoluția și funcționarea entităților SAL. Cu respectarea art.3 lit.h) până la data prezentă, la autoritatea competentă au fost depuse trei solicitări de notificare drept entități SAL, respectiv: Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (ANPC), Entitatea de Soluționare Alternativă a Litigiilor în Domeniul Financiar Nonbancar – SAL-FIN și Centrul de Soluționare Alternativă a Litigiilor în Domeniul Bancar(CSALB).
--	--	---

		Urmare evaluării informațiilor depuse, au fost notificate ca entități SAL: ANPC și SAL-FIN. CSALB a acționat pe calea instanțelor de judecată <i>Nota de neîndeplinire a condițiilor de notificare ca entitate SAL</i>, iar prin Decizia nr.5901/2024 a fost respinsă ca nefondată acțiunea de către ICCJ, aceasta având caracter definitiv. În îndeplinirea rolului de autoritate competentă Ministerul Energiei susține orice demers întreprins de CSALB și încurajează asociațiile de consumatori, asociațiile profesionale de comercianți, patronate de a desemna un reprezentant/reprezentanți comuni într-un organism colegial, autoritatea competentă încurajează asociațiile de consumatori relevante pentru numirea de reprezentanți în colegiul coordonator al centrului bancar de soluționare a litigiilor sau al unei alte entități să încheie acorduri de cooperare în vederea numirii reprezentanților. În acest sens, indicăm <i>Ordinul Ministrului Energie nr.106/ 30.01.2024 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a sistemului de cooperare la nivel național și european între entitățile de soluționare alternativă a litigiilor (SAL) și autoritățile europene însărcinate cu punerea în aplicare a legislației privind protecția consumatorilor</i>, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.106/06.02.2024. În ceea ce privește recomandarea de modificarea a O.G nr.38/2015 prin <i>extinderea accesului companiilor la activitatea desfășurată de Centrul de Soluționare Alternativă a Litigiilor în Domeniul Bancar</i>, reiterăm că Ordonanța este în procedura parlamentară sub nr.PLx.781/2015, iar propunerile de modificare, extindere a domeniului pot fi depuse, în condițiile respectării cerințelor Directivei 2013/11/UE. Aspecte de avut în vedere cu privire la recomandare: <i>Ordonanța nr. 38/2015 privind soluționarea alternativă a litigiilor dintre consumatori și comercianți</i>, cu modificările și completările ulterioare, reprezintă transpunerea în legislația națională a Directivei nr. 2013/11/UE privind soluționarea alternativă a litigiilor în materie de consum și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2009/22/CE (Directiva privind SAL în materie de consum), iar prin Hotărârea nr. 9/2024 referitoare la propunerea de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2013/11/UE privind soluționarea alternativă a litigiilor în materie de consum, precum și a Directivelor (UE) 2015/2.302, (UE) 2019/2.161 și (UE) 2020/1.828 – COM (2023) 649, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 130 din 15 februarie 2024. În prezent, la nivel de state membre sub coordonarea Consiliului European se află în lucru/consultare modificarea Directivei 2013/11/UE privind soluționarea alternativă a litigiilor în materie de consum. <u>Secretariatul General al Guvernului (SGG)</u> Sub-recomandarea III.11. 1. În conformitate cu prevederile art. art. 1 alin. (1) din <i>Legea nr. 12/2017 privind supravegherea macroprudențială a sistemului financiar național</i>, cu modificările și completările ulterioare, Comitetul Național pentru Supravegherea Macroprudențială este structură de cooperare interinstituțională, fără personalitate juridică, din care fac parte reprezentanți ai Băncii Naționale a României, ai Autorității de Supraveghere Financiară și ai Guvernului. În ceea ce privește Guvernul, care este un organ colegial fără personalitate juridică, precizăm că trebuie identificate entitățile publice din sfera executivă, respectiv ministerele, alte organe de specialitate sau instituții publice, care gestionează domeniul ce face obiectul recomandărilor și subrecomandărilor.
--	--	--

		2. Potrivit dispozițiilor art. 20 alin. (3) din <i>Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul administrativ</i>, cu modificările și completările ulterioare, Secretariatul General al Guvernului face parte din aparatul de lucru al Guvernului și asigură derularea și continuitatea operațiunilor tehnice aferente actelor de guvernare, rezolvarea problemelor organizatorice, juridice, economice și tehnice ale activității Guvernului, precum și reprezentarea Guvernului în fața instanțelor judecătorești, constituind elementul de legătură și stabilitate al guvernării. Menționăm faptul că Secretariatul General al Guvernului nu trebuie confundat cu Guvernul. Organizarea și atribuțiile Secretariatului General al Guvernului sunt stabilite prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 137/2020 privind organizarea, funcționarea și atribuțiile Secretariatului General al Guvernului</i>, cu modificările și completările ulterioare. 3. În ceea ce privește implementarea subrecomandării 11 din <i>Recomandarea CNSM nr. R/3/2022 privind creșterea sustenabilă a intermedierei financiare</i>, precizăm că instituția responsabilă este Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, instituție publică care funcționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului și în coordonarea ministrului economiei, digitalizării, antreprenoriatului și turismului, cu rol în coordonarea și realizarea politicii Guvernului în domeniul protecției consumatorilor. Ordonanță Guvernului nr. 38/2015 privind soluționarea alternativă a litigiilor dintre consumatori și comercianți, cu modificările și completările ulterioare, a fost inițiată de Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor și Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului. Ordonanță Guvernului nr. 38/2015, cu modificările și completările ulterioare, nu stabilește obligații în sarcina Secretariatului General al Guvernului. Astfel, modificarea corespunzătoare a prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 38/2015, cu modificările și completările ulterioare, aparține celor două instituții publice anterior menționate, respectiv Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor și Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului. Având în vedere cele precizate și ținând cont de faptul că Secretariatul General al Guvernului nu deține informațiile solicitate și nu gestionează domeniul protecției consumatorilor, în vederea realizării unui flux continuu în transmiterea datelor necesare, propunem ca destinatarii subrecomandării 11 din <i>Recomandarea CNSM nr. R/3/2022</i> să fie ”Guvernul prin Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor și Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului”.
<i>Recomandarea CNSM nr. R/1/2024 privind amortizorul anticiclic de capital în România</i>	BNR	BNR a implementat recomandarea CNSM privind aplicarea nivelului de 1% al amortizorului anticiclic de capital începând cu data de 23 octombrie 2023 prin emiterea <i>Ordinului BNR nr. 7/2022 pentru modificarea Ordinului Băncii Naționale a României nr. 12/2015 privind amortizorul de conservare a capitalului și amortizorul anticiclic de capital</i> (publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr.1187 din 12 decembrie 2022).
<i>Recomandarea CNSM nr. R/2/2024 privind amortizorul anticiclic de capital în România</i>	BNR	BNR a implementat recomandarea CNSM privind aplicarea nivelului de 1% al amortizorului anticiclic de capital începând cu data de 23 octombrie 2023 prin emiterea <i>Ordinului BNR nr. 7/2022 pentru modificarea Ordinului Băncii Naționale a României nr. 12/2015 privind amortizorul de conservare a capitalului și amortizorul anticiclic de capital</i> (publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr.1187 din 12 decembrie 2022).
<i>Recomandarea CNSM nr. R/3/2024 privind conformarea cu prevederile Ghidului EBA/GL/2023/10 de modificare</i>	BNR	În considerarea recomandării CNSM în sensul conformării cu prevederile <i>Ghidului EBA/GL/2023/10 de modificare a Ghidului EBA/GL/2020/14 privind detalierea și publicarea indicatorilor de importanță sistemică</i> , Consiliul de administrație al BNR a decis, în ședința din 11 iunie 2024, ca, la data la care va exista o instituție de tip G-SII, persoană

<i>a Ghidului EBA/GL/2020/14 privind detalierea și publicarea indicatorilor de importanță sistemică</i>		juridică română, direcția de specialitate din cadrul BNR să asigure opozabilitatea față de instituțiile de credit vizate de prevederile ghidului EBA, prin derularea unei analize în vederea identificării unei soluții optime de completare a cadrului de reglementare (emitere de instrucțiune sau regulament/ordin ce va include sarcinile de raportare aplicabile G-SII). Până în prezent, în sectorul bancar românesc nu au fost identificate instituții de importanță sistemică globală (G-SII), ca urmare a dimensiunii relativ reduse a instituțiilor care activează pe piața bancară națională, comparativ cu băncile de talie internațională. Pragul de la care o entitate poate fi clasificată în categoria G-SII, astfel cum este stabilit la pct.6 din Ghidul EBA/GL/2020/14, este de 200 miliarde de euro, pe bază consolidată sau individuală, aplicabil la indicatorul de măsurare a expunerii utilizat pentru calcularea indicatorului efectului de levier.
<i>Recomandarea CNSM nr. R/4/2024 privind amortizorul anticiclic de capital în România</i>	BNR	BNR a implementat recomandarea CNSM privind aplicarea nivelului de 1% al amortizorului anticiclic de capital începând cu data de 23 octombrie 2023 prin emiterea <i>Ordinului BNR nr. 7/2022 pentru modificarea Ordinului Băncii Naționale a României nr. 12/2015 privind amortizorul de conservare a capitalului și amortizorul anticiclic de capital</i> (publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr.1187 din 12 decembrie 2022).
<i>Recomandarea CNSM nr. R/5/2024 privind amortizorul anticiclic de capital în România</i>	BNR	BNR a implementat recomandarea CNSM privind aplicarea nivelului de 1% al amortizorului anticiclic de capital începând cu data de 23 octombrie 2023 prin emiterea <i>Ordinului BNR nr. 7/2022 pentru modificarea Ordinului Băncii Naționale a României nr. 12/2015 privind amortizorul de conservare a capitalului și amortizorul anticiclic de capital</i> (publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr.1187 din 12 decembrie 2022).
<i>Recomandarea CNSM nr. R/6/2024 privind amortizorul de capital pentru alte instituții de importanță sistemică din România</i>	BNR	BNR a implementat recomandarea CNSM prin emiterea <i>Ordinului BNR nr. 1/2025 privind amortizorul aferent instituțiilor de credit autorizate în România și identificate drept alte instituții de importanță sistemică (O-SII)</i> , care a fost publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 168 din 25 februarie 2025.

*Secțiunea „Modul de implementare a recomandării” cuprinde contribuțiile transmise de autoritățile destinate ale recomandărilor CNSM.